

698

Mete Tunçay

TÜRKİYE SOSYAL TÜSTAV TARIH ARAŞTIRMA VAKFI
Art. 3. No'lu Şerhine
Açık Mahkemesi
982 / 861

1982/76.Haz.-1

24.6.1982

Saniyet Şube 1 Müdürlüğüne

Belge yayınlarına ait Haziran-1982 tarihli Doç.Dr.Met & Tuncay tarafından yazılan Atasaray 406 Çarşolu adresinde basılan ESKİ SOL İSTANBUL YAKI BİLGİLER isimli kitabın piyasaya çıkış tarihinin çok acile bildirilmesi rica olunur.

NIYAZI KIRDAR

İstanbul .C.Savcı Yardımcısı

T. C.
ASKERİ YARGITAY

Esas No. : 1984/171

Karar No. : 1984/168

İ L A M

Türk Milleti adına adalet dağıtan Askeri Yargıtay 3. nci Dairesi; Askeri Yargıtayın kuruluşuna dair 1600 sayılı Kanununun 5 nci maddesi gereğince:

Başkan : Hv. Hâk. Alb. H. ERKAN
Üye : Hâk. Alb. K. ÇELEBİ
Üye : Hâk. Alb. İ. ŞENGÜNLÜ
Üye : Hâk. Alb. O. KAYACAN
Üye : Hâk. Alb. E. ARGON

lerden müteşkil olarak Ankara'da Askeri Yargıtay Mahkeme salonunda toplandı.

Raportör Tet. Hâk. T. DURLU dinlendi.

T.C.K.nun 142 nci maddesine aykırı hareket etmek suçundan sanık Mete TUNCAY hakkında İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı 3 Nolu Askeri Mahkemesinden verilen 28.11.1983 gün 1982/861 Esas, 1983/491 sayılı hükmün temyizden incelenmesi, 1 nci Ordu ve Sıkıyönetim Komutanı tarafından süresinde istenmekle, Askeri Yargıtay Başsavcılığının 16.3.1984 gün 1984/736 sayılı tebliğnamesiyle 3 ncu Daireye gönderilen dosya üzerinde yapılan inceleme sonunda:

GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ :

Dava konusu olan ve sanık tarafından yayınlanan kitabın, T.C.K.nun 142 nci maddesinde cezai müeyyide altına alınan komünizm propagandası suçunu oluşturup oluşturmadığını tesbit edebilmek için, öncelikle (propaganda)nın mahiyeti ve suç olabilmesi için kanun koyucunun aradığı koşulları incelemek gerekmektedir.

Propaganda sözcüğünün sözlük anlamı " Bir öğretiyi, düşünceyi, inancı v.s.ni başkalarına tanıtmak, benimsetmek amacıyla güden ve söz, yazı v.b. gibi araçlarla gerçekleştirilen eylem"den ibarettir. (Meydan Larousse Cilt 10, Sayfa 340)

Sözlük anlamı bu şekilde olan bu sözcüğün ceza hukuku yönünden ne şekilde anlaşılması gerekeceği ve hangi hallerde, kanunlarda yazılı suç oluşturduğu hususunda doğan tereddütler üzerine, T.C.K.nun 142 nci maddesinde, muhtelif zamanlarda yapılan değişikliğe ait kanunların hükümet gerekçesinde ve T.B.M.M. nin ilgili komisyon raporlarında tereddütler giderilmeye çalışılarak "propaganda"dan ne anlaşılması gerektiği açıklığa kavuşturulmuştur.

Şöyleki:

Hükümetin 9.5.1949 gün ve 71-1348 sayılı gerekçesinde aynen "...yürürlükte bulunan maddenin ilk fıkrası yalnız propagandanın her nevi ve şeklini şumul ve ihataşına almak için (her ne suretle olursa olsun propaganda yapan) sözü ile kayıtlanarak, tasarı maddesinde ilk fıkra olarak yazılmış ve bu arada ihtiva ettiği ceza miktarı artırılmıştır.

Propaganda; nerede ve ne zaman olursa olsun bir hususu, bir fikri TARAFTAR KAZANMAK KASTI ile başkalarına yaymaktır. Propaganda; söz, şarkı, resim, radyo, sinema, temsil, yazılı veya resimli kâğıtları asma, dağıtma, gönderme gibi her türlü yayın vasıtalarıyla olabilir.

Propagandanın, açık veya gizli olsun umuma hitap etmesi asıl olduğundan, tek, belli bir şahsa söz veya işlem ile yapılacak telkinin propaganda mefhumu içine girmemesi düşünülerek bu kabil fiil ve hareketleri de ceza tehdidi altında bulundurabilmek için tasarı maddesinin üçüncü fıkrasında gerekli açıklamalar yapılmıştır.

GEREK PROPAGANDA GEREK TELKİNİN MADDE KONUSU OLUP SUÇ SAYILAN AMAÇLARI ELDE ETMEK KASDIYLA YAPILMIŞ OLMASI CEZAYI GEREKTİRMESİ İÇİN ŞARTTIR.

Bu sebeple ilmi sahada meselâ komünizm veya anarşizm esaslarını anlatan bir öğretmenin veya bu konuda ilmi bir kritik yapan bir kimsenin muhataplarını bu fikirlere saptırmak veya inandırmak kasdı ile hareketi anlaşılmadıkça cezalandırılması caiz ve doğru olmaz. Bununla beraber, propaganda veya telkine ilmi bir renk vererek kötü maksadı bu yoldan gizlemeye uğraşan suçlular da bulunur. BUNLARIN ASIL MAKSATLARINI ŞAHSİYETLERİNE, PROPAGANDA VEYA TELKİN KONUSU VEYA VASİTALARINA VE SEBEPLERİNE bakarak sezme kabil olur." denilmektedir. (M.M.Çağlayan Türk Ceza Kanunu Ankara 1962, Sayfa 460)

T.B.M.M. Adalet Komisyonunda, Haziran 1949 gün E. 1/555 K.51 sayılı raporunda aynı görüşleri benimsemekle beraber, ayrıca komünizm propagandasının yapılış biçimine ve bu propaganda da neler arandığını açıklamıştır.

Şöyleki; "...Bu madde, 141 nci madde de izah olunan maksatlara varmak için yapılacak propagandayı cezalandırmaktadır. Birinci fıkranın sarahatına göre, iktisadi veya içtimai nizamları devirmek maksadı, komünistlik gibi fikir sistemlerinin kendi iktisadi ve içtimai nizamlarını yerleştirmeyi istihdaf etmekte olduğu için, bu maksatla yapılan propagandayı bu manada, MENFİ ve MÜSBET anlamak gerekir. Siyasi ve hukuki temel nizamları yıkmak maksadı ANARŞİSTLİĞİN SADECE YIKICI, yani menfi hedefini ifade ettiği için, propagandayı da bu dar ve MENFİ manası ile anlamak gerekir." " Komünizm içtimai temel nizamları hakkındaki görüşünü ve anarşizmin siyasi ve hukuki temel nizamları önündeki yerini mücerret olarak izah etmek veya ilmi kritik yapmak, bu fiilin tesiri altında bir olarak, bunların doğruluğuna ve tatbik edilmesine dair, muhataplarında bir kanaat hasıl etmek kasdıyla yapılmadıkça cezalandırılmaz.

Gerçekten raporda değinildiği gibi komünizm doktrininin gereği amaç, mevcut düzeni yıkarak yerine kendi doktrinlerinin gerektirdiği düzeni kurmak olduğundan propagandaların, ya mevcut düzeni kötülemek (Menfi anlamda) ya da, kendi düzenlerinin yararlı olduğunu (müsbet anlamda) benimsetmek doğrultusunda yapılmaktadır.

Propaganda sözcüğünün gerek sözlük anlamı gerekse kanun koyucunun vermek istediği anlam beraberce değerlendirilerek doktrin ve yargıda propaganda " Bir fikri taraftar kazanmak maksadı ile başkalarına yaymaktır" şeklinde tanımlanmaktadır (Abdullah Polat GÖZÜBÜYÜK Türk Ceza Kanunu Şerhi Ankara 1961 Cilt 1 Sayfa 75)

Bu görüşler ışığı altında dava konusu kitap incelendiğinde:

Siyasal Bilimler Fakültesinde Siyasi Teoriler Kürsüsünde görev yapan sanığın, kitabın önsözünde açıklandığı gibi, daha evvelce yayınladığı kitabın sonradan elde ettiği belgeleri alarak bu kitabı yayınladığı anlaşılmaktadır.

Kitapta, belgeler aynen alınıp, suçun bu önemli unsuru olan taraftar kazanabilmek amacını gösterecek; Açı ve mevcut nizami aşağılayıcı, ne de istenilen nizaman iyiliğinde, faydalı olduğundan açıkça söz edilmediği gibi; sanığın şahsiyetinden, kitabın konusu ve kitabı yayınlama sebebinden böyle bir niyeti çıkarmak mümkün olamamaktadır.

Her ne kadar kanunun suç saydığı neşriyatı nakletmek bağlı başına bir cürüm olup failine aynı cezayı verilmesine T.C.K.nun 162 nci maddesi emir bulunmakta ise de; bu hüküm adeta, esas neşriyatı sahibine ortaklık mesabesinde dir. Yani burada da neşriyatı aynen nakletmekle, aynı amacı yani taraftar kazanmak amacını taşıması bu kasıtlı hareket ettiğinin anlaşılması gerekir.

SONUÇ VE KARAR :

Yukarıda açıklandığı ve mahkemenin ayrıntılı gerekçesinde gösterildiği üzere, sanığın yayınladığı kitapta belge niteliğinde olan yazılar aynen nakledildiği, kitapta okuyanları belgelerdeki fikirlere saptamak veya inandırmak başka bir ifade ile taraftar kazanmak amacının zahire çıkaracak ifade kullanılmadığı gibi; sanığın şahsiyeti, kitabın konusu ve yazılış sebebi dikkate alındığında dahi böyle bir amaç taşımadığı açık seçik anlaşılması bunun aksine en ufak bir delil bulunmaması karşısında komutanın varit ve kabule değer bulunmayan temyiz itirazlarınının 353 sayılı kanunun 217 nci maddesi uyarınca tebliğnameye aykırı olarak REDDİNE;

3.4.1984 günü Üye Hâkim Albay Keremettin ÇELEBİ'nin karşı oyu ile oyçaklığı ile karar verildi.

ÜYE
Hâk.Alb.
K.ÇELEBİ
(Mhalif)

ÜYE
Hâk.Alb.
İ.S.ŞENGÜL

ÜYE
Hâk.Alb.
O.KAYACAN

ÜYE
Hâk.Alb.
E.ARGON

MUHALEFET SERHİ :

Komünizm propogandası yapmak suçundan sanık Mete TUNCAY hakkındaki beraet hükmünün onanmasına dair çoğunluk görüşüne katılmıyorum.

Sanık hakkında belge yayınları: 17 dizi numaralı ve "Eski sol üzerine yeni bilgiler" başlığında taşıyan "Haziran 1982" tarihli birinci baskısı ile komünizm propogandası yapmak suçunu işlediği iddia olunarak kamu davası açılmış, askeri mahkeme "suçun unsurları mevcut olmadığı" gerekçesine dayanarak beraet hükmü kurmuştur.

Vasıtalı ya da doğrudan doğruya taraftar kazanmaya matuf hareketlere propoganda denilmektedir. Kanunlarımızda yasaklanan komünizm gerek sözle ve gerekse yazı, resim ve sair görüntülerle başkalarına ulaştırılarak aynı doğrultuda hareket sağlamayı fiiliyata koyup taraftarlarını çoğaltmak çabasına her devirde girmiştir. Osmanlı İmparatorluğu döneminde Cumhuriyet Türkiyesinde, hatta Cumhuriyetin nüvelendiği Kurtuluş Savaşı yıllarındaki kargaşa içinde bile bu tür çabalar sürmüştür. Nitekim adı geçen kitap içeriğindeki yazılardan çoğunluğu, kitabın yazarının "Sunuş" yazısında belirttiği gibi 1908-1925 yılları arasında negredilmiştir. Yazarları Süleyman Nuri, Mustafa Suphi gibi o dönemin rejimine ters düşerek Türkiye dışındaki bir devletin emriyle hareket eden, rejimi devirmeye yönelik faaliyetlerde bulunan kişilerdir. Yazarın dercettiği bir çok yazı başka yerden alıntıdır ve açıkca komünizmi över niteliktedir. Bu yazıları, yazarının Üniversite Öğretim Üyesi ve branşı ile ilgili olması bakımından birer belge kabul etmek mümkün değildir. Zira bu gibi yasak faaliyetlerle ilgili arşiv belgeler Türkiye'de de mevcuttur. Ancak devletin arşivleri, belirli bir süre geçmeden ve devletçe izin verilmeden açıklanamaz. Rejimine ters düşmediği için ya da uygun geldiği için diğer bir devletin kendi arşivini açıklaması ya da arşiv malzemesi yapmadığı belgelerin negrinin serbest olması, Türkiye'de de uygulamaya konulamaz. Diğer taraftan yazarın belge kabul ettiği yazılar dışında, bu belgeleri birbirine ekleyen o tip yazılar bulunmaktadır ki bunları birbirinden ayırmak oldukça güçtür. Bir Mustafa Suphi'nin hayat hikâyesi anlatılırken öldürülüşünün zemmedilişi, onun ve faaliyetlerinin methedilmesi değilse nedir, komünist manifestosunun Mustafa Suphi tarafından çevrilmemesinin neşri ile, herhangi bir şahıs tarafından çevrilişinin neşri ya da bizzat sanık tarafından çevrilmemesi kast unsuru yönünden hiçbir değişiklik meydana getirmez. Enternasyonal marşının çevirisi de başka bir anlamda yorumlanamaz. Kitaptaki övneler ve kara çalmalar hikâye olunan olaylar zinciri içinde sık sık görülmekte ve gayesi itibariyle tarihi itibariyle rejime o zaman karşı olan hareketler bu günde aynı gayeyi gütmekte ve sonuç olarak komünizm propogandası yapma noktasına gelmektedir. Yazarın açıklamalarından biri de kitabın 27 nci sahifesinde yer almaktadır: "...M.Suphi'nin kendi el yazısı ile başladığı fakat bitiremediği bir Manifest çevirisi var. Bu yadigarın Türkiye'de saklanması için gösterilen temiz yurtseverlik duyguları önünde saygı ile eğilirim. Ülkemizde bu defterin taslihi edebileceğim uygun bir Devrim Tarihi Müzesi kuruluncaya değin, bunu emanet olarak kendim saklamak niyetindeyim." Dikkat edilmesinde bulunan defterin herhangi bir Devrim Tarihi Müzesine

Aslımın Aslımın
1984.10.11

H. Celal

değil de " uygun bir Devrim Tarihi Müzesine" verilebileceği görülecektir. Son onbeş yıldır " devrim" sözcüğü bile komünist ihtilâl muadili bir deyim haline getirilmek istenilerek kasıtlı bir kavram kargaşası yaratıldığı içindir ki bu öz Türkçe kelime terk edilip karşılığı yabancı menşeli inkılâp kelimesinin kullanılması temayülü başgöstermiştir.

Kitapta Türkiye'de ve yurt dışında vaki komünist faaliyetlerin anlatılması da bilimsel olmaktan öte bir kastı açığa çıkarmaya yeterlidir. Bugün de aynı faaliyetler yurt dışında ve yurt içinde destek bularak sürdürülmektedir. Bu faaliyetler cümlesinden olarak gizli bir komünist terör örgütünün kendi doğrultusundaki faaliyetlerinin negri ile dava konusu kitap arasında hiçbir fark bulunmamaktadır. Yazarın akademik kimliği ve bilimsel alanı yönünden bir araştırma, öğrencilerine bilgi verme yönünden bilimsel bir belge olarak ta nitelenemeyecek kitap içeriği itibariyle özel bir kastı, komünizm propagandası yapma kastını zahire çıkardığından çoğunluk görüşüne katılmıyorum.

Muhelif Üye
Hâkim Albay
Keremettin ÇELİKİ

H/S.

TÜRKİYE SOSYALİSTİK İŞÇİLER PARTİSİ KARAR

T. C.
ASKERİ YARGITAY

Esas No. : 1984/171

Karar No. : 1984/168

İ L A M

Türk Milleti adına adalet dağıtan Askeri Yargıtay 3. nci Dairesi; Askeri Yargıtayın kuruluşuna dair 1600 sayılı Kanununun 5 nci maddesi gereğince:

Başkan : Ev. Hâk. Alb. H. ERKAN

Üye : Hâk. Alb. K. ÇELEBİ

Üye : Hâk. Alb. İ. ŞİNGÜNLÜ

Üye : Hâk. Alb. O. KAYACAN

Üye : Hâk. Alb. E. ARGON

lerden müteşekkil olarak Ankara'da Askeri Yargıtay Mahkeme salonunda toplandı.

~~Raportör~~ Tet. Hâk. T. DURLU dinlendi.

T.C.K.nun 142 nci maddesine aykırı hareket etmek suçundan sanık Mete TUNCAY hakkında İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı 3 Nolu Askeri Mahkemesinden verilen 28.11.1983 gün 1982/861 Esas, 1983/491 sayılı hükmün temyizden incelenmesi, 1 nci Ordu ve Sıkıyönetim Komutanı tarafından süresinde istenmekle, Askeri Yargıtay Başsavcılığının 16.3.1984 gün 1984/736 sayılı tebliğnamesiyle 3 ncu Daireye gönderilen dosya üzerinde yapılan inceleme sonunda:

GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ :

Dava konusu olan ve sanık tarafından yayınlanan kitabın, T.C.K.nun 142 nci maddesinde cezai müeyyide altına alınan komünizm propagandası suçunu oluşturup oluşturmadığını tesbit edebilmek için, öncelikle (propaganda)nın mahiyeti ve suç olabilmesi için kanun koyucunun aradığı koşulları incelemek gerekmektedir.

Propaganda sözcüğünün sözlük anlamı " Bir öğreti, düşünce, inancı v.s.ni başkalarına tanıtmak, benimsetmek amacıyla güden ve söz, yazı v.b. gibi araçlarla gerçekleştirilen eylem"den ibarettir. (Meydan Larousse Cilt 10, Sayfa 340)

Sözlük anlamı bu şekilde olan bu sözcüğün ceza hukuku yönünden ne şekilde anlaşılması gerekeceği ve hangi hallerde, kanunlarda yazılı suç oluşturduğu hususunda doğan tereddütler üzerine, T.C.K.nun 142 nci maddesinde, muhtelif zamanlarda yapılan değişikliğe ait kanunların hükümet gerekçesinde ve T.B.M.M. nin ilgili komisyon raporlarında tereddütler giderilmeye çalışılarak "propaganda"dan ne anlaşılması gerektiği açıklığa kavuşturulmuştur.

Şöyleki:

Hükümetin 9.5.1949 gün ve 71-1348 sayılı gerekçesinde aynen "...yürürlükte bulunan maddenin ilk fıkrası yalnız propagandanın her nevi ve şeklini şümul ve ihataşına almak için (her ne suretle olursa olsun propaganda yapan) sözü ile kayıtlanarak, tasarı maddesinde ilk fıkra olarak yazılmış ve bu arada ihtiva ettiği ceza miktarı artırılmıştır.

Propaganda; nerede ve ne zaman olursa olsun bir hususu, bir fikri TARAFTAR KAZANMAK KASTI ile başkalarına yaymaktır. Propaganda; söz, şarkı, resim, radyo, sinema, temsil, yazılı veya resimli kâğıtları asma, dağıtma, gönderme gibi her türlü yayın vasıtalarıyla olabilir.

Propagandanın, açık veya gizli olsun umuma hitap etmesi asıl olduğundan, tek, belli bir şahsa söz veya işlem ile yapılacak telkinin propaganda mefhumu içine girmemesi düşünülerek bu kabil fiil ve hareketleri de ceza tehdidi altında bulundurabilmek için tasarı maddesinin üçüncü fıkrasında gerekli açıklamalar yapılmıştır.

GEREK PROPAGANDA GEREK TELKİNİN MADDE KONUSU OLUP SUÇ SAYILAN AMAÇLARI ELDE ETMEK KASDIYLA YAPILMIŞ OLMASI CEZAYI GEREKTİRMESİ İÇİN ŞARTTIR.

Bu sebeple ilmi sahada meselâ komünizm veya anarşizm esaslarını anlatan bir öğretmenin veya bu konuda ilmi bir kritik yapan bir kimsenin muhataplarını bu fikirlere saptırmak veya inandırmak kasdı ile hareketi anlaşılmadıkça cezalandırılması caiz ve doğru olmaz. Bununla beraber, propaganda veya telkine ilmi bir renk vererek kötü maksadı bu yoldan gizlemeye uğraşan suçlular da bulunur. BUNLARIN ASIL MAKSATLARINI ŞAHSİYETLERİNE, PROPAGANDA VEYA TELKİN KONUSU VEYA VASİTALARINA VE SEBEPLERİNE bakarak sezme kabil olur." denilmektedir. (M.M.Çağlayan Türk Ceza Kanunu Ankara 1962, Sayfa 460)

T.B.M.M. Adalet Komisyonunda, Haziran 1949 gün E. 1/555 K.51 sayılı raporunda aynı görüşleri benimsemekle beraber, ayrıca komünizm propagandasının yapılaş biçimine ve bu propaganda da neler arandığını açıklamıştır.

Şöyleki; "...Bu madde, 141 nci madde de izah olunan maksatlara varmak için yapılacak propagandayı cezalandırmaktadır. Birinci fıkranın sarahatına göre, iktisadi veya içtimai nizamları devirmek maksadı, komünistlik gibi fikir sistemlerinin kendi iktisadi ve içtimai nizamlarını yerleştirmeyi istihdaf etmekte olduğu için, bu maksatla yapılan propagandayı bu manada, MENFİ ve MÜSBET anlamak gerekir. Siyasi ve hukuki temel nizamları yıkmak maksadı AFARŞİSTLİĞİN SADECE YIKICI, yani menfi hedefini ifade ettiği için, propagandayı da bu dar ve MENFİ manası ile anlamak gerekir." " Komünizm içtimai temel nizamları hakkındaki görüşünü ve anarşizmin siyasi ve hukuki temel nizamları önündeki yerini mucerret olarak izah etmek veya ilmi kritik yapmak, bu fiilin tesiri altında biratarak, bunların doğruluğuna ve tatbik edilmesine dair muhataplarında bir kanaat hasil etmek kasti anlaşılmalıdır. Cezalandırılmaz.

Gerçekten raporda değinildiği gibi komünizm doktrininin gereği amaç, mevcut düzeni yıkarak yerine kendi doktrinlerinin gerektirdiği düzeni kurmak olduğundan propagandaların, ya mevcut düzeni kötülemek (Menfi anlamda) ya da, kendi düzenlerinin yararlı olduğunu (müsbet anlamda) benimsetmek doğrultusunda yapılmaktadır.

Propaganda sözcüğünün gerek sözlük anlamı gerekse kanun koyucunun vermek istediği anlam beraberce değerlendirilerek doktrin ve yargıda propaganda " Bir fikri taraftar kazanmak maksadı ile başkalarına yazmaktır" şeklinde tanımlanmaktadır (Abdullah Polat GÖZÜBÜYÜK Türk Ceza Kanunu Şerhi Ankara 1961 Cilt 1 Sayfa 75)

Bu görüşler ışığı altında dava konusu kitap incelendiğinde:

Siyasal Bilimler Fakültesinde Siyasi Teoriler Kürsüsünde görev yapan sanığın, kitabın önsözünde açıklandığı gibi, daha evvelce yayınladığı kitabın sonradan elde ettiği belgeleri alarak bu kitabı yayınladığı anlaşılmaktadır.

Kitapta, belgeler aynen alınıp, suçun en önemli unsuru olan taraftar kazanabilmek amacını gösterecek; ve mevcut nizami aşağılayıcı, ne de istenilen nizamanın iyiliğinden, faydalı olduğundan açıkça söz edilmediği gibi; sanığın şahsiyetinden, kitabın konusu ve kitabı yayınlama sebebinden böyle bir niyeti çıkarmak mümkün olamamaktadır.

Her ne kadar kanunun suç saydığı neşriyatı nakletmek başlı başına bir cürüm olup failine aynı cezanın verilmesine T.C.K.nun 162 nci maddesi emir bulunmakta ise de; bu hüküm adeta, esas neşriyatı sahibine ortaklık mesabesinde dir. Yani burada da neşriyatı aynen nakletmekle, aynı amacı yani taraftar kazanmak amacını taşıması bu kasıtlı hareket ettiğinin anlaşılması gerekir.

SONUÇ VE KARAR :

Yukarıda açıklandığı ve mahkemenin ayrıntılı gerekçesinde gösterildiği üzere, sanığın yayınladığı kitapta belge niteliğinde olan yazılar aynen nakledildiği, kitapta okuyanları belgelerdeki fikirlere saptırmak veya inandırmak başka bir ifade ile taraftar kazanmak amacının zahire çıkaracak ifade kullanılmadığı gibi; sanığın şahsiyeti, kitabın konusu ve yazılış sebebi dikkate alındığında dahi böyle bir amaç taşımadığı açık seçik anlaşılması bunun aksine en ufak bir delil bulunmaması karşısında komutanın varit ve kabule değer bulunmayan temyiz itirazlarınının 353 sayılı kanunun 217 nci maddesi uyarınca tebliğnameye aykırı olarak REDDİNE;

3.4.1984 günü Üye Hâkim Albay Keremettin ÇELEBİ'nin karşı oyu ile oyçaklığı ile karar verildi.

ÜYE
Hâk.Alb.
K.ÇELEBİ
(Muhelif)

ÜYE
Hâk.Alb.
İ. SENGÜR

ÜYE
Hâk.Alb.
O.KAYACAN

ÜYE
Hâk.Alb.
E.ARGON

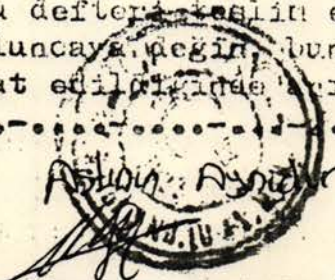

MUHALEFET SERHİ :

Komünizm propagandası yapmak suçundan sanık Mete TUNÇAY hakkındaki beraet hükmünün onanmasına dair çoğunluk görüşüne katılmıyorum.

Sanık hakkında belge yayınları: 17 dizi numaralı ve "Eski sol üzerine yeni bilgiler" başlığında taşıyan "Haziran 1982" tarihli birinci baskısı ile komünizm propagandası yapmak suçunu işlediği iddia olunarak kamu davası açılmış, askeri mahkeme "suçun unsurları mevcut olmadığı" gerekçesine dayanarak beraet hükmü kurmuştur.

Vasıtalı ya da doğrudan doğruya taraftar kazanmaya matuf hareketlere propaganda denilmektedir. Kanunlarımızda yasaklanan komünizm gerek sözlü ve gerekse yazı, resim ve sair görüntülerle başkalarına ulaştırılarak aynı doğrultuda hareket sağlamayı fiiliyata koyup taraftarlarını çoğaltmak çabasına her devirde girmiştir. Osmanlı İmparatorluğu döneminde Cumhuriyet Türkiyesinde, hatta Cumhuriyetin nüvelendiği Kurtuluş Savaşı yıllarındaki kargaşa içinde bile bu tür çabalar sürmüştür. Nitekim adı geçen kitap içeriğindeki yazılardan çoğunluğu, kitabın yazarının "Sunuş" yazısında belirttiği gibi 1908-1925 yılları arasında negredilmiştir. Yazarları Süleyman Nuri, Mustafa Suphi gibi o dönemin rejimine ters düşerek Türkiye dışındaki bir devletin emriyle hareket eden, rejimi devirmeye yönelik faaliyetlerde bulunan kişilerdir. Yazarın dercettiği bir çok yazı başka yerden alıntıdır ve açıkca komünizmi över niteliktedir. Bu yazıları, yazarının Üniversite Öğretim Üyesi ve branşı ile ilgili olması bakımından birer belge kabul etmek mümkün değildir. Zira bu gibi yasak faaliyetlerle ilgili arşiv belgeler Türkiye'de de mevcuttur. Ancak devletin arşivleri, belirli bir süre geçmeden ve devletçe izin verilmeden açıklanamaz. Rejimine ters düşmediği için ya da uygun geldiği için diğer bir devletin kendi arşivini açıklaması ya da arşiv malzemesi yapmadığı belgelerin negrinin serbest olması, Türkiye'de de uygulamaya konulamaz. Diğer taraftan yazarın belge kabul ettiği yazılar dışında, bu belgeleri birbirine ekleyen o tip yazılar bulunmaktadır ki bunları birbirinden ayırmak oldukça güçtür. Bir Mustafa Suphi'nin hayat hikâyesi anlatılırken öldürülüşünün zemedilişi, onun ve faaliyetlerinin methedilmesi değilse nedir, komünist manifestosunun Mustafa Suphi tarafından çevrilme metninin neşri ile, herhangi bir şahıs tarafından çevrilmişinin neşri ya da bizzat sanık tarafından çevrilmesi kast unsuru yönünden hiçbir değişiklik meydana getirmez. Enternasyonal marşının çevirisi de başka bir anlamda yorumlanamaz. Kitaptaki övmeler ve kara çalmalar hikâye olunan olaylar zinciri içinde sık sık görülmekte ve gayesi itibarıyla tarihi itibarıyla rejime o zaman karşı olan hareketler bu günde aynı gayeyi gütmekte ve sonuç olarak komünizm propagandası yapma noktasına gelmektedir. Yazarın açıklamalarından biri de kitabın 27 nci sahifesinde yer almaktadır: "...M.Suphi'nin kendi el yazısı ile başladığı fakat bitiremediği bir Manifesto çevirisi var. Bu yadigarın Türkiye'de saklanması için gösterilen temiz yurtseverlik duygularını övünde saygı ile eğilirim. Ülkemizde bu defterin tasarrufla edebileceğim uygun bir Devrim Tarihi Müzesi kuruluncaya değin, bunu emanet olarak kendim saklamak niyetindeyim." Dikkat edildiğinde asılan defterin herhangi bir Devrim Tarihi Müzesine

değil de " uygun bir Devrim Tarihi Müzesine" verilebileceği görülecektir. Son onbeş yıldır " devrim" sözcüğü bile komünist ihtilâl muadili bir deyim haline getirilmek istenilerek kasıtlı bir kavram kargaşası yaratıldığı içindir ki bu öz Türkçe kelime terkedilip karşılığı yabancı menşeli inkılâp kelimesinin kullanılması temayülü başgöstermiştir.

Kitapta Türkiye'de ve yurt dışında vaki komünist faaliyetlerin anlatılması da bilimsel olmaktan öte bir kastı açığa çıkarmaya yeterlidir. Bugün de aynı faaliyetler yurt dışında ve yurt içinde destek bularak sürdürülmektedir. Bu faaliyetler cümlesinden olarak gizli bir komünist terör örgütünün kendi doğrultusundaki faaliyetlerinin negri ile dava konusu kitap arasında hiçbir fark bulunmamaktadır. Yazarın akademik kimliği ve bilimsel alanı yönünden bir araştırma, öğrencilerine bilgi verme yönünden bilimsel bir belge olarak ta nitelenemeyecek kitap içeriği itibarıyla özel bir kastı, komünizm propagandası yapma kastını zahire çıkardığından çoğunluk görüşüne katılmıyorum.

Muhalef Üye
Hâkim Albay
Keremettin ÇELİK

H/S.

TÜRKİYE SOSYALİST HUKUK SİYASİ PARTİSİ

T. C.
ASKERİ YARGITAY

Esas No. : 1984/171

Karar No. : 1984/168

İ L A M

Türk Milleti adına adalet dağıtan Askeri Yargıtay 3. nci Dairesi; Askeri Yargıtayın kuruluşuna dair 1600 sayılı Kanununun 5 nci maddesi gereğince:

Başkan : Hv. Hâk. Alb. H. ERKAN
Üye : Hâk. Alb. K. ÇELEBİ
Üye : Hâk. Alb. İ. ŞİNGÜNLÜ
Üye : Hâk. Alb. O. KAYACAN
Üye : Hâk. Alb. E. ARGON

lerden müteşekkil olarak Ankara'da Askeri Yargıtay Mahkeme salonunda toplandı.

Raportör Tet. Hâk. T. DURLU dinlendi.

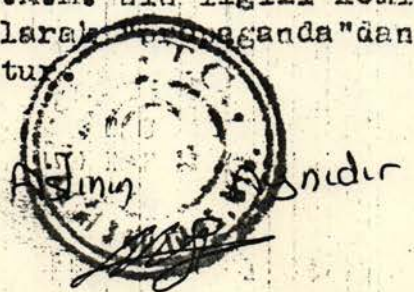
T.C.K.nun 142 nci maddesine aykırı hareket etmek suçundan sanık Mete TUNCAY hakkında İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı 3 Nolu Askeri Mahkemesinden verilen 28.11.1983 gün 1982/861 Esas, 1983/491 sayılı hükmün temyizden incelenmesi, 1 nci Ordu ve Sıkıyönetim Komutanı tarafından süresinde istenmekle, Askeri Yargıtay Başsavcılığının 16.3.1984 gün 1984/736 sayılı tebliğnamesiyle 3 ncu Daireye gönderilen dosya üzerinde yapılan inceleme sonunda:

GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ :

Dava konusu olan ve sanık tarafından yayımlanan kitabın, T.C.K.nun 142 nci maddesinde cezai müeyyide altına alınan komünizm propagandası suçunu oluşturup oluşturmadığını tesbit edebilmek için, öncelikle (propaganda)nın mahiyeti ve suç olabilmesi için kanun koyucunun aradığı koşulları incelemek gerekmektedir.

Propaganda sözcüğünün sözlük anlamı " Bir öğretiyi, düşünceyi, inancı v.s.ni başkalarına tanıtmak, benimsetmek amacıyla güden ve söz, yazı v.b. gibi araçlarla gerçekleştirilen eylem"den ibarettir. (Meydan Larousse Cilt 10, Sayfa 340)

Sözlük anlamı bu şekilde olan bu sözcüğün ceza hukuku yönünden ne şekilde anlaşılması gerekeceği ve hangi hallerde, kanunlarda yazılı suç oluşturduğu hususunda doğan tereddütler üzerine, T.C.K.nun 142 nci maddesinde, muhtelif zamanlarda yapılan değişikliklere ait kanunların hükümet gerekçesinde ve T.B.M.M. nin ilgili komisyon raporlarında tereddütler giderilmeye çalışılarak "propaganda"dan ne anlaşılması gerektiği açıklığa kavuşturulmuştur.

Şöyleki:

Hükümetin 9.5.1949 gün ve 71-1348 sayılı gerekçesinde aynen "...yürürlükte bulunan maddenin ilk fıkrası yalnız propagandanın her nevi ve şeklini şumul ve ihatafına almak için (her ne suretle olursa olsun propaganda yapan) sözü ile kayıtlanarak, tasarı maddesinde ilk fıkra olarak yazılmış ve bu arada ihtiva ettiği ceza miktarı artırılmıştır.

Propaganda; nerede ve ne zaman olursa olsun bir hususu, bir fikri TARAFTAR KAZANMAK KASTI ile başkalarına yaymaktır. Propaganda; söz, şarkı, resim, radyo, sinema, temsil, yazılı veya resimli kâğıtları asma, dağıtma, gönderme gibi her türlü yayın vasıtalarıyla olabilir.

Propagandanın, açık veya gizli olsun umuma hitap etmesi asıl olduğundan, tek, belli bir şahsa söz veya işlem ile yapılacak telkinin propaganda mefhumu içine girmemesi düşünülerek bu kabil fiil ve hareketleri de ceza tehdidi altında bulundurabilmek için tasarı maddesinin üçüncü fıkrasında gerekli açıklamalar yapılmıştır.

GEREK PROPAGANDA GEREK TELKİNİN MADDE KONUSU OLUP SUÇ SAYILAN AMAÇLARI ELDE ETMEK KASDIYLA YAPILMIŞ OLMASI CEZAYI GEREKTİRMESİ İÇİN ŞARTTIR.

Bu sebeple ilmi sahada meselâ komünizm veya anarşizm esaslarını anlatan bir öğretmenin veya bu konuda ilmi bir kritik yapan bir kimsenin muhataplarını bu fikirlere saptırmak veya inandırmak kasdı ile hareketi anlaşılmadıkça cezalandırılması caiz ve doğru olmaz. Bununla beraber, propaganda veya telkine ilmi bir renk vererek kötü maksadı bu yoldan gizlemeye uğraşan suçlular da bulunur. BUNLARIN ASIL MAKSATLARINI ŞAHSİYETLERİNE, PROPAGANDA VEYA TELKİN KONUSU VEYA VASİTALARINA VE SEBEPLERİNE bakarak sezme kabil olur." denilmektedir. (M.M.Çağlayan Türk Ceza Kanunu Ankara 1962, Sayfa 460)

T.B.M.M. Adalet Komisyonunda, Haziran 1949 gün E. 1/555 K.51 sayılı raporunda aynı görüşleri benimsemekle beraber, ayrıca komünizm propagandasının yapılaş biçimine ve bu propaganda da neler arandığını açıklamıştır.

Şöyleki; "...Bu madde, 141 nci madde de izah olunan maksatlara varmak için yapılacak propagandayı cezalandırmaktadır. Birinci fıkranın sarahatına göre, iktisadi veya içtimai nizamları devirmek maksadı, komünistlik gibi fikir sistemlerinin kendi iktisadi ve içtimai nizamlarını yerleştirmeyi istihdaf etmekte olduğu için, bu maksatla yapılan propagandayı bu manada, MENFİ ve MÜSBET anlamak gerekir. Siyasi ve hukuki temel nizamları yıkmak maksadı ANARŞİSTLİĞİN SADECE YIKICI, yani menfi hedefini ifade ettiği için, propagandayı da bu dar ve MENFİ manası ile anlamak gerekir." " Komünizm içtimai temel nizamları hakkındaki görüşünü ve anarşizmin siyasi ve hukuki temel nizamları önündeki yerini muherrerret olarak izah etmek veya ilmi kritik yapmak, bu fiilin kasırlı tesiri altında bir olarak, bunların doğruluğuna ve tatbik edilmesinde olacağına dair, muhataplarında bir kanaat hasıl etmek kasdı anlaşılmadıkça cezalandırılmaz.

Gerçekten raporda değinildiği gibi komünizm doktrinin gereği amaç, mevcut düzeni yıkarak yerine kendi doktrinlerinin gerektirdiği düzeni kurmak olduğundan propagandaların, ya mevcut düzeni kötülemek (Menfi anlamda) ya da, kendi düzenlerinin yararlı olduğunu (müsbet anlamda) benimsetmek doğrultusunda yapılmaktadır.

Propaganda sözcüğünün gerek sözlük anlamı gerekse kanun koyucunun vermek istediği anlam beraberce değerlendirilerek doktrin ve yargıda propaganda " Bir fikri taraftar kazanmak maksadı ile başkalarına yazmaktır" şeklinde tanımlanmaktadır (Abdullah Polat GÖZÜBÜYÜK Türk Ceza Kanunu Şerhi Ankara 1961 Cilt 1 Sayfa 75)

Bu görüşler ışığı altında dava konusu kitap incelendiğinde:

Siyasal Bilimler Fakültesinde Siyasi Teoriler Kürsüsünde görev yapan sanığın, kitabın önsözünde açıklandığı gibi, daha evvelce yayınladığı kitabın sonradan elde ettiği belgeleri alarak bu kitabı yayınladığı anlaşılmaktadır.

Kitapta, belgeler aynen alınıp, suçun bu önemli unsuru olan taraftar kazanabilmek amacını gösterecek; ya mevcut nizami aşağılayıcı, ne de istenilen nizamın iyiliğinden, faydalı olduğundan açıkça söz edilmediği gibi; sanığın şahsiyetinden, kitabın konusu ve kitabı yayınlama sebebinden böyle bir niyeti çıkarmak mümkün olamamaktadır.

Her ne kadar kanunun suç saydığı neşriyatı nakletmek bağlı başına bir cürüm olup failine aynı cezanın verilmesine T.C.K.nun 162 nci maddesi emir bulunmakta ise de; bu hüküm adeta, esas neşriyatı sahibine ortaklık mesabesinde dir. Yani burada da neşriyatı aynen nakletmekle, aynı amacı yani taraftar kazanmak amacını taşıması bu kasıtle hareket ettiğinin anlaşılması gerekir.

SONUÇ VE KARAR :

Yukarıda açıklandığı ve mahkemenin ayrıntılı gerekçesinde gösterildiği üzere, sanığın yayınladığı kitapta belge niteliğinde olan yazılar aynen nakledildiği, kitapta okuyanları belgelerdeki fikirlere saptamak veya inandırmak başka bir ifade ile taraftar kazanmak amacının zahire çıkaracak ifade kullanılmadığı gibi; sanığın şahsiyeti, kitabın konusu ve yazılış sebebi dikkate alındığında dahi böyle bir amaç taşımadığı açık seçik anlaşılması bunun aksine en ufak bir delil bulunmaması karşısında komutanın varit ve kabule değer bulunmayan temyiz itirazlarınının 353 sayılı kanunun 217 nci maddesi uyarınca tebliğnameye aykırı olarak REDDİNE;

3.4.1984 günü Üye Hâkim Albay Keramettin ÇELEBİ'nin karşı oyu ile oyçaklığı ile karar verildi.

ÜYE
Hâk.Alb.
K.ÇELEBİ
(Muhelif)

ÜYE
Hâk.Alb.
İ.ŞENGÜR

ÜYE
Hâk.Alb.
O.KAYACAN

ÜYE
Hâk.Alb.
E.ARGON

MUHALEFET SERHİ :

Komünizm propagandası yapmak suçundan sanık Mete TUNÇAY hakkındaki beraet hükmünün onanmasına dair çoğunluk görüşüne katılmıyorum.

Sanık hakkında belge yayınları: 17 dizi numaralı ve " Eski sol üzerine yeni bilgiler" başlığında taşıyan " Haziran 1982" tarihli birinci baskısı ile komünizm propagandası yapmak suçunu işlediği iddia olunarak kamu davası açılmış, askeri mahkeme " suçun unsurları mevcut olmadığı" gerekçesine dayanarak beraet hükmü kurmuştur.

Vasıtalı ya da doğrudan doğruya taraftar kazanmaya matuf hareketlere propaganda denilmektedir. Kanunlarımızda yasaklanan komünizm gerek sözlü ve gerekse yazı, resim ve sair görüntülerle başkalarına ulaştırılarak aynı doğrultuda hareket sağlamayı fiiliyata koyup taraftarlarını çoğaltmak çabasına her devirde girmiştir. Osmanlı İmparatorluğu döneminde Cumhuriyet Türkiyesinde, hatta Cumhuriyetin nüvelendiği Kurtuluş Savaşı yıllarındaki kargaşa içinde bile bu tür çabalar sürmüştür. Nitekim adı geçen kitap içeriğindeki yazılardan çoğunluğu, kitabın yazarının " Sunuş" yazısında belirttiği gibi 1908-1925 yılları arasında negredilmiştir. Yazarları Süleyman Nuri, Mustafa Suphi gibi o dönemin rejimine ters düşerek Türkiye dışındaki bir devletle emriyle hareket eden, rejimi devirmeye yönelik faaliyetlerde bulunan kişilerdir. Yazarın dercettiği bir çok yazı başka yerden alıntıdır ve açıkca komünizmi över niteliktedir. Bu yazıları, yazarının Üniversite Öğretim Üyesi ve branşı ile ilgili olması bakımından birer belge kabul etmek mümkün değildir. Zira bu gibi yasak faaliyetlerle ilgili arşiv belgeler Türkiye'de de mevcuttur. Ancak devletin arşivleri, belirli bir süre geçmeden ve devletçe izin verilmeden açıklanamaz. Rejimine ters düşmediği için ya da uygun geldiği için diğer bir devletin kendi arşivini açıklaması ya da arşiv malzemesi yapmadığı belgelerin neşrinin serbest olması, Türkiye'de de uygulamaya konulamaz. Diğer taraftan yazarın belge kabul ettiği yazılar dışında, bu belgeleri birbirine ekleyen o tip yazılar bulunmaktadır ki bunları birbirinden ayırmak oldukça güçtür. Bir Mustafa Suphi'nin hayat hikâyesi anlatılırken öldürülüşünün zemedilişi, onun ve faaliyetlerinin methedilmesi değilse nedir, komünist manifestosunun Mustafa Suphi tarafından çevrilme metninin neşri ile, herhangi bir şahıs tarafından çevrilmişinin neşri ya da bizzat sanık tarafından çevrilmesi kast unsuru yönünden hiçbir değişiklik meydana getirmez. Enternasyonal marşının çevirisi de başka bir anlamda yorumlanamaz. Kitaptaki övmeler ve kara çalmalar hikâye olunan olaylar zinciri içinde sık sık görülmekte ve gayesi itibariyle tarihi itibariyle rejime o zaman karşı olan hareketler bu günde aynı gayeyi gütmekte ve sonuç olarak komünizm propagandası yapma noktasına gelmektedir. Yazarın açıklamalarından biri de kitabın 27 nci sahifesinde yer almaktadır: "...M.Suphi'nin kendi el yazısı ile başladığı fakat bitiremediği bir Manifesto çevirisi var. Bu yadigarın Türkiye'de saklanması için gösterilen temiz yurtseverlik duygularını övüde saygı ile eğilirim. Ülkemizde bu defterin taslim edebileceğim uygun bir Devrim Tarihi Müzesi kuruluncaya değin, bunu emanet olarak kendim saklamak niyetindeyim." Dikkat edilirse, verilen defterin herhangi bir Devrim Tarihi Müzesine

ASLINA AYKIRI
15.10.1984

H. Celal

değil de " uygun bir Devrim Tarihi Mizesine" verilebileceği görülecektir. Son onbeş yıldır " devrim" sözcüğü bile komünist ihtilâl muadili bir deyim haline getirilmek istenilerek kasıtlı bir kavram kargaşası yaratıldığı içindir ki bu öz Türkçe kelime terk edilip karşılığı yabancı menşeli inkılâp kelimesinin kullanılması temayülü başgöstermiştir.

Kitapta Türkiye'de ve yurt dışında vaki komünist faaliyetlerin anlatılması da bilimsel olmaktan öte bir kastı açığa çıkarmaya yeterlidir. Bugün de aynı faaliyetler yurt dışında ve yurt içinde destek bularak sürdürülmektedir. Bu faaliyetler cümlesinden olarak gizli bir komünist terör örgütünün kendi doğrultusundaki faaliyetlerinin negri ile dava konusu kitap arasında hiçbir fark bulunmamaktadır. Yazarın akademik kimliği ve bilimsel alanı yönünden bir araştırma, öğrencilerine bilgi verme yönünden bilimsel bir belge olarak ta nitelenemeyecek kitap içeriği itibarıyla özel bir kastı, komünizm propagandası yapma kastını zahire çıkardığından çoğunluk görüşüne katılmıyorum.

Muhallif Üye
Hâkim Albsy
Keremettin ÇELEBİ

H/S.

TÜRKİYE SOSYAL

T. C.
SIKIYÖNETİM KOMUTANLIĞI
3 NOLU ASKERİ MAHKEMESİ

Kayıt No. : 1982/1887
M. Esas No. : 1982/861
Karar No. : 1983/491

SELİMİYE/İSTANBUL

28 / 11 / 1983

(GEREKÇELİ HÜKÜM)

Türk Ulusu adına yargılama yapıp hüküm vermeye görevli ve yetkili Sıkıyönetim K. 3 Nolu As. Mahkemesi;

BAŞKAN : Cv.Kd. Alb. Süreyya ÖLMEZ 1952/2390
ÜYE : Sv1. Sakba. Necdet KARADAĞLI 11776
ÜYE : Hak. Yzb. Erdoğan GENEL 1978/Yd-6.

den kurulu İDDİA MAKAMINDA Sv1. Savcı. : Öğm. KESER 11228

TUTANAKTA : Sv1. Memur. Cemal GÖKÇÖZ hazır oldukları halde

DAVACI : K.H.

SANIK : METE TUNCAY ; Mebus oğlu Huznesizden olsa 1936 D.lu. Beyoğlu Hasköy
Mf. kayıtlı Ankara Çankaya K. ul Oğlu Sokak 6/4 de otur
Ankara Üniversitesi Siyasal Bilimler Fakültesi Siyasal
Teoriler doçenti.

VEKİLİ : Av. Nebil Varay ; İstanbul Barosa Avukatlarından.

SUÇ : TCK. num 142/1-6, 173/Son maddelerini ihlal 1402 S.Y. Muh.

SUÇ TARİHİ : 26.6.1983

Yukarıda açık kimliği yazılı sanık hakkında mahkememizde yapılan açık yargılama sonunda,

GEREKÇİ DİSİMLİDÜ ; Sıkıyönetim Askeri Savcılığının Esas 982/2652 karar 1982/2013 sayılı ve 12.11.1982 günlü iddianamesi ile sanık Mete Tuncay'ın İstanbulda Belge yayın evi tarafından 26.6.1982 tarihinde yayınlanan (Eski sol üzerine yeni bilgiler) adlı kitabın yazarı olduğu bu kitapta 1925 yılında yaşamış komünistler hakkında bilgi verildiği hayat hikayelerinin ve hatıralarının anlatıldığı bunların komünizm niteliğindeki yazılarının gizli Türkiye komünist partisinin program ve nizamnamesinin bu partinin 1920 yılındaki 1. kongre tutanaklarının beyannamelerinin kongredeki konuşmacıların sözlerinin TKP'nin risallerinin enternasyonal marşının kitapta yer aldığı Mustafa Suphi'nin komünizm övücü yazıları ile Nazım Hikmet'in komünizm propagandası mahiyetini taşıyan şiirlerine kitapta yer verildiği, böylece sanığın araştırma ve tarihi belge yayınlanmak görüntüsü altında komünizm propagandası yaptığı iddia edilerek hakkında dava açılmıştır.

Sanık Mete Tuncay gerek hazırlık tahkikata sırasında İst.C. Sav. Yrd. tarafı dan alınan 6.10.1982 günlü ifadesinde ve gerekse duruşmadaki sorgusunda kendisinin Ankara Üniversitesi Siyasal Bilimler Fakültesinde siyasal teoriler kürsüsünde öğretim üyesi ve görevlisi olduğu bu kürsüde yapılan iş bölümü sonucunda kendisinin 20. yüzyılın başlarındaki dönemde Türk siyasal fikir hareketlerini araştırma görevinin verildiğini bu cümleden olarak ikinci mecrutiyet döneminde 1925 yılına kadar olan sol akımları ve ayrıca 1931 yılına kadar CHP'nin faaliyetlerini incelediğini 1966 yılında türk salınım tarihi hakkında yazdığı olduğu tez ile doçent olduğunu, dava konusu eski sol üzerine yeni bilgiler isimli kitabın bu çalışmasının bir tamamlayıcısı niteliğinde olduğunu dışişleri bakanlığının izni ile gerek sovyetler birliğinde ve gerek ABD de incelemeler yaptığı kitabın buralarda sol akımlarla ilgili olarak bulunduğu belgeleri kapsadığını kitabın tamamı ile ilmi bir çalışma niteliğinde bulunduğunu belgelerin on az 60 yıllık olduğunu kitaba aktarırken bu belgelerde en küçük bir değişiklik yapmadığını, sadece bu belgelerin hangi kütüphanede bulunduğunu veya hangi eserde yer aldığı hususlarının belirtildiğini, propaganda yapmak kastı bulunmadığını kitaptaki bütün yazı ve araştırmaların ilmi olduğunu, tarih ilminin inceleyen bir kişinin belgelere dayanarak formunda bulunduğunu, ve esasen bu belgeleri bulmanın onun görevi olduğunu diğer bu belgeleri tamamıyla incelemek ise görevini yapmış sayılacağını,

kendisinin tarihi belgeleri toplayıp onları aynen yayınlamış olduğunu söylemiştir, Dava konusu eski sol üzerine yeni bilgiler ismalı kitabın incelenmesinden birinci bölümünde Süleyman Muri adındaki küçük zabitanın kafa cephesinde rus ordusuna iltica ettiği Krasnovodski ceza evinde 26 Bakli komisyonlarından sağ kalanları ile birlikte yatması Mustafa Suphi ve diğerlerine karşı olan tutum ve hayat hikayesinin anlatıldığı görülmektedir, ikinci bölümde Mustafa Suphi tarafından terörlene edilen manifesto çeviri, 3. bölümde TKP, 1920 yılındaki 1 nci kongresi bu kongresinde yapılmış olan konuşmalar müzakere edilen konular alınan kararlar TKP'nin programı ve teşkilat nizamnamesinin bulunduğu görülmektedir, 4. cü bölümde TKP nin üç risalesi yer almakta 5 nci bölümde Türkiye Komünist Partisi'nin Türkiye halk işbirlikçiliği farkasına ait bilgiler verilmektedir 6 bölümde Bulgaristan Komünist partisinin Türkiye yayın organı olan Ziya gazetesi ve bu gazete yayınlanan bazı yazılar yer almaktadır, diğer 7 ve 8 ci bölümlerde Türkiye Komünist Gençler Birliği Osmanlıca kızılşakderhisi v.b benzer k nular yer almaktadır.

Hazırlık tabliğata sırasında mütalası alınan bilirkişi Ord. Prof. Dr. Sulhi Dönmez 19.7.1962 günlü raporunda dava konusu kitapta istiklal savaşından önceki ve sonraki dönemde komünistlerin kimlerden ibaret olduğu bunlardan hangisinin rusyaya gittikleri ve orada yerleştikleri ve hayat hikayeleri hakkında bilgi verildikten sonra bunların yazmış oldukları hatıraların neşrettikleri komünist propağandasını ifade eden metinlerin enternasyonal marşına benzer mazmunların Hazin Hikmet'in kaleme aldığı mazmunların kitapta yer aldığı TKP'nin 1920 yılında negredilen programı kongre zabıtları, kongrede konuşma yapan kişilerin konuşmaları farka nizamnamesi, çeşitli risaleleri, beyannamelerin kitapta döküman safasıyla yayınlandığını, suç olan muhtevaları kamuoyuna ihlal eden bu yayınların meydana getirildikleri tarihsel teşkil etmiş olmaları, halen aynı konuların yürürlükte bulunması karşısında bunların döküman telakki edilerek yayınlamasının suçu ortadan kaldırmayacağını bu nedenle kitabın TCK. 142 nci maddesini ihlal eder nitelikte bulunduğunu bildirmiştir.

Mahkemece secilmiş olan bilirkişiler Prof. Dr. Nevzat Gürelli, Prof. Dr. Öztekin Tosun, Doç. Dr. Köksal Bayraktar tarafından düzenlenmiş olan 13.6.1963 günlü bilirkişi heyeti raporunda; dava konusu kitapta 1920 yıllarında sovetler birliğinde yaşayan bir grup türkün hayat hikayeleri iç çekişmeleri doktoriner görüş ayrılıkları yayınladıkları belgelerin arda arda ortaya koyduğu hiçbir zorunlu yapılmadığı, o dönemde kullanılan dile aynen sadık kalındığı belge ve bilgilerin aynen aktarıldığı, olayların ortaya konulduğunda yazarın tamamı ile kuru bir dil kullandığı uslubun mümkün olduğu kadar yansız ve belgesel bir nitelik taşıdığı propağandanın çeşitli yayıncı kararlarında (Belirli bir düşünceyi başkalarına üçüncü şahıslara, topluma benimsetmek amacıyla taraftar kazanması yada taraftarların inançlarını kuvvetlendirmesi amacıyla yayılması ifade eder) şeklinde tarif edildiği dav konusu kitapta belirli kişilerin hayat öyküleri belirli çalışma ve faaliyetleri yayıncı usullarına tamamen uygun şekilde yazarın katkısı olmaksızın aktarıldığı böylece kitabın okuyucu kişide Türkiye'de Marksist -Leninist bir sistemin kurulması yönünde bir etkileşim olmadığı, sadece belirli bir tarih dönemi içinde cereyan etmiş olayların belirli belgeler açısından nasıl gerçekleştiği yönünde aydınlanma hususunun gerçekleştiği kitabın belge-döküman niteliğinde bulunduğu ve niteliği ile TCK. nun 142 maddesini ihlal etmediği bildirilmiştir.

Yukarıda bölümlerin kısaca açıklanan dava konusu eski sol üzerine yeni bilgiler adlı kitabın incelenmesinde kitapta yer alan pek çok hatıra yazılarında çevirilerde kitaba aktarılmış olan TKP'nin 1920 yılında yapılan kongresinde yazılan ki konuşmalarda alınan kararlarda bu partinin program ve nizamnamesinde yayınlanan risalelerinde ziya gazetesi ile diğer gazete ve dergilerden aktarılan yazılarda proleteryanın (işçi sınıfının) diğer sınıfları ortadan kaldırması kendi diktatörlüğünü kurması mevcut ve müesses iktisadi ve sosyal nizamların ortadan kaldırılıp yok edilmesini gerektiği yolunda yazılar bulunduğu görülmektedir. Bu yazıların tamamını gerekçeli kararda yapmak bu kararı gereksiz yere uzatacağından bu şekilde ki yazıların hangileri olduğu (Risal kabulünden) dava konusu kitapdaki sayfa numaraları yazılmak suretiyle işaret edilmiştir, Örneğin kitabın 30 sayfasından 46 sayfasına kadar devam eden bölümde Mustafa Suphi'nin terörlene ettiği komünist beyannamesi yer almaktadır Sadi Kuzancı tarafından 1971 yılında yazılıp yayınlanan (Toplum karşı işlenen suçlar) adlı kitabın 17-18 ve 19 sayfalarında yer alan yayıncı ceza genel kurulunun 22.2.1971 gün Esas 970/164 Karar 971/52) sayılı ve yayıncı 1. Ceza dairesinin 26.3.1971 gün esas 970/21 40 karar 1050 sayılı ilamında komünist kurucuları olan Marx ve Engels'in komünistlerin-

saferinin sağlama amacıyla yazdıkları ve komünizmin ilke ve esaslarını kapsayan manifesto adlı eserin türkoeye çevrilip yayınlanarak bilimsel esas ve usul dışında ve tek taraflı olarak nakil edilmesi, komünistlik propağandası mahiyetini taşıdığı) içtehat edilmiştir.

TKP'nin 1 ci kongresinde Mustafa Suphi'nin irat ettiği nutkun (....Firkamıza gön derilen mektupları göreniz kealetimizin son ümidini bolşevizmde olduğu kanıtını an larsınız) öblesi ile başlayan ve kitabın 56 ve 57 sayfalarında bulunan yazıların ;

Aynı kongrede Nerimanof Nerimanofun nutkunda yer alan 57 sayfalarda (....Dört yıllık harp bize gösterdiği bütün milletleri zelaletten kurtaracak ilaq ancak komünizm dir. başka ilaq yoktur) öblesi ile başlayıp 58 sayfada sona eren yazıların ;

Aynı kongrede yoldaş Ali Haydar Kurayel'in nutkunda yer alan 58 sayfadaki (Rusya inkilabı umm cihan zahmet keçleri ah ve halelerinin bir someresidir) diye başlayan (Türk zahmetkeçleride o inkilabın bayrağı altında toplanarak sadet ve necat bekliyorlar) şeklin de devam eden yazıların aynı kongrede Kasimof Yoldaşın nutkunda yer alan 59 sayfadaki (Yoldaşlar bizim gıarımız şarkı kurtarmak olsun bu da ancak komünizm sayesinde mümkündür) şeklinde başlayıp devam eden yazıların ;

Aynı kongrede İsmail Hakkı Yoldaşın nutkunda yer alan 59 sayfa dan başlayıp 60 nci say fada sona eren (...Sarmalı paşaların pek çok sözlerini dinledik fakat bu sözler anadolu köylüsüne hiçbir fayda vermedi. Komünistler ise köylerde kırmızı çiğegin tohumlarını ekecek ve behhat Anadolu'yu bu surette yükseltecektir.) şeklinde başlayıp devam eden yazıların ;

Aynı kongrede Mehmet Emin Yoldaşın nutkunda yer alan 59 ve 60 sayfalarda bulunan ve (....Bu günden itibaren Türkiyenin hakiki inkilabı uğrunda son katresine kadar kanımızı feda etmeye hazırız) şeklinde sona eren yazıların ;

Aynı kongrede ittihaz olunan mukarrerat b31'inde 65 sayfada yer alan (...Müstesale keci devletler karanlık(ç) altesinde doğrudan doğruya hakimiyeti eline almak için mübare zeye atılması, eski sermaye sistemi yıkılıp yerine begeriyetin mihmetkeş kısmının sadet ve refahının temin eden komünizmin kaim olacağına şüphe bıramamaktadır) şeklinde başlayıp devam eden yazıların ;

Aynı kongrede Nazım Yoldaşın şark meselesi ile ilgili 89 sayfasında yer alan konuş masında (Bunun ancak bir sureti halli vardır. Bu meseleyi meydana çıkaran burjuvazinin yıkılması Şarfi ve siyasi tahakkümün mahfi ve Türkiyede içtimai inkilabın inkıfının ve şura hükümetinin kurulması. Yağasın müstakil Türkiye sosyalist şuralar Hükümeti) şeklinde başla yıp devam eden yazıların ;

Aynı kongrenin kararlar kısmında 97 sayfada yer alan (TKF Türkiye'de şura hükümeti teessüs edip hakimeyet proleteryanın eline geçinceye kadar mealeket dahilinde komünizm ru hunda (Kooperasyon) hareketi uyandırmaya çalışmaktadır.....) şeklindeki kararın ;

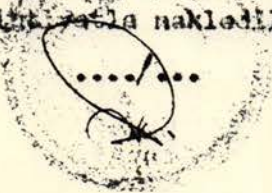
Aynı kongrede Zinelli Yoldaşın konuşmasında yer alan 99 sayfadaki (...Azerbeycan da bir şark bürosu teşkil ettik, vazifesi programda burjuvaziye devirmek ve içtimai inkila bı hazırlamaktır) şeklindeki yazıların ;

Aynı kongrede 5 ve 6 nci içtimalarında Mustafa Suphi Yoldaşın irat ettiği nutkunda 103 sayfada yer alan (.... Bütün ümit, istihsal dünyasının bütün mazmun sınıf ve milletleri ile birleşerek zülüm dünyasını yıkıma çalışın hakiki hars ve medeniyete doğru ilerleyen inkilapçıların ve bu inkilapçıları ağuşu(ç) ağuşunda toplayan komünist firkasının... Esasen mülkiyet devri-hazardaki şekli ile bir hak olmaktan ziyade bir hurafe mahiyetini arz eder ..) şeklinde yer alıp devam eden yazıların ;

Keze aynı kongrenin programı ile ilgili 108, 109, 111, 113 üncü sayfalarda yer alan yazıların, İsmail Hakkı Yoldaşın 134 ve 135 nci sayfadaki yazıların Türkiye K. Firkası nın programı ile ilgili 144, 150, 151, sayfalardaki yazıların TKP'nin risalleri ile ilgili 168, 169, 175, 177, 184, 186, 188, 190, 191 nci sayfalarda yer alan yazıların 207 nci sayfadaki şirin Ziya gazetesinden aktarılan 243, 246, 248, 254, 259, 262, 266, 268, 269, 277, 278, 279, 284, 286, 289, 295, ve 303 nci sayfalardaki yazıların yukarıda işaret edildiği gibi proleteryanın (İşçi sınıfının) diğer sınıfları ortadan kaldırmakı kendi diktatörlüğünü kurması mevcut ve müsses iktisadi ve sosyal nizamların ortadan kaldırılarak yok edilmesi ve yerine komünist bir düzen kurulmasının gerektiğine içerdikleri görülmektedir.

TKK'nun 162 nci maddesinde yer alan (Kanunun cümüm saydığı necriyatı nakletmek basılı başına bir edile olup faaliyetleri ceza tabiidir. Nakletmenin bir gibi necriyatın muhter yatı, tasdik olunmadılma veya inkıfısla nakledildiğine yahut mesuliyeti başka bir kimseni

[Handwritten signature]

[Handwritten signature]

tanamıyla deruhte eylediğine dair bir kayıt ilavesi naklini mesuliyetten varesta kalmaz) şeklindeki hükmü gereğince, dava konusu kitabın yazarı olan Mete Tunçay'ın özayı mesuli yetinin bulunduğu iddia edilmiş ve 19.7.1982 tarihli bilirkişi raporundada kitabın TCK.nun 142 maddesini ihlal eder nitelikte bulunduğu bildirilmiş isede sanığın dava konusu kitabı yayınlarken propağanda kastı ile hareket etmiş olup olmadığını hususunun araştırılması gerekmektedir,

Osaya icersinde bulunan Ankara Üniversitesi siyasi bilimler fakültesi dekanığınun 1.Eylül 1983 günlü cevabı yazısından sanık Mete Tunçay'ın dava konusu kitabın yayın landığı tarihte adı geçen fakültenin siyasi teoriler bilim kürsüsünde doçent olduğu anla şılmaktadır, yukarıda açıkladığı gibi dava konusu edilen eski sol üzerine yeni bilgiler isimli kitabın 1925 yılına kadar olan dönemindeki sol akımlarla ilgili kişiler kongre ve ne riyat ile ilgili dökümanları ihtiva ettiği anlaşılmaktadır, sanık siyasi teoriler bilim kürsüsünde çalıştığına göre bir siyasi akımın geçmiş yıllardaki durumun gelişmesini faa liyetlerini incelemek bunlara ait belgeleri arayıp bulmak gerekli görüldüğü takdirde yayın lamak görevi dahilinde bulunmaktadır.

Yarğıtay 8 ci ceza dairesi 16.3.1977 gün esas 1976/7882, Karar 971/2458 sayılı içtihadında toplumca bilimlere yönelik bilimsel bir araştırma, öğrenme öğretme ve açıklama özğürlüğü amacıyla yayınlanan eserde propağanda kastının bulunmadığına işaret etmiştir,

Yukarıda belirtilen topluma karşı işlenen suçlar adlı kitabın 16-17 sayfalarında yer alan yarğıtay 1. Ceza dairesininin 28.4.1971 günlü Esas 970/4037 karar 971/1510 ilamında (Bir eserin bilimsel nitelikte kabul edilebilmesi için bu eserdeki düğünöelerin usulü, objektif tarafsız mahiyet taşıması lazımdır) şeklinde hüküm bulunduğu görülmektedir.

Aynı kitabın 18-19 nou sayfalarında yer alan aynı dairesinin 26.3.1971 günlü esas 970/2140, Karar 1971/1051 sayılı ilamında (Bilimsel esas ve usul dışında ve tek taraflı olarak nakil eylesmesi komünistlik propağandası mahiyetini taşıdığı) ifade edilmek suretiyl bilimsel esas ve usuller içinde objektif eserlerin propağanda mahiyetinde bulunduğu anlı şılmıştır.

Keza aynı kitabın 34 sayfasında yer alan aynı dairesinin 7.7.1970 gün 69/1192 esas 970/2286 karar sayılı ilamında (Bilimsel araştırma ve inceleme demek her hangi bir konunun (Objektif) nesnel olarak ele alınması bilim verileri ışığı altında ve tamamen tarafsız olarak eleştirip tartışılması demektir) hükmü yer almaktadır.

Böylece yarğıtayın çeşitli içtihatlarında bir konunun objektif olarak ele alınması, bilim verileri ışığı altında tarafsız olarak eleştirilmesi halinde Şuç tarihinde merii olan anayasanın 21. maddesinde yer alan her kşinin bilimi serbestce öğrenmek, öğretme açıklama yayma ve bu alanlarda her türlü araştırma hakkında sahip olduğu yolundaki hükmü gereğince bunların suç olmayacağına karar vermiş olduğu görülmektedir,

Sanık Mete Tunçayın yukarıda açıkladığı üzere siyasi bilimler fakültesinde ve siyasi teoriler kürsüsünde doçent olarak görev yaptığı anlaşılmamasına, yakın tarihimizdeki siyasi akımları incelemek görevi dahilinde bulunmasına dava konusu eski sol üzerine yeni bilgiler adlı kitapda yakın tarihimizin bir bölümündeki sol akımlarla ilgili kişilerin yaşantıları konuşmaları faaliyetleri bu akımla ilgili olarak yapılan kongreler bu kongrele deki konuşma ve kararlar nesredilen program nizamname ve risalleler, yine aynı dönemde çeş li gazete ve derğilerde yayınlanan havadis ve yazıların bilirkişi heyeti tarafından düzeni nen 13.6.1983 günlü raporda açıkladığı gibi ard arda ortaya konduğu her hangi bir yorum yapılmadığı üslubun mümkün olduğu kadar yansız, belgesel bir nitelik taşıdığı ve bunların asıllarına tamamen uygun şekilde yazarın katkısı olmaksızın aktarıldığı belge-Döküman nit liğinde bulunduğu anlaşılmamasına, böylece dava konusu kitapdaki konuların objektif olarak ele alındığı bilimsel usul ve esaslara uygun ve tarafsız olarak nakledildiğı tahakkuk etme sine göre suç tarihinde merii anayasanın 21. maddesinde yer alan öğrenme, öğretme açıklama ve yayma hakkına dayanarak hareket ettiğini ve eylemlerinde propağanda kastının bulunmadığı nı kabul etmek gerekli görülmüştür.

Bu nedenlerle 19.7.1982 günlü bilirkişi raporundaki mütalaya iştirak edilme tir. Böylece sanığın eylesiminde propağanda kastının mevcut olmadığı anlaşıldığından hakkında beraat kararı verilmesi gerekli görülmüştür.

[Handwritten signature]

[Handwritten signature]

[Handwritten signature]

(GEREKÇELİ HÜKÜM)

Mah. Esas 198 / 861)

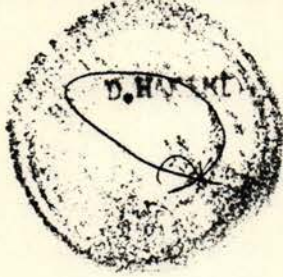
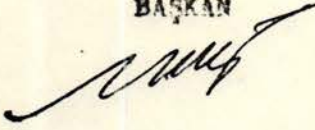
Sahife 5.

H Ü K Ü M

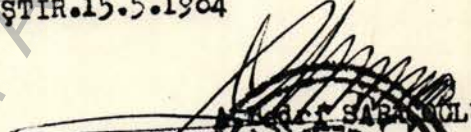
Yukarıda açıklanan nedenlerle;
Sanık Mete Tuncay'ın hareketlerinde kendisine yükletilen suçun unsurları mevcut olmadığı anlaşıldığından misnet suçdan BERAATİNE

28.11.1983 tarihinde Askeri Savcı Oğuz Keser huzuru ile sanık Mete Tuncay ve vekili Av. Nebil Varuy'un yüzlerine karşı talep gibi ve Askeri Yargıtay yolu açık olmal üzere oy birliğiyle karar verildi, açıklama ve usulen anlatıldı. 28.11.1983

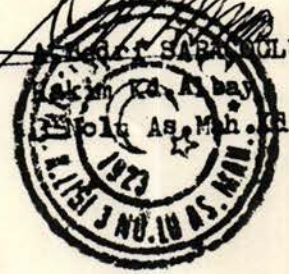
BAŞKAN

İŞ BU KARAR ASKERİ YARGITAY 3.DAİRESİNİN 3.4.1984 GÜN VE 1984/171-168 SAYILI İLAMI İLE TAYANMAK İZİNİN İEDDİ SURETİYLE KESİNLEŞMİŞTİR.15.5.1984

Askeri Savcı Sarıoğlu
Askeri Kd. Albay
Erol As. Mah. E. Hakimi

TÜRKİYE SOSYAL TARİH TUSTAYI RAŞTIRMA HAKIMI

T. C.
SİKİYÖNETİM KOMUTANLIĞI
3 NOLU ASKERİ MAHKEMESİ

Kayıt No. : 1982/1887
M. Esas No. : 1982/861
Karar No. : 1983/491

SELİMİYE/İSTANBUL

28.../11.../1983

(GEREKÇELİ HÜKÜM)

Türk Ulusu adına yargılama yapıp hüküm vermeye görevli ve yetkili Sıkıyönetim K. 3 Nolu As. Mahkemesi;

BAŞKAN : Cv.Kd.Alb. Süreyya ÖLMEZ 1952/2390
ÜYE : Sv1.Sakda. Necdet KARADAĞLI 11776
ÜYE : Hak.Yzb. Erdoğan GENEL 1978/Yd-6.

den kurulu İDDİA MAKAMINDA Sv1.Savcı. : Oğuz KESER 11228

TUTANAKTA : Sv1.Memur. Cemal GÖKÇÖZ hazır oldukları halde

DAVACI : K.H.

SANIK : METE TUNCAY : Mebus oğlu Muazzezden olsa 1936 D.lu. Beyoğlu Hasköy Nf. kayıtlı Ankara Çankaya K. ul Oğlu Sokak 6/4 de otur Ankara Üniversitesi Siyasal Bilimler Fakültesi Siyasal Teoriler doçenti.

VEKİLİ : Av.Nebil Varay : İstanbul Barosa Avukatlarından.
SUÇ : TCK.nun 142/1-6,173/Son maddelerini ihlal 1402 S.Y.Muh.
SUÇ TARİHİ : 26.6.1982

Yukarıda açık kimliği yazılı sanık hakkında mahkememizde yapılan açık yargılama sonunda.

GEREKÇİ DÜŞÜNÜLDÜ : Sıkıyönetim Askeri Savcılığının Esas 982/2652 karar 1982/2013 sayılı ve 12.11.1982 günlü iddianamesi ile sanık Mete Tuncay'ın İstanbul'da Belge yayın evi tarafından 26.6.1982 tarihinde yayınlanan (Eski sol üzerine yeni bilgiler) adlı kitabın yazarı olduğu bu kitapta 1925 yılında yaşamış komünistler hakkında bilgi verildiği hayat hikayelerinin ve hatıralarının anlatıldığı bunların komisyon niteliğindeki yazılarının gizli Türkiye komünist partisinin program ve nizamnamesinin bu partinin 1920 yılındaki 1. kongre tutanaklarının beyannamelerinin kongredeki konuşmacıların sözlerinin TKP'nin risallerinin enternasyonal marşının kitapta yer aldığı Mustafa Suphi'nin köhizmi övücü yazıları ile Nazım Hikmet'in komünizm propagandası mahiyetini taşıyan şiirlerine kitapta yer verildiği, böylece sanığın araştırma ve terahhi belge yayınlamak görüntüsü altında komünizm propagandası yaptığı iddia edilerek hakkında dava açılmıştır.

Sanık Mete Tuncay gerek hazırlık tahkikatı sırasında İst.C. sav.Yrd. tarafı dan alınan 6.10.1982 günlü ifadesinde ve gerekse duruşmadaki sorgusunda kendisinin Ankara Üniversitesi Siyasal bilimler fakültesinde siyasal teoriler kürsüsünde öğretim üyesi ve görevlisi olduğu bu kürsüde yapılan iş bölümü sonucunda kendisinin 20.yılı yılın başındaki dönemde Türk siyasal fikir hareketlerini araştırma görevinin verildiğini bu cümleden olarak ikinci meqrutiyyet döneminde 1925 yılına kadar olan sol akımları ve ayrıca 1931 yılına kadar CHP'nin faaliyetlerini incelediğini 1966 yılında türk selunun tarihi hakkında yazdığı tez ile doçent olduğunu, dava konusu eski sol üzerine yeni bilgiler isimli kitabın bu çalışmasının bir tamamlayıcısı niteliğinde olduğunu dışişleri bakanlığının izni ile gerek sovyetler birliğinde ve gerek ABD de incelemeler yaptığı kitabın buralarda sol akımlarla ilgili olarak bulunduğu belgeleri kapsadığını kitabın tamamı ile ilmi bir çalışma niteliğinde bulunduğunu belgelerin en az 60 yıllık olduklarını kitaba aktarırken bu belgelerde en küçük bir değişiklik yapmadığını, sadece bu belgelerin hangi kütüphanede bulunduğunu veya hangi eserde yer aldığı hususlarının belirtildiğini, propaganda yapmak kastı bulunmadığını kitapdaki bütün yazı ve araştırmaların ilmi olduğunu, tarih ilminin inceleyen bir kişinin belgelere dayanarak yorumunda bulunduğunu, ve esasen bu belgeleri bulmanın onun görevi olduğunu diğer bu belgeleri bizzat yayımlanmış ise görevini yapmış sayılacağına,

kendisinin tarihi belgeleri toplayıp onları aynen yayınlamış olduğunu söylemiştir, Dava konusu eski sol üzerine yeni bilgiler isimli kitabın incelenmesinden birinci bölümünde Süleyman Nuri adındaki küçük zabitanın kafkas cephesinde rus ordusuna iltica ettiği Krasnovodski ceza evinde 26 Bakül komisyonlarından sağ kalanları ile birlikte yatması Mustafa Suphi ve diğerlerine karşı olan tutumunu ve hayat hikayesinin anlatıldığı görülmektedir, ikinci bölümde Mustafa Suphi tarafından terörlene edilen manifestö çaviri, 3. bölümde TKP, 1920 yılındaki 1 nci kongresi bu kongresinde yapılmış olan konuşmalar müzakere edilen konular alınan kararlar TKP'sinin programı ve teşkilat nizamnamesinin bulunduğu görülmektedir, 4. cü bölümde TKP nin üç risalesi yer almakta 5 nci ~~Türkiye halk işbirlikçisi~~ (g) bölümde Türkiye halk işbirlikçisi farkasına ait bilgiler verilmektedir 6 bölümde Bulgaristan Komünist partisinin Türkiye yayın organı olan Ziya gazetesi ve bu gazete yayınlanan bazı yazılar yer almaktadır, diğer 7 ve 8 ci bölümlerde Türkiye Komünist Gençler Birliği Osmanlıca kızılşakkeçisi v.b benzer k nular yer almaktadır.

Hazırlık tahkikatı sırasında mütalası alınan bilirkişi Ord.Prof.Dr. Sulhi Dönmezer 19.7.1982 günlü raporunda dava konusu kitapta istiklal savaşından önceki ve sonraki dönemde komünistlerin kimlerden ibaret olduğu bu kimlerden hangisinin rusyaya gittikleri ve orada yerleştikleri ve hayat hikayeleri hakkında bilgi verildikten sonra bunların yazmış oldukları hatıraların neşrettikleri komünist propağandasını ifade eden metinlerin enternasyonal marşına benzer manzumelerin Hazin Hikmet'in kalem aldığı manzumelerin kitapta yer aldığını TKP'nin 1920 yılında negredilen programı kongre zabıtları, kongrede konuşma yapan kişilerin konuşmaları farka nizamnamesi, çeşitli risaleleri, beyannamelerin kitapta döküman sifa tiyla yayınlandığını, suç olan muhtevaları kamuoyuna ihlal eden bu yayınların meydana getir dikleri tarafsız teşkil etmiş olmaları, halen aynı konuların yürürlükte bulunması karşısında bunların döküman telakkî edilerek yayınlamasının suç ortadan kaldırmayacağını bu nedenle kitabın TCK.142 nci maddesini ihlal eder nitelikte bulunduğunu bildirmiştir.

Hakemece seçilmiş olan bilirkişiler Prof. Dr. Nevzat Gürelli, Prof. Dr. Öztekin Tosun, Doç. Dr. Köksal Bayraktar tarafından düzenlenmiş olan 13.6.1983 günlü bilirkişi heyeti raporunda; dava konusu kitapta 1920 yıllarında sovyetler birliğinde yaşayan bir grup türkün hayat hikayeleri iç çekişmeleri doktoriner görüştürme ayrılıkları yayınladıkları belgele rin arda arda ortaya konduğu hiçbir yorum yapılmadığı, o dönemde kullanılan dile aynen sadık kalındığı belge ve bilgilerin aynen aktarıldığı, olayların ortaya konulduğunda yazarın tamamı ile kuru bir dil kullandığı ıslahın mümkün olduğu kadar yansız ve belgesel bir nitelik taşıdığı propağandanın çeşitli yayınlar kararlarında (Belirli bir düşünceyi başkalarına üçüncü şahıslara, topluma benimsetmek amacıyla taraftar kazanması yada taraftarların inançlarını kıvıvıtlendirmesi amacıyla yayılması ifade eder) şeklinde tarif edildiği dav konusu kitapta belirli kişilerin hayat öyküleri belirli çalıya ve faaliyetleri yayınlar usullarına tamamen uygun şekilde yazılan katkıları olmaksızın aktarıldığı böylece kitabı okuyan kişide Türkiye'izde Marksist -Leninist bir sistemin kurulması yönünde bir etkileşim olmadığı, sadece belirli bir tarih dönemi içinde cereyan etmiş olayların belirli belgeler açısından nasıl gerçekleştiği yönünde aydınlatma hususunun gerçekleştiği kitabın belge-döküman niteliğinde bulunduğu ve ihlali ile TCK.nun 142 maddesini ihlal etmediği bildirilmiştir.

Yukarıda belirtilen kısaca açıklanan dava konusu eski sol üzerine yeni bilgiler adlı kitabın incelenmesinde kitapta yer alan pek çok hatıra yazılarında çevirilerde kitaba aktarılmış olan TKP'sinin 1920 yılında yapılan kongresinde yapılan konuşmalarda alınan kararlarda bu partinin program ve nizamnamesinde yayınlanan risalelerinde ziya gazetesi ile diğer gazete ve dergilerden aktarılan yazılarda proleteryanın (işçi sınıfının) diğer sınıfları ortadan kaldırması kendi diktatörlüğünü kurması sevcit ve müesses iktisadi ve sosyal nizamların ortadan kaldırılıp yok edilmesi gerektiği yolunda yazılar bulunduğu görülmektedir. Bu yazıların tamamını gerekçeli kararda yapmak bu kararı gereksiz yere uzatacağından bu şekilde ki yazıların haklıları olduğu (Masal kabülinden) dava konusu kitapdaki sayfa numaraları yanılarak işaret edilmiştir, Erneğin kitabın 30 sayfasından 46 sayfasın kadar devam eden bölümde Mustafa Suphi'nin terörlene ettiği komünist beyannamesi yer almaktadır Sadi Kuzancı tarafından 1971 yılında yazılıp yayınlanan (Toplum karşı işlenen suçlar) adlı kitabın 17-18 ve 19 say alarında yer alan yayıncı ceza genel kurulunun 22.2.1971 gün Esas 970/164. Karar 971/52) sayılı ve yayıncı 1. Ceza dairesinin 26.3.1971 gün esas 970/21 40 karar 1054 sayılı ilamında komünist kurucuları olan Marx ve Engels'in komünistlerin-

saferinin sağlama amacıyla yazdıkları ve komünizmin ilke ve esaslarını kapsayan manifesto adlı eserin türkoeye çevrilip yayınlanarak bilimsel esas ve usul dışında ve tek taraflı olarak nakil eylemesi, komünistlik propağandası mahiyetini taşıdığı) içtehat edilmiştir.

TKP'nin 1 ci kongresinde Mustafa Suphi'nin irat ettiği nutkun (....Firkamıza gön derilen mektupları görseniz faaliyetimizin son ümidini bolşevizmde olduğu kanatını an larsınız) öblesi ile başlayan ve kitabın 56 ve 57 sayfalarında bulunan yazıların ;

Aynı kongrede Nerimanof Nerimanofun nutkunda yer alan 57 sayfadaki (....Dört yıllık harp bize gösterdiği bütün milletleri zelaletten kurtaracak ilaç ancak komünizm dir. başka ilaç yoktur) öblesi ile başlayıp 58 sayfada sona eren yazıların ;

Aynı kongrede yoldaş Ali Haydar Karayel'in nutkunda yer alan 58 sayfadaki (Rusya inkilabı umum cihan zahmet keçleri ah ve halelerinin bir someresidir) diye başlayan (Türk zahmetkeçleride o inkilabın bayrağı altında toplanarak saadet ve neccat bekliyorlar) çeklin de devam eden yazıların aynı kongrede Kasımof Yoldaşın nutkunda yer alan 59 sayfadaki (Yoldaşlar bizim şiarımız şarkı kurtarmak olsun bu da ancak komünizm sayesinde mümkündür) çeklinde başlayıp devam eden yazıların ;

Aynı kongrede İsmail Hakkı Yoldaşın nutkunda yer alan 59 sayfadaki başlayıp 60 nci say fada sona eren (...Sırmalı pağaların pek çok sözlerini dinledik fakat bu sözler anadolu köylüsüne hiçbir fayda vermedi. Komünistler ise köylerde kırmızı çiğegin tohumlarını ekecek ve behşbat Anadolu'şu bu surette yükseltecektir.) çeklinde başlayıp devam eden yazıların ;

Aynı kongrede Mehmet Emin Yoldaşın nutkunda yer alan 59 ve 60 sayfalarda bulunan ve (....Bu günden itibaren Türkiyenin hakiki inkilabı uğrunda son katresine kadar kanımızı feda etmeye hazırız) çeklinde sona eren yazıların ;

Aynı kongrede ittihaz olunan mukarrerat b31'inde 65 sayfada yer alan (...Müstesale keci devletler kerkentara(ç) ailesinde doğrudan doğruya hakimiyeti eline almak için mübare zeye atılması, eski sermaye sistemi yıkılıp yerine begeriyetin mimnetkeş kısmının saadet ve refahının temin eden komünizmin kaim olacağına şüphe birmamaktadır) çeklinde başlayıp devam eden yazıların ;

Aynı kongrede Nazım Yoldaşın şark meselesi ile ilgili 89 sayfasında yer alan konuş maşında (Bunun ancak bir sureti halli vardır. Bu meseleyi meydana çıkaran burjuvazinin yıkılması, siyasi tahakkümün mahfi ve Türkiyede içtimai inkilabın inkışafın ve şura hükümetinin kurulması. Yağosun müstakil Türkiye sosyalist şuralar Hükümeti) çeklinde başla yıp devam eden yazıların ;

Aynı kongrenin kararlar kısmında 97 sayfada yer alan (TKF Türkiye'de şura hükümeti teessüs edip hakinevet proleteryanın eline geçinceye kadar memleket dahilinde komünizm ru hunda (Kooperasyon) hareketi uyandırmaya çalışmaktadır.....) çeklindeki kararın ;

Aynı kongrede Zinelli Yoldaşın konuşmasında yer alan 99 sayfadaki (...Azerbeycan da bir şark bürosu teşkil ettik, vazifesi programda burjuvaziyl devirmek ve içtimai inkila bı hazırlamaktır) çeklindeki yazıların ;

Aynı kongrede 5 ve 6 nci içtimalarında Mustafa Suphi Yoldaşın irat ettiği nutkunda 103 sayfada yer alan (.... Bütün imit, istihsal dünyasının bütün maznun sınıf ve milletleri ile birleşerek zülüm dünyasını yıkıma çalışana hakiki hars ve medeniyete doğru ilerleyen inkilapçıların ve bu inkilapçıları şuşun(ç) ağuşunda toplayan komünist firkasınınındır... Esasen mülkiyet devri-hazardaki şekli ile bir hak olmaktan ziyade bir hurafe mahiyetini arz eder ..) çeklinde yer alıp devam eden yazıların ;

Keza aynı kongrenin programı ile ilgili 108, 109, 111, 113 üncü sayfalarda yer alan yazıların, İsmail Hakkı Yoldaşın 134 ve 135 nci sayfadaki yazıların Türkiye K. Firkası nın programı ile ilgili 144, 150, 151, sayfalardaki yazıların TKP'nin risalleri ile ilgili 168, 169, 175, 177, 184, 186, 188, 190, 191 nci sayfalarda yer alan yazıların 207 nci sayfadaki şirin Ziya gazetesinden aktarılan 243, 246, 248, 254, 259, 262, 266, 268, 269, 277, 278, 279, 284, 286, 289, 295, ve 303 nci sayfalardaki yazıların yakında içtehat edildiği gibi proleteryanın (İşçi sınıfının) diğer sınıfları ortadan kaldırması kendi diktatörlüğünü kurması mevcut ve müess iktisadi ve sosyal nizamların ortadan kaldırılarak yok edilmesi ve yerine komünist bir düzen kurulmasının gerektiğine içerdikleri görülmektedir.

TKK'nun 162 nci maddesinde yer alan (Kanunun bütün saydığı neşriyatı nakletmek basılı başına bir edile olup faaliyetleri ceza ve tabiidir. Nakletmekten bu gibi neşriyatın muhter yatı, tasdik olunmadılana veya itibarla nakledildiğine yahut mesuliyeti başka bir kişere

[Handwritten signature]

[Handwritten signature]

tanamıyla derühte eylediğine dair bir kayıt ilavesi naklini mesuliyetten vareste kılmaz) şeklindeki hükmü gereğince, dava konusu kitabın yazarı olan Mete Tunçay'ın özayı mesuli yetinin bulunduğu iddia edilmiş ve 19.7.1982 tarihli bilirkişi raporundada kitabın TCK.muz 142 maddesini ihlal eder nitelikte bulunduğu bildirilmiş isede sanığın dava konusu kitabı yayınlarken propaganda kastı ile hareket etmiş olup olmadığını hususunun araştırılması gerekmektedir,

Dosya içerisinde bulunan Ankara Üniversitesi siyasi bilimler fakültesi dekanlığı'nın 1.Eylül 1983 günlü cevabı yazısından sanık Mete Tunçay'ın dava konusu kitabın yayınlandığı tarihte adı geçen fakültenin siyasi teoriler bilim kürsüsünde doçent olduğu anlaşılmaktadır, yukarıda açıklandığı gibi dava konusu edilen eski sol üzerine yeni bilgiler isimli kitabın 1925 yılına kadar olan dönemdeki sol akımlarla ilgili kişiler kongre ve neşriyat ile ilgili dokümanları ihtiva ettiği anlaşılmaktadır, sanık siyasi teoriler bilim kürsüsünde çalıştığına göre bir siyasi akımın geçmiş yıllardaki durumunu gelişmesini faaliyetlerini incelemek bunlara ait belgeleri arayıp bulmak gerekli gördüğü takdirde yayınlamak görevi dahilinde bulunmaktadır.

Yarıştay 8 ci ceza dairesi 16.3.1977 gün esas 1976/7882, Karar 971/2453 sayılı içtihadında toplumun bilimsel yönüne yönelik bilimsel bir araştırma, öğrenme öğretme ve açıklama amaçlı yayımlanan eserde propaganda kastının bulunmadığına işaret etmiştir,

Yukarıda belirtilen topluma karşı işlenen suçlar adlı kitabın 16-17 sayfalarında yer alan yarıştay 1. Ceza dairesinin 28.4.1971 günlü Esas 970/4037 karar 971/1510 ilamında (Bir eserin bilimsel nitelikte kabul edilebilmesi için bu eserdeki düğüncelerin usulü, objektif tarafsız mahiyet taşıması lazımdır) şeklinde hüküm bulunduğu görülmektedir.

Aynı kitabın 18-19 nou sayfalarında yer alan aynı dairesinin 26.3.1971 günlü esas 970/2140, Karar 1971/1051 sayılı ilamında (Bilimsel esas ve usul dışında ve tek taraflı olarak nakli eylemesi komünistlik propaganda mahiyetini taşıdığı) ifade edilerek suretli bilimsel esas ve usuller içinde objektif eserlerin propaganda mahiyetinde bulunduğu anlaşılmıştır.

Keza aynı kitabın 34 sayfasında yer alan aynı dairesinin 7.7.1970 gün 69/3192 esas 970/2286 karar sayılı ilamında (Bilimsel araştırma ve inceleme demek her hangi bir konunun (Objektif) nesnel olarak ele alınması bilim verileri ışığı altında ve tamamen tarafsız olarak eleştirip tartışılması demektir) hükmü yer almaktadır.

Böylece yarıştayan çeşitli içtihatlarında bir konunun objektif olarak ele alınması, bilim verileri ışığı altında tarafsız olarak eleştirilmesi halinde suç tarihinde meri olan anayasanın 21. maddesinde yer alan her kimsin bilimi serbestce öğrenmek, öğretmek açıklama yayma ve bu alanlarda her türlü araştırma hakkında sahip olduğu yolundaki hükmü gereğince bunların suç olmayacağına karar verilmiş olduğu görülmektedir,

Sanık Mete Tunçayın yukarıda açıklandığı üzere siyasi bilimler fakültesinde ve siyasi teoriler kürsüsünde doçent olarak görev yaptığı anlaşılmamasına, yakın tarihimizdeki siyasi akımları incelemek görevi dahilinde bulunmasına dava konusu eski sol üzerine yeni bilgiler adlı kitapta da yakın tarihimizin bir bölümündeki sol akımlarla ilgili kişilerin yaşantıları konuşmaları faaliyetleri bu akımla ilgili olarak yapılan kongreler bu kongrelerdeki konuşma ve kararlar neşredilen program nizamname ve risaleler, yine aynı dönemde çeşitli gazete ve dergilerde yayınlanan havadis ve yazıların bilirkişi heyeti tarafından düzenlenen 13.6.1983 günlü raporda açıklandığı gibi ard arda ortaya konduğu her hangi bir yorum yapılmadığı usulün mümkün olduğu kadar yansız, belgesel bir nitelik taşıdığı ve bunların asıllarına tamamen uygun şekilde yazarın katkısı olmaksızın aktarıldığı belge-Doküman niteliğinde bulunduğu anlaşılmamasına, böylece dava konusu kitapdaki konuların objektif olarak ele alındığı bilimsel usul ve esaslara uygun ve tarafsız olarak nakledildiği tahakkuk etmişine göre suç tarihinde meri anayasanın 21. maddesinde yer alan öğrenme, öğretme açıklama ve yayma hakkına dayanarak hareket ettiğini ve eylemlerinde propaganda kastının bulunmadığını kabul etmek gerekli görülmüştür.

Bu nedenlerle 19.7.1982 günlü bilirkişi raporundaki mütalaya iştirak edilmiştir.

Böylece sanığın eyleminde propaganda kastının mevcut olmadığı anlaşıldığından hakkında beraat kararı verilmesi gerekli görülmüştür.

Handwritten signature

Handwritten signature

(GEREKÇELİ HÜKÜM)

Mah. Esas 198 / 861)

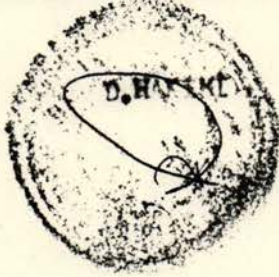
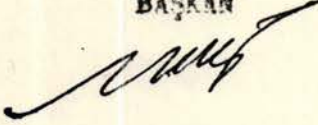
Sahife 5.

H Ü K Ü M

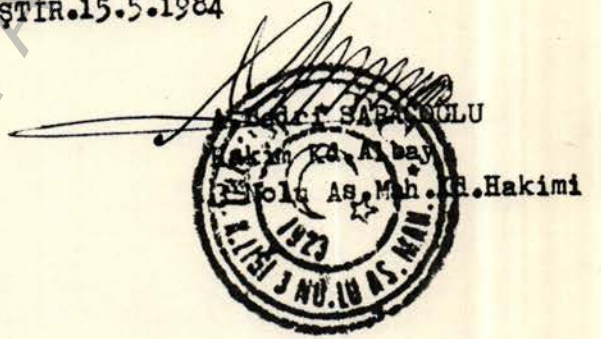
Yukarıda açıklanan nedenlerle;
Sanık Mete Tuncay'ın hareketlerinde kendisine yükletilen suçun unsurları
mevcut olmadığı anlaşıldığından misnet suçdan BERAATİNE

28.11.1983 tarihinde Askeri Savcı Oğuz Keser huzuru ile sanık Mete Tuncay ve
vekili Av. Nebil Varuy'un yüzlerine karşı talep gibi ve Askeri Yargıtay yolu açık olmal
üzere oy birliğiyle karar verildi, açıkça ve usulen anlatıldı. 28.11.1983

BAŞKAN

İŞ BU KARAR ASKERİ YARGITAY 3.DAİRESİNİN 3.4.1984 GÜN VE 1984/171-168 SAYILI İLAMI
İLE TAYANMAK İZİNİN İEDDİ SURETİYLE KESİNLEŞMİŞTİR.15.5.1984

T. C.
SIKİYÖNETİM KOMUTANLIĞI
3 NOLU ASKERİ MAHKEMESİ

Kayıt No. : 1982/1887
M. Esas No. : 1982/861
Karar No. : 1983/491

SELİMİYE/İSTANBUL

28/11/1983

(GEREKÇELİ HÜKÜM)

Türk Ulusu adına yargılama yapıp hüküm vermeye görevli ve yetkili Sıkıyönetim K. 3 Nolu As. Mahkemesi;

BAŞKAN : Cv.Kd.Alb. Süreyya ÖLMEZ 1952/2390
ÜYE : Sv1.Sakın. Necdet KARADAĞLI 11776
ÜYE : Hak.Yzb. Erdoğan GENEL 1978/Yd-6.

den kurulu İDDİA MAKAMINDA Sv1.Savcı. : Öguz KESER 14228

TUTANAKTA : Sv1.Memur: Cemal GÖKGÖZ hazır oldukları halde

DAVACI : K.H.

SANIK : METE TUNCAY ; Nebus oğlu Mustafa'dan olma 1936 D.lu, Beyoğlu Hasköy Nf. Kayıklı Ankara Çankaya Nal Oğlu Sokak 6/4 de oturan Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Siyasal Teoriler doçenti.

VEKİLİ : Av.Nebil Varay ; İstanbul Barosu Avukatlarından.

SUÇ : TCK.nun 142/1-6,173/Son maddelerini ihlal 1402 S.Y.Muh.

SUÇ TARİHİ : 26.6.1982

Yukarıda açık kimliği yazılı sanık hakkında mahkememizde yapılan açık yargılama sonunda.

GEREKÇİ DÜŞÜNÜLDÜ ; Sıkıyönetim Askeri Savcılığının Esas 982/2652 karar 1982/2013 sayılı ve 12.11.1982 günlü iddianamesi ile sanık Mete Tuncay'ın İstanbul'da Belge yayın evi tarafından 26.6.1982 tarihinde yayınlanan (Eski sol üzerine yeni bilgiler) adlı kitabın yazarı olduğu bu kitapta 1925 yılında yaşamış komünistler hakkında bilgi verildiği hayat hikayelerinin ve hatıralarının anlatıldığı bunların komisyon niteliğindeki yazılarının gizli Türkiye komünist partisinin program ve nizamnamesinin bu partinin 1920 yılındaki 1. kongre tutanaklarının beyannamelerinin kongredeki konuşmacıların sözlerinin TKP'nin risallerinin enternasyonal marşının kitapta yer aldığı Mustafa Suphi'nin konuşma metinleri yazıları ile Nazım Hikmet'in komünizm propagandası mahiyetini taşıyan şiirlerine kitapta yer verildiği, böylece sanığın araştırma ve terahhi belge yayınlamak görüntüsü oluşturduğu komünizm propagandası yaptığı iddia edilerek hakkında dava açılmıştır.

Sanık Mete Tuncay gerek hazırlık tahkikata sırasında İst.C. av.Yrd. tarafıdan alınan 6.10.1982 günlü ifadesinde ve gerekse duruşmadaki sorgusunda kendisinin Ankara Üniversitesi Siyasal bilimler fakültesinde siyasal teoriler kürsüsünde öğretim üyesi ve görevlisi olduğu bu kürsüde yapılan iş bölümü sonucunda kendisinin 20.yüz yılın başlarındaki dönemde Türk siyasal fikir hareketlerini araştırma görevinin verildiğini bu cümleden olarak ikinci mecrutiyet döneminde 1925 yılına kadar olan sol akımları ve ayrıca 1931 yılına kadar CHP'nin faaliyetlerini incelediğini 1966 yılında türk selunun tarihi hakkında yazılmış olduğu tez ile doçent olduğunu, dava konusu eski sol üzerine yeni bilgiler isimli kitabın bu çalışmasının bir tamamlayıcısı niteliğinde olduğunu dışişleri bakanlığının izni ile gerek sovyetler birliğinde ve gerek ABD de incelemeler yaptığı kitabın buralarda sol akımlarla ilgili olarak bulduğu belgeleri kapsadığını kitabın tamamı ile ilmi bir çalışma niteliğinde bulunduğunu belgelerin en az 60 yıllık olduğunu kitaba aktarırken bu belgelerde en küçük bir değişiklik yapmadığını, sadece bu belgelerin hangi kütüphanede bulunduğunu veya hangi eserde yer aldığı hususlarının belirtildiğini, propaganda yapmak kastı bulunmadığını kitapdaki bütün yazı ve araştırmaların ilmi olduğunu, tarih ilminin inceleyen bir disiplin belgelere dayanarak yazıldığı bulunduğunu, ve esasen bu belgeleri bulmanın onun görevi olduğunu diğer bu belgeleri inceleyenlerin ise görevini yapmış sayılacağını,

kendisinde tarihi belgeleri toplayıp onları aynen yayınlamış olduğunu söylemiştir, Dava konusu eski sol üzerine yeni bilgiler isinli kitabın incelenmesinden birinci bölümünde Süleyman Nuri adındaki küçük zabıtın karkas cephesinde rus ordusuna itica ettiği Krasnovodski ceza evinde 26 Bakli komisyonlarından sağ kalanları ile birlikte yatması Mustafa Suphi ve diğerlerine karşı olan tutumunu ve hayat hikayesinin anlatıldığı görülmektedir, ikinci bölümde Mustafa Suphi tarafından tercüme edilen manifest çeviri, 3. bölümde TKP, 1920 yılındaki 1 nci kongresi bu kongresinde yapılmış olan konuşmalar müzakere edilen konular alınan kararlar TKP'sinin programı ve teşkilat nizamnamesinin bulunduğu görülmektedir, 4. cü bölümde TKP nin üç risalesi yer almakta 5 nci ~~Türkiye halk işbirlikçileri~~ (9) bölümde Türkiye halk işbirlikçileri farkasına ait bilgiler verilmektedir 6 bölümde Bulgaristan Komünist partisinin Türkiye yayın organı olan Ziya gazetesi ve bu gazete yayınlanan bazı yazılar yer almaktadır, diğer 7 ve 8 ci bölümlerde Türkiye Komünist Gençler Birliği Osmanlıca kızılşakaderçisi v.b benzer k nular yer almaktadır.

Hazırlık teahhüdünde mütalası alınan bilirkişi Ord. Prof. Dr. Sulhi Dönmez 19.7.1962 günlü raporunda dava konusu kitapta istiklal savaşından önceki ve sonraki dönem komünistlerin kılamlardan ibaret olduğu bu kılamlardan hangisinin rusyaya gittikleri ve orada yerleştikleri ve hayat hikayeleri hakkında bilgi verildikten sonra bunların yazmış oldukları hatıraların neşrettikleri komünist propağandasını ifade eden metinlerin enternasyonal marşına benzer manzumelerin Hazin Hikaet'in kaleme aldığı manzumelerin kitapta yer aldığını TKP'nin 1920 yılında negredilen programı kongre zabıtları, kongrede konuşma yapan kılamların konuşmaları fırka nizamnamesi, çeşitli risaleleri, beyannamelerin kitapta döküman sıfatıyla yayınlandığını, suç olan muhtevaları kanunları ihlal eden bu yayınların meydana getirildikleri tarihsel suç teşkil etmiş olmaları, halen aynı konuların yürürlükte bulunması karşısında bunların döküman telakki edilerek yayınlanmasının suçu ortadan kaldırmayacağına bu nedenle kitabın TCK. 142 nci maddesini ihlal etmiş nitelikte bulunduğunu bildirmiştir.

Hakemece seçilmiş olan bilirkişiler Prof. Dr. Nevzat Güreli, Prof. Dr. Öztekin Tosun, Doç. Dr. Köksal Bayraktar tarafından düzenlenmiş olan 13.6.1963 günlü bilirkişi heyeti raporunda; dava konusu kitapta 1920 yıllarında sovetler birliğinde yaşayan bir grup türkün hayat hikayeleri iç çekişmeleri doktrinler görüş ayrılıkları yayınladıkları belgelerin arda arda ortaya konduğu hiçbir zorunlu yapılmadığı, o dönemde kullanılan dile aynen sadık kalındığı belge ve bilgilerin aynen aktarıldığı, olayların ortaya konulduğunda yazarın tamamı ile kuru bir dil kullandığı üslubun oldukça kudur yansız ve belgesel bir nitelik taşıdığı propağandanın çeşitli yayıncı kararlarında (Belirli bir düşünceyi başkalarına üçüncü şahıslara, topluma benimsetmek amacıyla taraftar kazanması yada taraftarların inançlarını kuvvetlendirmesi amacıyla yayılması ifade eder) şeklinde tarif edildiği dava konusu kitapta belirli kişilerin hayat hikayeleri belirli çalışma ve faaliyetleri yayıncı asıllarına tamamen uygun şekilde yazarın katkısı olmaksızın aktarıldığı böylece kitaba okuyan kişide Türkiye'izde Marksist -Leninist bir sistemin kurulması yönünde bir etkileşim olmadığı, sadece belirli bir tarih dönemi içinde cereyan etmiş olayların belirli belgeler açısından nasıl gerçekleştiği yönünde aydınlanma hususunun gerçekleştiği kitabın belge-döküman niteliğinde bulunduğu ve niteliği ile TCK. num 142 maddesini ihlal etmediği bildirilmiştir.

Yukarıda bölümlerin kısaca açıklanan dava konusu eski sol üzerine yeni bilgiler adlı kitabın incelenmesinde kitapta yer alan pek çok hatıra yazılarında çevirilerde kitaba aktarılmış olan TKP'sinin 1920 yılında yapılan kongresinde yapılmış ki konuşmalarda alınan kararlarda bu partinin program ve nizamnamesinde yayınlanan risalelerinde Ziya gazetesi ile diğer gazete ve dergilerden aktarılan yazılarda proleteryanın (işçi sınıfının) diğer sınıfları ortadan kaldırması kendi diktatörlüğünü kurması mevcut ve müesses iktisadi ve sosyal nizamların ortadan kaldırılıp yok edilmesi gerektiği yolunda yazılar bulunduğu görülmektedir. Bu yazıların tamamını gerekçeli kararda yansız bu kararı gereksiz yere uzatacağından bu şekilde ki yazıların henüz olduğu (Misal kabilinden) dava konusu kitapdaki sayfa numaraları yazılmak suretiyle işaret edilmiştir, Örneğin kitabın 30 sayfasından 46 sayfasına kadar devam eden bölümde Mustafa Suphi'nin tercüme ettiği komünist beyannamesi yer almaktadır Sadi Kozuncu tarafından 1971 yılında yazılıp yayınlanan (Toplum karşı işlenen suçlar) adlı kitabın 17-18 ve 19 sayfa arasında yer alan yayıncı ceza genel kurulunun 22.2.1971 gün Esas 970/16, Karar 971/52) sayılı ve yayıncı 1. Ceza dairesinin 26.3.1971 gün esas 970/21 40 karar 1050 sayılı ilamında komünist kurucuları olan Marx ve Engels'in komünistlerin-

zaferinin sağlama amacıyla yazdıkları ve komünizmin ilke ve esaslarını kapsayan manifesto adlı eserin türkoeye çevrilip yayınlanarak bilimsel esas ve usul dışında ve tek taraflı olarak nakil eylemesi, komünistlik propağandası mahiyetini taşıdığı) içtihat edilmiştir.

TKP'nin 1 ci kongresinde Mustafa Suphi'nin irat ettiği nutkun (....Firkamıza gön derilen mektupları görseniz memleketimizin son umidini boşsevizmde olduğu kanısını an larsınız) cümlesi ile başlayan ve kitabın 56 ve 57 sayfalarında bulunan yazılarını ;

Aynı kongrede Nerimanof Nerimanofun nutkunda yer alan 57 sayfadaki (....Dört yıllık harp bize gösterdiği bütün milletleri zelaletten kurtaracak ilağ ancak komünizmdir. başka ilağ yoktur) cümlesi ile başlayıp 58 sayfada sona eren yazılarını ;

Aynı kongrede yoldağ Ali Haydar Kurayel'in nutkunda yer alan 58 sayfadaki (Rusya inkilabı umumî cihan zahmet keşleri ah ve hallerininin bir semeresidir) diye başlayan (Türk zahmetkeşleride o inkilabın bayrağı altında toplanarak sadet ve necat bekliyorlar) geklin de devam eden yazılarını aynı kongrede Kasımof Yoldaşın nutkunda yer alan 59 sayfadaki (Yoldaşlar bizim gıramız şarkı kurtarmak olsun bu da ancak komünizm sayesinde mümkündür) geklinde başlayıp devam eden yazılarını ;

Aynı kongrede İsmail Hakkı Yoldaşın nutkunda yer alan 59 sayfadaki başlayıp 60 ncı sa fada sona eren (...Sırmalı paşaların pek çok sözlerini dinledik fakat bu sözler anadolu köylüsüne hiçbir fayda vermedi. Komünistler ise köylerde kırmızı çiğegin tohumlarını ekecek ve baharbat Anadolu'yu bu surette yükseltecektir.) geklinde başlayıp devam eden yazılarını ;

Aynı kongrede Mehmet Emin Yoldaşın nutkunda yer alan 59 ve 60 sayfalarda bulunan ve (....Bu günden itibaren Türkiyenin hakiki inkilabı uğrunda son katresine kadar kanımızı feda etmeye hazırız) geklinde sona eren yazılarını ;

Aynı kongrede ittihaz olunan mukarrerat bölümünde 65 sayfada yer alan (...Müstemle keci devletler kerkessiz(ç) ailesinde doğrudan doğruya hakimiyeti eline almak için mübare zeye atılması, eski sermaye sistemi yıkılıp yerine beşeriyetin mihnetkeş kısmının saadet ve refahının temin eden komünizmin kaim olacağına şüphe biranmamaktadır) geklinde başlayıp devam eden yazılarını ;

Aynı kongrede Nazım Yoldaşın şark meselesi ile ilgili 89 sayfasında yer alan konuş masında (Bunun ancak bir sureti halli vardır. Bu meseleyi meydana çıkaran burjuvazinin yıkılması Statü ve siyasi tahakkümün mahfı ve Türkiyede içtimai inkilabın inkişafın ve şura hükümetinin kurulması. Yağasan müstakil Türkiye Sosyalist Şuralar Hükümeti) geklinde başla yıp devam eden yazılarını ;

Aynı kongrenin kararlar kısmında 97 sayfada yer alan (TKF Türkiye'de şura hükümeti teessüs edip hakimeyet proleteryanın eline geçinceye kadar memleket dahilinde komünizm ru hunda (Kooperasyon) hareketi uyandırmaya çalışmaktadır.....) geklindeki kararını ;

Aynı kongrede Zinelli Yoldaşın konuşmasında yer alan 99 sayfadaki (...Azərbaycan da bir şark bürosu teşkil ettik, vazifesi programda burjuvaziye devirmek ve içtimai inkila bı hazırlamaktır) geklindeki yazılarını ;

Aynı kongrede 5 ve 6 ncı içtimalarında Mustafa Suphi Yoldaşın irat ettiği nutkunda 103 sayfada yer alan (.... Bütün ümit, istihsal dünyasının bütün mazmun sınıf ve milletleri ile birleşerek zülüm dünyasını yılmaya çalışın hakiki hars ve medeniyete doğru ilerleyen inkilapçıların ve bu inkilapçıları ağuşunda(ç) ağuşunda toplayan komünist firkasının... Esasen mülkiyet devri-hazardaki şekli ile bir hak olmaktan ziyade bir hurafe mahiyetini arz eder ..) geklinde yer alıp devam eden yazılarını ;

Keza aynı kongrenin programı ile ilgili 108, 109, 110, 111, 112, 113 üncü sayfalarda yer alan yazılarını, İsmail Hakkı Yoldaşın 134 ve 135 ncı sayfadaki yer alan nutkunun Türkiye K. Firkası nın programı ile ilgili 144, 150, 151, sayfalardaki yazılarını TKP'nin risalleri ile ilgili 168, 169, 175, 177, 184, 186, 188, 190, 191 ncı sayfalarda yer alan yazılarını 207 ncı sayfadaki girin Ziya gazetesinden aktarılan 243, 246, 248, 254, 259, 262, 266, 268, 269, 277, 278, 279, 284, 286, 289, 295, ve 303 ncü sayfalardaki yazılarını yukarıda işaret edildiği gibi proleteryanın (İççi sınıfının) diğer sınıfları ortadan kaldırması kendi diktatörlüğünü kurması mevcut ve müess iktisadi ve sosyal nizamların ortadan kaldırılarak yok edilmesi ve yerine komünist bir düzen kurulmasının gerektiğine içerdikleri görülmektedir.

TKK'nun 162 ncı maddesinde yer alan (Kanunun cümle saydığı neşriyatı nakletmek basılı basılmı bir cümle olup tasliktasyon cezası tabiidir. Nakil eden bu gibi neşriyatın muhte yatı, tasdik olunmadıkına veya içtihatla nakledildiğine yahut mesuliyeti başka bir kişiyi

[Handwritten signature]

[Handwritten signature]

tamamıyla deruhte eylediğine dair bir kayıt ilavesi naklini mesuliyetten vareste kılmaz) şeklindeki hükmü gereğince, dava konusu kitabın yazarı olan Mete Tunçay'ın özneyi mesuli yetinin bulunduğu iddia edilmiş ve 19.7.1982 tarihli bilirkişi raporundada kitabın TCK.mus 142 maddesini ihlal eder nitelikte bulunduğu bildirilmiş isede sanığın dava konusu kitabı yayınlarken propağanda kastı ile hareket etmiş olup olmadığını hususunu araştırılması gerekmektedir,

Doğru icarinde bulunan Ankara Üniversitesi siyasi bilimler fakültesi dekanlığı'nın 1.Eylül 1983 günlü cevabı yazısından sanık Mete Tunçay'ın dava konusu kitabın yayınlandığı tarihte adı geçen fakültenin siyasi teoriler bilim kürsüsünde doçent olduğu anlaşılmaktadır, yukarıda açıklandığı gibi dava konusu edilen eski sol üzerine yeni bilgiler isinli kitabın 1925 yılına kadar olan dönemindeki sol akımlarla ilgili kişiler kongre ve ne riyat ile ilgili dökümanları ihtiva ettiği anlaşılmaktadır, sanık siyasi teoriler bilim kürsüsünde çalıştığına göre bir siyasi akımın geçmiş yıllardaki durumunu gelişmesini faa liyetlerini incelemek bunlara ait belgeleri arayıp bulmak gerekli görüldüğü takdirde yayın lanmak görevi dahilinde bulunmaktadır.

Yarıştay 8 ci ceza dairesi 16.3.1977 gün esas 1976/7882, Karar 971/2458 sayılı içtihadında toplumun bilimlere yönelik bilimsel bir araştırma, öğrenme öğretme ve açıklama sağladığı amaçla yayınlanan eserde propağanda kastının bulunmadığına işaret etmiştir, Yukarıda belirtilen topluma karşı işlenen suçlar adlı kitabın 16-17 sayfalarında yer alan yarıştay 1. Ceza dairesinin 28.4.1971 günlü Esas 970/4037 karar 971/1510 ilamında (Bir eserin bilimsel nitelikte kabul edilebilmesi için bu eserdeki düğüncelelerin usulü, objektif tarafsız mahiyet taşıması lazımdır) şeklinde hüküm bulunduğu görülmektedir.

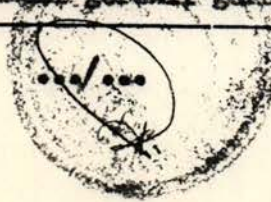
Aynı kitabın 18-19 ncu sayfalarında yer alan aynı dairesinin 26.3.1971 günlü esas 970/2140, Karar 1971/1051 sayılı ilamında (Bilimsel esas ve usul dışında ve tek taraflı olarak nakil eylesmesi komünistlik propağandası mahiyetini taşıdığı) ifade edilmek suretiyl bilimsel esas ve usuller içinde objektif eserlerin propağanda mahiyetinde bulunmadığı anlaşılmıştır.

Keza aynı kitabın 34. sayfasında yer alan aynı dairesinin 7.7.1970 gün 69/3192 esas 970/2286 karar sayılı ilamında (Bilimsel araştırma ve inceleme demek her hangi bir konunun (Objektif) nesnel olarak ele alınması bilim verileri ışığı altında ve tamamen tarafsız olarak eleştirip tartışılması demektir) hükmü yer almaktadır.

Böylece yarıştayan çeşitli içtihatlarında bir konunun objektif olarak ele alınması, bilim verileri ışığı altında tarafsız olarak eleştirilmesi halinde Şuç tarihinde merii olan anayasasının 21. maddesinde yer alan her kesin bilimi serbestce öğrenme, öğretme açıklama yayma ve bu alanlarda her türlü araştırma hakkında sahip olduğu yolundaki hükmü gereğince bunların suç olmayacağına karar vermiş olduğu görülmektedir,

Sanık Mete Tunçayın yukarıda açıklandığı üzere siyasi bilimler fakültesinde ve siyasi teoriler kürsüsünde doçent olarak görev yaptığı anlaşılmışına, yakın tarihimizdeki siyasi akımları incelemek görevi dahilinde bulunmasına dava konusu eski sol üzerine yeni bilgiler adlı kitapdada yakın tarihimizin bir bölümündeki sol akımlarla ilgili kişilerin yaşantıları konuşmaları faaliyetleri bu akımla ilgili olarak yapılan kongreler bu kongrelerdeki konuşma ve kararlar neçredilen program nizamname ve risalleler, yine aynı dönemde çeşitli gazete ve dergilerde yayınlanan havadis ve yazıların bilirkişi heyeti tarafından düzenlenon 13.6.1983 günlü raporda açıklandığı gibi ard arda ortaya konduğu her hangi bir yorum yapılmadığı uslubun mümkün olduğu kadar yansız, belgesel bir nitelik taşıdığı ve bunların asıllarına tamamen uygun şekilde yazarın katkısı olmaksızın aktarıldığı belge-döküman nite liğinde bulunduğu anlaşılmışına, böylece dava konusu kitapdaki konuların objektif olarak ele alındığı bilimsel usul ve esaslara uygun ve tarafsız olarak nakledildiği tahakkuk etmesine göre suç tarihinde merii anayasasının 21. maddesinde yer alan öğrenme, öğretme açıklama ve yayma hakkına dayanarak hareket ettiğini ve eylemlerinde propağanda kastının bulunmadığını kabul etmek gerekli görülmüştür.

Bu nedenlerle 19.7.1982 günlü bilirkişi raporundaki mütalaya iştirak edilmemiştir. Böylece sanığın eylesiminde propağanda kastının mevcut olmadığı anlaşıldığından hakkında beraat kararı verilmesi gerekli görülmüştür.

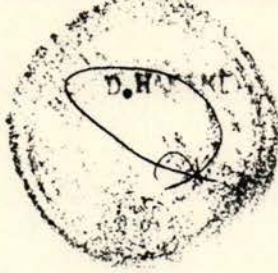
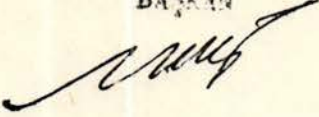
Handwritten signature or initials.

H Ü K Ü M

Yukarıda açıklanan nedenlerle;
Sanık Mete Tuncay'ın hareketlerinde kendisine yükletilen suçun unsurları mevcut olmadığını anlaşıldığından misnet suçdan BERAATİNE

28.11.1983 tarihinde Askeri Savcı Öğuz Keser huzuru ile sanık Mete Tuncay ve vekili Av. Nebil Varay'ın yüzlerine karşı talep gibi ve Askeri Yargıtay yolu açık olmak üzere oy birliğiyle karar verildi, açıkça ve usulen anlatıldı. 28.11.1983

BAŞKAN

İŞ BU KARAR ASKERİ YARGITAY 3.DAİRESİNİN 3.4.1984 GÜN VE 1984/171-168 SAYILI İLAMI İLE TAYANANMAK İNİN İDDİ SURETİYLE KESİNLEŞMİŞTİR.15.5.1984

Abdül SABRİ ÖZÜ
Kokun Kd. Albay
3. Sınıf As. Mah. K. Hakimi

T. C.
ASKERİ YARGITAY BAŞSAVCILIĞI
ANKARA

TEBLİĞNAME

U. Ev. No. 1984/888

Tebliğname No. 1984/736

Daire Esas No. : 1984-171

16.3.1984

Sanık Mete TUNCAV	Hüküm veren Askeri Mahkeme
Suç TCK. 142 md. ihlâl	İstanbul Synt.K.lığı 3 No'lu As.Mahkemesi
Temyiz eden Sanık vekili	Hükümün Tarih ve Sayısı
Temyiz isteminin süresinde olup olmadığı Süresinde	28.11.1983 gün 1982/861E.,1983/491 Karar
	Hükümün Konusu
	Beraat

İstanbul Synt.K.lığı Askeri Savcılığı, 12.11.1982 gün ve 1982/2013 numaralı iddianame ile, sanığın neşren Komünizm propogandası yapmak suçundan, TCK 142/1-6,173,31, 33 maddeleri ve 1402 Sayılı Yasanın 17 maddesi ile tecziyesi istemiyle dava açmıştır.(D.42)

İstanbul Synt.K.lığı 3 numaralı Askeri Mahkemesi ise 28.11.1983 gün ve 1982/861 Esas 1983/491 Sayılı Kararı ile; sanığın her-ne kadar, komünizm ile ilgili belgelere kitabının tamamında yer vermösüne karşın, propoganda kastının bulunmadığı, Anayasa'nın 21. md.de yer alan öğrenme ve öğretme özgürlüğünün var olduğu gerekçe gösterilerek beraat kararı vermiştir.(D-142)

Synt.Komutanı mezkür kararı süresinde, sanığın neşren Komünizm propogandası , yaptığı, kitapta yer alan belgeler, sanığın kendi fikirlerinin kitapta propoganda eylemini en iyi biçimde gerçekleştirmiş ve TCK 142. maddesindeki suçun tüm unsurlarının oluştuğu öne sürülerek, bozulması istemiyle temyiz etmişlerdir. (D-150)

Dosyanın incelenmesinde;

Sanığın Rusya'ya gittiği ve orada çağrılı olarak iki-buçuk ay kadar kaldığı, bir-kısım belge ve dökümanlar toplayarak, Türkiye'ye döndüğü ve "Eski sol üzerine Yeni Bilgiler" isimli kitabı yayımlamıştır.(D.1)

İstanbul C. Savcılığı, kitap üzerinde bilirkişi tetkikatı yaptırmıştır. Bilirkişi incelemesinde (d-5-6), içeriği suç olan yanı suç unsurlarını içeren bir kısım yazıların, belge adı altında yayınlanması, sırf yazılara belge vasfının izafesi suçun oluşmasını ortadan kaldırmayacağı,; o yazılar yazıldığı tarihte de bu mevzuat o yazıların suç sayılmaktaydı ve aynı mevzuat (Yasalar) halen yürürlükte olduğuna göre yine o yazıları yayımlamak, propoganda amacına yöneliktir, yazılar zaten bizatihi suç unsuru taşımaktadır.

mealindeki mütalââ ile kitabın yayımı TCK 142. maddesini ihlâl eder nitelikte görüldüğü kanaati, sonuç olarak bildirilmiştir.

İstanbul I. Sulh Ceza Mahkemesi 1982/105 müt kararı ile, kitabın TCK 142. m md. ihlâl eder nitelikte görerek toplatılmasına karar vermiştir.(d,9)

Sanık C. Savcılığındaki beyanında, 60 yıl önceki vesikalari aktardığını pro-poganda kastının bulunmadığını bildirmektedir.(d.32) sanık duruşmada ise, sonuç olarak, suç kastının bulunmadığını savunmaktadır.(d.48-47)

İkinci kez bilirkişi incelemesi ise "Eski Sol üzerine Yeni İncelemeler" ki-tabında " belirli çalışmalar ve belirli kişilerin hayat öyküleri, ya da belirli çalış-malar ve faaliyetler, belirle yayınlar.....yazarın katkısı olmadan aktarılmaktadır" savına dayanmakta ve kitabın TCK 142. md.sini ihlâl etmediği sonucu bildirilmektedir.(D.108-107-106)

Askeri Savcı ise yazılı olarak tevsii tahkikat talebinde bulunmakta ve yaza-rın kitabı hazırlaması bile, yazarın katkısına kanıt olduğunu, kaldığı kitabın 21,27 s sayfalarında yazar sırf kendi fikirlerini Nazım HİKMET ve Mustafa SUPHİ'ye ve Mustafa SUPHİ'ye Türkiye Komünist Partisinin Banisi sayarak, onun el yazısından çıkan manifes-ti devrim tarihi müzesi kuruluncaya değin, bunu emanet olarak saklıyacağını ve hayran-lığını belirtmesinin, komünizmi övme ve bu nedenlerde ikinci bilirkişi incelemesinin gerçeği yansıtmadığını ve hükme yeter bulunmadığını ve hükme yeter bulunmadığını belirt-mektedir. Ayrıca, iki bilirkişi raporu arasında fark olduğunu ve Yargıtay kararlarının ve Yargıtay Ceza Genel Kurulunun "bilimsel" eserin niteliklerini tanımladığını, bu ne-denlerle yeni bir bilirkişi heyetine inceleme yaptırılıp, TCK 142, 162 maddelerinin ih-lâlî hususunda yeni bir rapor alınmasını talep etmiştir.(d.113-114)

Mahkeme yukarıda arz edilen hususlara dayanarak karar vermiştir.

Sıkıyönetim Komutanlığı, ise 3 sahifelik temyiz yazısında, sanığın kitabında yer alan tüm kişilerin Komünist kişiler ve tüm yazıların, şiirlerin komünizmi öven yazı-lar olduğunu ve sanığın bu kişi ve yazıların bazıları önünde saygı ile eğildiğini giz-lemeyi; bizatihi suç teşkil eden yazıların sanık tarafından tekrar yayınlanmasının, Komünizmi övme ve propogandadan başka bir kasıt gütmeyeceği, birinci bilirkişi incele-mesinin bunu tevsik ettiğini ve ikinci bilirkişi beyanının yetersiz olduğunu bu neden-le TCK 142. maddesi ile ceza tayini yerine beraat kararı verilmesini Usul ve Yasaya aykırı sayarak kararbozulması istemiyle temyiz etmiştir.(d-150)

Bu duruma göre;

Kitapta yer alan, aktarma yazıların, Marksist kişilerin, Marksizmi anlatan,, öven yazıları olması, içerikleri ile TCK 142. maddeye aykırı nitelikte bulunmalarına karşın, yazıların esas sahipleri bile bu yazılardan aynı Yasalara göre dün takibata uğramış suçlu sayılmışlardır, bu gün aynı Yasalar yürürlükte olduğuna göre, yazıların sahipleri değilde, başkalarınınca nesredilmesi onları suç olmaktan çıkarmayacağı gibi; yazıların bilimsel olup-olmadığıda yazı sahiplerinin bilim adamı olmamaları, şiirde za-ten bilimsellik savının ileri sürülemediği gözönüne alındığında ve yazarında kendi görüş ve düşüncelerini aktardığıda hâbit olması karşısında; tevsii tahkikat talebi ile istenilen hususların yerine getirilmesi, yeni bir bilirkişi incelemesi, iki rapor arasında çelişki olması halinde, tatbikat ve teamül gereği olduğu da bilinen bir husus olması dolayısıyla, Synt.Komutanlığının yukarıda arza çalışılan temyiz itirazlarının ye-rinde olması ve yazılı gerekçe ile hüküm kurulmasının Usul ve Yasaya aykırı görülmesi nedeniyle,

Anılan kararın BOZULMASINA,

Karar verilmesi görüş ve düşüncesiyle ilgili Daireye gönderilmek üzere dava dosyası Başkanlığa sunulur.

A.M.

A.T.

Yusuf ERYILMAZ
Höküm Tuğamiral

As.Yargıtay Başsavcısı

150

T. C.
GENELKURMAY BAŞKANLIĞI
1 nci ORDU ve SIKIYÖNETİM KOMUTANLIĞI
SELİMİYE

AD. MÜŞ. : 1982/2338

20/2/1984

KONU : TEMYİZ.

ASKERİ YARGITAY BAŞKANLIĞINA
GÖNDERİLMEK ÜZERE
SIKIYÖNETİM (3) NO'LU ASKERİ MAHKEMESİ
KIDEMLİ HAKİMLİĞİNE SELİMİYE

İLGİ : İst.Synt.K.lığı (3) No'lu As.Mah.nin 26.12.1983 gün ve 1982/1887-861 (3) sayılı yazısı.

Neşir yolu ile komünizm propagandası yapmak suçundan sanık Mete TUNCAY hakkında ilgi yazı ekinde gelen 28.11.1983 gün ve Esas No:1982/861, Karar No:1983/491 sayılı gerekçeli hükmü bugün gördüm.

Hükmü, aşağıda gösterilen nedenlerle TEMYİZ ediyorum.

Gereğini rica ederim.

T. C.
SIKIYÖNETİM KOMUTANLIĞI
3 Nolu Askeri Mahkemesi
SELİMİYE

Dvrak No.:

Esas No. : 82/861

Tarih : 21-2-1984

Necdet ÖZTORUN

Orgeneral

1 nci Ordu ve

Sıkıyönetim Komutanı

TEMYİZ NEDENLERİ

Sıkıyönetim K.lığı (3) No'lu As.Mah.nin 28.11.1983 gün ve Esas No:1982/861, Karar No:1983/491 sayılı gerekçeli hükmü ile sanık Mete TUNCAY'ın isnat olunan neşir yolu ile komünizm propagandası yapmak suçu unsurları bakımından teşekkül etmediğinden bahisle, beraetine karar verilmiştir.

Sanık Mete TUNCAY tarafından yazılan ve İstanbul'da Belge Yayınevinde 26.6.1982 tarihinde yayınlanan (ESKİ SOL ÜZERİNE YENİ BİLGİLER) isimli kitap incelendiğinde, açıkça görüleceği üzere; Süleyman Nuri'nin öyküsü başlığı altında yayınlanan yazıda (Sahife 10-26) Türk Ordusunda görevli iken, 1917 de kaçarak Rus Ordusuna iltica etmiş olan Süleyman NURİ'nin fotoğrafları yayınlanmış olup, bu kişinin Rusya'da yasa dışı TKP örgütü içerisindeki faaliyetlerinin anlatıldığı, hayatı boyunca komünizme hizmet etmiş ve Türkiye aleyhinde yıkıcı faaliyetlerde bulunmuş olan Nazım Hikmet'in büyük şair olarak nitelendirildiği (Sahife (21) Sahife 25'de "Enternasyonal Marşı" başlığı altında yayınlanan şiir ile komünizm propagandası yapıldığı "Mustafa Suphi'nin yarım kalmış manifest çevirisi" başlığını taşıyan yazıda (Sahife 27) sanığın yasa dışı Türkiye Komünist Partisi kurucularından olan Mustafa Suphi'nin el yazılı manifest çevirisinin önünde saygıyla eğildiğini belirtmek suretiyle komünizmi övdüğü "komünist beyannamesi" başlıklı yazıda (Sahife 30-46) (Bugün komünizmin Avrupa Devletleri tarafından bir kuvvet diye kabul edildiği, proleteryanın inkilapçı bir sınıf olduğu, proleteryanın inkişaf safahatı ve Burjivaziye karşı mücadelesi anlatılmak suretiyle komünizme geçiş için ferdi mülkiyetin ihbasi gerektiğinin) belirtildiği, TKP'nin birinci kongresi başlığını taşıyan yazıda Sahife

AD.MÜŞ. :1982/2338

54-141 (Türkiye'nin son ümidinin bolşevizmde olduğu, bütün milletleri zelaletten kurtaracak ilacın ancak komünizm olduğu, başka ilacın bulunmadığı, komünistlerin köylerde ekmek suretiyle bedbath anadoluyu yükselteceği, Türkiye komünist feredasyananın Türkiye'de Şura hükümeti teessüs edip, hâkimiyet proleteryanın eline geçinceye kadar memleket dahilinde komünizm ruhunda bir koperasyon hareketi uyardırmaya çalışması gerektiği, bu amaca ulaşmak için yapılması gereken faaliyetlerin nelen olduğu, ferd/mülkiyet müessesesinin yıkılması gerektiği, komünizmin beşeriyeti sınıfsız bir hayata getireceği, sınıfsız bir hayatın hükümeteşiz bir hayat olduğu, hükümetin daima bir sınıfın elinde olup, diğer sınıfları tazyik etmeye vasıta olduğu, komünizmin bu usulü ortadan kaldırarak, insanları hakiki müsavata nail edeceği, hiçbir ferdin diğer fertler üzerine ve hiçbir sınıfın diğer sınıflar üzerine hakkı hakimiyetinin kalmıyacağı, gerek Rusya ve gerek Türkiye'de çalışmak isteyen bir komünistin, en evvel nüfusun yüzde doksanını teşkil eden köylülere komünist fikir ve görüşleri aşılması gerektiği, bu hususda en mühim silâhın komünizm propagandası olduğunun belirtildiği, Sahife (142-153) de komünizmin teessüsü için takip edilecek usul ve yolları açıklıyan Türkiye Komünist Partisi programının yayınlandığı, Sahife 154-161'de komünizmin teessüsü için oluşacak teşkilatın yapısını ve görevlerini belirten Türkiye Komünist fırkası teşkilatı nizamnamesinin yayınlandığı, Sahife 162'de Enternasyonal Marşından bir bölüm yayınlandığı, Sahife 164 ve 175'de "Türkiye emekçilerinin kurtuluş yolları" başlığı altında yayınlanan yazıda Büyük Millet Meclisinin tahkir ve tezyif edildiği, Sahife 176-181'de "Türkiye emekçileri doslarınıızı tanıyınız" başlığı altında yayınlanan yazıda Türkiye emekçilerinin her nevi manevi, hissi ve maddi müzaheret ve muaveneti Rusya'dan görmüş olduğu, Türkiye ve Rusya emekçilerinin ittifak içerisinde olmasının gerektiği, Sahife 182-191'de "Maskeleler aşağı" başlığını taşıyan yazıda Türkiye'de komünist idarenin bütün Türkiye işçi, çiftçi ve Askerlerinin mücadelesi ile kurulacağı, bu mücadelede kızıl İstanbul proleteryanının ön ön safta bulunması ve Türkiye komünist federasyonunun bu mazlumlar ordusunun erkan-ı harpliği vazifesi görmesi gerektiğinin belirtildiği Sahife 207'de 1917 Rus ihtilalinin 39.yıl dönümü nedeniyle ve bu başlık altında Nazım Hikmet'in bir şiirinin yayınlandığı, bu şiirde Rusya'nın ikinci vatan olarak belirtildiği, bu suretle sanığın hazırlayıp yayınladığı kitapta baştan sona kadar komünizmi övücü ve komünizm propagandasını içeren sözlere yer verildiği açıkca anlaşılmaktadır.

Suç konusu kitabın bilirkişi olarak incelemiş olan Ord.Prof.Dr.Sulhi DÖNMEZER tarafından tanzim edilmiş 19.7.1982 tarihli raporda kitapta yer alan çeşitli vesikaların TKP'nin kararlarının, Türk Ordusundan kaçarak Rus Ordusuna iltica etmiş ve orada komünist olmuş kişilerin komünizm propagandası yapan hatıralarının bugün bir vesika olmuş sayılarak, bunların yayınlanabileceği noktayı nazarına katılmıyacağından kitapta yazılı hususların TCK.nun 142 nci maddesini ihlâl eder nitelikte olduğu açıklanmıştır.

Kitabın isminden de anlaşılacağı üzere, kitapta sadece belli bir tarih dönemi içinde cereyan etmiş olaylar anlatılmayıp (Yeni bilgiler) ismi altında Cumhuriyet dönemi de kapsadığı, sanığın kitabın bazı kısımlarında kişisel görüşlerine de yer vermiş olduğu, komünist hareketin teşvik edildiği, Türkiye'de mevcut Anayasal nizamın yıkılarak yerine Marksist-Leninist bir esesa dayalı proleterya diktatörlüğünün kurulması gerektiğinin savunulduğu ve bu gayeye ulaşmak için takip edilecek yol ve yapılması icab eden

AD.MÜŞ. :1982/2338

faaliyetlerin neler olması gerektiğinin açıklandığı, kitapta sadece komünizm propagandasını içeren hususlara yer verilmiş olup, hiçbir şekilde komünizmin aleyhinde herhangi bir belge ve bilgi bulunmaması nedeniyle 13.6.1983 tarihli üç kişilik bilirkişi raporunda belirtildiği şekilde bilimsel bir belge-döküman kitabı niteliğinde kabul etmek mümkün bulunmadığı cihetle kitapta yazılan hususların sanığa isnat olunan suç oluşturduğunun bilirkişi incelemesine gerek kalmıyacak biçimde açık ve belirgin olduğundan, dava konusu kitabın yayınlandığı tarihte Ankara Üniversitesi Siyasal Bilimler Fakültesinde öğretim görevlisi Doçent olan sanığın kitaptaki fikirleri benimseyip bazı kısımlarında şahsi fikir ve görüşlerini de açıklamak suretiyle bilerek ve isteyerek yayınladığı kitapla neşir yolu ile komünizm propagandası yaptığı, isnat olunan suçun maddi ve manevi unsurları itibarıyla subuta erdiği halde, müsnet suçtan cezalandırılması gerekirken, mahkemece sanığın geçersiz savunmasına ve bilirkişilerin 13.6.1983 tarihli yeterli olmayan raporuna itibarla beraetine karar verilmesi kanuna aykırı görüldüğünden, hükmün bozulmasına karar verilmesini talep ederim.

TÜRKİYE SOSYAL TÜSTAV TARİH ARŞİVİ MAKFI

Sanık Mete Tuncay ve vekili av.Nebil Varol geldiler.Yüzb rine karşı açık duruşmaya devam edildi.

Dosyanın tetkikatının,bugüne bırakılmış diğer tetkik ve mütala dosyaları bulunması sebebiyle tamamlanamadığı anlaşıldı.

G _____ D: istem gibi

- 1)Dosyanın heyetçe yeniden tetkikinin tamamlanmasının,
- 2) Bu sebeple duruşmanın 28.11.1983 Pazartesi saat 14.30'a bırakılmasına oybirliğiyle karar verildi. 21.11.1983

B aşkan

D.Hakimi

Uya

T.K.

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARŞİVİ
TÜSTAV

1 - Müvekkilimin teçjyesi ~~teçjyesi~~ ediken 142. maddeti suç, kati suçlardandır. Bu sebeple müvekkilimin bu kitabı yayınlamasında kartının ve aldatığına bakılmakla gerektirilmemiştir. Müvekkilimin bu bilim adamı aldatıldığına hiç şüpheli yoktur. Sayın savcıya mütevekkilimin ki; ~~kararı~~ talip üzerine gelen yazı ile de sabit aldatığı üzere:

Müvekkilim, Siyasal Bilimler Fakültesi Siyasal Teoriler Bilim dalı doçentidir.

Müvekkilimin bilimsel çalışma alanında, yirminci yüzyılın başlarında Türkiyedeki siyasal olaylar ve fihri hareketleridir. Zaten menşey aldatığı künide bu konuyu işlemektedir.

Müvekkilim ~~çalışmaları~~, CHP'nin kuruluşunu incelemiş ve mübrey TC'de Tek Parti Yönetiminin kurulması, 1923-1931 arası kitabı neşretmiş, aynı şekilde ~~bilim~~ yirminci yüzyılın başlarında Türkiyedeki siyasal hareketleri araştırmış ve bu konuda muhtelif bilimsel yazın yapmıştır. Yayınlama konusu olan kitap da, bu çalışma programı içerisinde yayımlanmış bir kitaptır.

Tarih bilimi, belqeye dayanan bir bilim dalıdır. Belqe olmadan tarih olmay, belqe üzərində çalışmayan kişi de tarixçi olmay.

Yazılan kitabın kəmi olan belqeleri isə, qün c elliği kesinlikle bulunmayan, aktüel bir deqin təşvişən, təbi cəy isə, tarixin təqri rəflərində duran sadəcə tarixçilər için deqin təşvişən, dil bəhərindən isə, ancak belli yarıdakı bir neslin anlyabileceği tarixi bel. qelerdir.

2. Müvəkkilim bir tarixçi olaraq belqeleri obyektiv bir səqitənliliklə, asillərində tamamen uyğun olaraq, ^{sənderece} anlyılmaq qüç olan dilinə daxil etmədən, hiç bir kəmiyə bulunmadan yayınlamışdır. ~~Bu~~ Bu konuda qecən cəhətdə ötürmə təşvişən edəniz.

Müvəkkilimin ^{kəmiyən} asillərində propaqanda yapmaq kəmi yaktır. Sadəcə qörevi qereği, bilimsel araştırmaya kəmi ilə hərəket etmişdir.

3. Dosyada hazırlık tahkikatı sırasında alınan bu bilirkişi Raporu vardır. Bu raporda gerekçe olarak denilmektedir ki ;
Bu kitaplardaki belgeler, yayımlandıkları tarihte Türkiyede suç teşkil ediyorlardı,
Halen aynı kanunlar yürürlükte,
O halde bunların suç olma vasıfları da devam etmektedir.

Bu gerekçe tamamen gerçektir.
Zira, kitaplardaki belgeler Türk Ceza Kanununu yürürlüğe getiren 1926 yünden 3 yıl önceki tarihleri tasarımlardır.

Diğer taraftan komünizm propagandasını yasaklayan 142. maddede 1936 tarihinde ceza kanununa girmiştir.

Bu durumda, belgelerin yayımlandıkları tarihte suç oldukları ve bu kanunlarında halen yürürlükte olduğu gerekçesi tamamen çürümektedir.

Raporunda imza bulunan Prof. Dönmezi'nin bunları bilmediğini söylemek istemiyorum. Ancak Raporun nasıl bir dürüstlük ve tarafsızlık

ile yaptığımı, temel gerekçesinin ise gerçek dur-
ulduğunu arz etmek istiyorum.

4. Tarihi esnadan ayrılan unsur, tarihin belgeye
dayanmasıdır. Türk tarihçileri de (bu çağın
içlerinde mürvehkilim de vardır. Uluslararası alanda
atant ediler) bu bilimsel ^{metodlu} uygulamalar, modern
tarihçilik yapmaktadırlar. Bir örnek olarak,
Ord. Prof. Hikmet Bayur'un mürvehkilimin kitabında
yer alan bir çok belgeyi kullandığı aynı makalesinin
yayımlandığı, Türk Tarih Kurumunun dergisi olan
Bellotén'i ibrayettir. Bu makaledeki ajellikler
mürvehkilimin kitabında da ayrıca mevcuttur. Ve
başka türünde bilimsel bir metat dünyada
mevcut değildir. Eğer Türkiyede tarih
bilimi yapılacaksa, tarihi belgeler de yayımlanacaktır.
Tarihi belgelerin yayımlanması eğer suç oluştursa,
Türkiyede tarih bilimi de yapılamaz. Yüksek
Mahkememizin vereceği kararın, Türkiyede tarih biliminin yapıla-
cağını göstereceğine inanıyorum.
Mürvehkilimin beraatine karar verilmesini arz ederim.

Sanık Mete Tuncay ve vekili Av. Nebil Baruy geldiler yüzlerine karşı açık duruşmayı devam edildi.

Askeri Savcıdan tevsi tahkikat talebi soruldu yoktur dedi.

Esas hakkında mütalası sorulan Askeri Savcı:

Sanık Mete Tuncay hakkında yayınladığı (Eski sol üzerine yeni bilgiler isimli kitapda kominizin propağandası yapıldığı iddia edilerek sanığın TCK 142/1-6, 1402 S.K. nun 17 TCK. 173/Son maddeleri uyarınca cezalandırılması istemi ile dava açılmış olup sanığın savunmaları dosya münderacaatı Prof Nevzat gürellinin Prof. Dr. Öztekin tosup Doçç. Dr. köksal bayraktar tarafından düzenlenen bilirkişi raporunun da isnat edilen suçun oluşmadığı belirtildiği sanığın sabit olmayan suçundan beraatine karar verilmesi mütala olunur dedi.

Sanık vekili tevzi tahkikat talebi hakkında bir diyeceği olmadığını bildirdi.

Sanık vekili Av. Nebil Baruydan savunması soruldu.

Askeri Savcının esas hakkındaki mütalasına aynen iştirak ediyoruz sanığın propağanda kastı olmadığı tamamiyle bilimsel bir eser meydana getirdiği ordatadır sanık bir bilim adamıdır tarihi ilmini incelemektedir bu konuda inceleme yapabilmek için belgelere dayanmak gerekmektedir kitapda mevcut belgelerin bir kısmı daha önce yayınlanmıştır, bu konuda hikmet bayurun bilimsel eserini de mahkemenize ibraz ettik tarih ancak belgeler üzerine kurulu olan bir bilimdir, Türk tarihçileride aynı medodo uygulamaktadır tarih bilimi yapılabilmesi için bu yayınların yayınlanması şarttır müvekkilimin propağanda kastı yoktur beraatine karar verilmesini talep ediyorum dedi.

Sanık Mete Tuncaydan soruldu: tevsi tahkikat talebi hakkında diyeceği olmadığını bildirdi. Sanık Mete Tuncaydan savunması soruldu.

Ben vekilimin yapmış olduğu savunmaya katılıyorum bunun dışında savunma sadedir de başka söyleyeceğim yoktur dedi.

Sanıktan son sözü soruldu: Beraatime karar verilmesini istiyorum dedi.

(G.D.)

Dosyanın heyetce tetkik edilmesine, bu sebeble duruşma 21.11.1983 pazartesi günü saat 16.30 bırakılmasına oy birliğiyle karar verildi. 4.11.1983

Başkan

D. Hakimi

Üye

T.K.

Sanık Mete TUNCAY ve vekili av. Nebil Vrol geldiler yüzlerine karşı açık duruşmaya devam edildi.

Mütalası sonlanan Aş. Savcı, duruşmaya bugün arizi olarak çıkmış bulunuyorum, bu sebeple mütalamızı hazırlayamadım. Yeniden dosyanın mütalaya verilmesini istiyorum dedi.

D D: Talep gibi

1) Dosyanın mütalasını hazırlaması için yeniden Askeri savcılığa v enilmesine,

2) Bilirkişi prof. Dr. Nevzat Kırallı, Prof. Dr. Ü ztekin Tosun, ve Doç. Dr. Köksal Bayraktar'ın sarfetmiş oldukları mesajlar gözönünde bulundurularak kendilerine 3500'er yüz lıra ücret takdir edilmesine,

Bu hususda müzekkere yazılmasına,

3) Bu sebeplerle duruşma 4.11.1983 Cuma günü saat 9.30'a bırakılmasına oybirliğiyle karar verildi. 17.10.1983

Başkan

D. Hakimi

Üye

T.K.

TÜRKİYE SOSYAL TAKİH KRASIRMA VAKFI

Sanık ve vekili Av. Nabil Baruy geldiler yüzlerine karşı acık duruşmaya devam edildi. Ankara Ün. Siyasaî bilimler fakültesine yazılan müzekkereye cevap verilmiş olduğu görülmekle,

1. Eylül 1983 tarihli cevap okundu.

Askeri Savcı sanık ve vekili okunan cevaba diyecekleri olmadığını bildirdiler. Dizi 15 de bulunan 4.8.1982 tarihli tespit tutanağı okundu.

Sanık ve vekili okunan tutanak'a bir diyecekleri olmadığını söylediler .w

Sanık vekili tarafından verilen 21.9.1983 tarihli dilekçenin dosyada bulunduğu görülmekle okundu.

Netice olarak yeniden bilirkişi tetkikatı yapılmasına yer olmadığına karar verilmesini talebini ihtiva ettiği anlaşıldı.

G.D.

Dava konusu olan eski sol üzerine yeni bilgiler isimli kitap hakkında gerek hazırlık tetkikatı sırasında ve gerekse son tetkikatta bilirkişi tetkikatı yaptırılmış ve bilir kişilerce mütala alınmış olup alınan bu raporlar mahkemece kafi görüldüğünden yeniden bilir kişi tetkikatı yaptırılması ve onlardan rapor alınması yolundaki Askeri Savcının talebinin Reddine, oy birliğiyle karar verildi.

Askeri Savcı dosyanın mütalısını hazırlaması için memuriyetlerine tevdiine karar verilmesini istiyoruz dedi.

G.D. "alep gibi :

Dosyanın mütalasını hazırlaması için Askeri Savcılığa tevdi edilmesine,

Bu sebeble duruşmanın 17.10.1983 Pazartesi günü saat 14.45 bırakılmasına oy birliğiyle karar verildi. 26.9.1983

Başkan

D. Hakimi

Üye

T.K.

- Övme,

142. maddenin birinci fıkrasının ihlâl eden müzahhas bir fiilin veya failin övülmesidir.

Yani geçmişte 142/1 ihlâl eden müzahhas fiil veya fail leyhine müsbet bir değerlendirmeye, hahli gösterme leyhine kanaat ve fiili serdetmekdir.

- Propaganda belirlî bir sonuca erişilmesini sağlamak için yapılan

- Propaganda fiilinin övülmesi, propaganda suçlarının veya propagandacı yapının suçlarının övülmesi

TÜRKİYE

Dönmezer'in diyor ki:

Bu kitapta belgeler, (yayımlanmışları) tarihte T'de sus teşkil ediyordular, halkın ayıplar yürütülüyor, o halde bunların sus olma vasıfları da devam etmektedir.

Sn. Arş. Prof. 'ın dalgalılığına gelince olacak. Bir kere, benim kitabımda 1923 sourcesına ait bir tek belge vardır (en sonu - sus) - o da 1924 tarihindedir. Sonra, kitabımın Milal ^{ilk üslup} ettir Heri Sözüleri 142. m. si, bu yasaya ¹⁹³⁶ Haziran undaki bir taslatma ^{seminde} girmiş dir; Ekim 1938, 1946, 1949 ve 1951 yıllarında değiştirilerek görev almıştır. 1926 Temmuz başında yürürlüğe konan TCK'nda, böyle bir madde, dolayısıyla böyle bir sus yoktur. Kitabımda yer alan belgelerin ait oldukları yıllarda ise, 1274(1857) tarihli Osmanlı Kanunname-i Cezası mertyet heydi. Dönmezer'in bunları klonemesi niruh değildir; zira kendi eserlerinde de bu değiştirilerek den bahsetmektedir. Zahmet edip, benim S.A.lar kitabına kabarı ydı, 1926 hi TCK'ndan güce, soh ların K-i C'ün maddel 14 ? ve tablât ı hük'e dar 46 ve 55 muc m.lerine göre cezalandırılmış olduklarını söyler. ve Hıyanet-i Vataniye K'na

TKP'nin kabulünden sonra ise,
Kırmızı Sanıkların ~~1818~~ "Cürüm Hea",
ve "Cum. Fesket edeler" hakkında
313. m. uygulanmıştır. 1936 tarihli
kadar, Türk mevzuatında Kom.
propagandasını yasaklayan herhangi
bir Türk hükmü yoktur.

Bunları belirtişimin nedeni, Dönme-
zer'in kitabını hakkında bildirilen
raporunun esaslı bir incelemeye dayan-
madan salakâne yazılmış olduğunu
göstermekti.

Bunun, daha önceki kitapta, "Kırmızı-
ların faaliyetleri" adlı bir tabii belgeleri ya-
yınlandıktan sonra, bunların propaga-
dasını yapmak için. Esasen, bu belge-
lerdeki örnekler, ilgili çevreler tarafından
söylenilenlerdir, yeni programlar ve
benzerlerdir.

Bun, örneğin, TP faaliyetleri hakkın-
daki kitabında da, CHP'nin 1923 yılında
yayınladığı "9 Uçuk" programının tam
metni yer verilmektedir. Orada, ama-
cın nasıl CHP'nin propogandasını yapmak
olduğuna, burada da TKP'nin bazı
belgelerini yayınlarken, amacın TKP'n-
in propogandasını yapmak değil.

Sanık Mete Tuncay ve vekili Av. Nabil Baray geldiler yüzlerine karşı açık duruşmaya devam edildi.

Dosyanın mütala beyanı için Askeri Savcılığa verilmiş olduğu Askeri Savcı İsmail Çak tarafından yazılmış 18.8.1983 tarihli yeniden bilirkişi incelemesi yapılması ve soruşturmanın genişletilmesi talebine havi yazının dosyada bulunduğu görülmekle okundu.

U yazıda yeniden bilirkişi tetkikatı yapılması ve sanığın Ankara Ün. İyazi Bilimler Fakültesi Siyasi Teoriler bilim kürsüsü öğretim üyesi olarak görev yapıp yapmadığının sorulması talebini ihtiva ettiği görüldü.

İddia makamındaki değişiklik nedeniyle celseye çıkmış olan Askeri Savcıdan soruldu. Bu gün celseye arzi olarak çıkmış bulunuyorum dosya münderacaatına vakıf değilim arkadaşımın tevsi tahkikat taleplerinin kabul veya ademi kabulü hakkında mahkemenin takrine bırakıyorum dedi.

Sanık vekili talepleri bende incelemek istiyorum mehil verilsin dedi.

Sanık diyeceği olmadığını bildirdi.

SaD. alep gibi

Sanık vekiline Askeri Savcının tevsi tahkikat talebini tetkik ederek diyeceklerini bildirmesi için mehil verilmesine,

Bu arada dosyanın heyetce de tetkik edilerek ~~kararı~~ (ç) yeniden bilirkişi incelemesi yolundaki Askeri Savcının talebi hakkında gelecek celse bir karar verilmesine.

Sanık Mete Tuncay'ın Ankara Üniversitesi siyasi bilimler fakültesi siyasi teoriler bilim kürsüsünde ~~öğretim üyesi~~ (ç) suç tarihi olan 1982 Yılında öğretim üyesi olup olmadığını sorulmasına,

Bu sebeple duruşma 26.9.1983 Pazartesi günü saat 10.30 bırakılmasına oy birliğiyle karar verildi. 19.8.1983

Başkan

D. Hakimi

Üye

T.K.

Mete Tuncay
Kuloğlu Sabah
6/4 Çankaya - Ankara

Sanık Mete Tuncay ve vekili Av. Nebil Barın geldiler yüzlerine karşı acık
maya devam olundu.

Bilirkişiler tarafından raporun tanzim edilerek mahkemeye verilmiş olduğu
mekle bilirkişi Prof. Nevzat Gürelli, ve Öztekin Tosun ve Doç. Köksal Bayraktar tar
verilen 13.6.1983 tarihli bilirkişi raporu okundu.

Sanık ve vekili okunan rapora karşı diyeceklerinin olmadığını söylediler.

G.D. Talep gibi

- 1) Dosyanın mütalası için Askeri savcılığa verilmesine.
- 2) Günlerin dolu olması sebebiyle 19.8.1983 cuma günü saat 11.45 bırakılmasına
birliğiyle karar verildi. 8.7.1983

Başkan

D. n
akimi

Üye

T.K.

Bilirkişi Tensip Zaptı

"Eski Sol üzerine yeni bilgiler" isimli kitabın kapsamında TCK.14 maddesinin ihlali keyfiyetinin bulunup bulunmadığını tayin ve tesbit için Tarafımızdan Re'sen Bilirkişi olarak seçilen Heyet üyelerinin geldikleri görülmekle hüviyetlerinin tesbiti için Huzura alındılar:

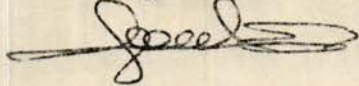
BK. Prof.Dr.Nevzat Gürelli, Nail oğ.1923 Manisa doğumlu, İstanbul Hukuk Fakültesinde ceza hukuku ve ceza usul hukuku profesörü,

BK. Prof.Dr.Öztekin Tosun, Mustafa oğlu, 1926 İstanbul doğumlu, İstanbul Hukuk Fakültesinde ceza hukuku ve ceza usul hukuku profesörü,

BK. Doç.Dr.Köksal Bayraktar, Feyzi oğ.1941 Bandırma doğumlu, İstanbul Hukuk Fakültesinde ceza hukuku ve ceza usul hukuku doçenti,

Bilirkişilere görevleri anlatıldı, Usulen yeminleri yaptırıldı, sanığa t nımadığı ve bilirkişiliğe engel hallerinin bulunmadığı görüldü ve kendilerine sorulduktan ilgili yayınları inceleyip kanaatimizi yazılı olarak takdim edelim demeleri üzerine işbu tutanak tanzim edilmiş birlikte imzalandı.

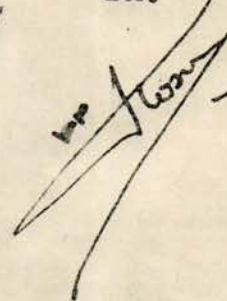
Naip Hakim

ZK.

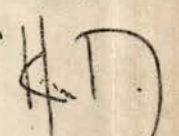
BK.

BK.

BK.

988/861

TÜRKİYE

SOSYAL TARİH

MAKKE

16.1.1983 tarihli Kararı ile
Bilimsel, Özgünlük
Kahraman Bayraktar
Nevzat Güneli

Tetkikat : 8.2.83

8.2.83

18.2.83

16.2.83'de alınan
kitaplar Doç Dr. Kahraman
Bayraktar
1. Erki Sal. Özgünlük
2. Türkiye'de Sal. Özgünlük
3. Belli
4. Türkiye Cumhuriyeti
Teb. partisi yönetimi hakkında

26.5.1983 J. li Kararı :

J.D. Biliminin alanı haricinde Nevzat Güneli,
Özgünlük Kahraman Bayraktar Tetkikat
yapılacağı içinde Mahkemeye haric
bulunulmuş malın tahminde çalışmaya şahıslar
Tetkikat 14.6.1983.
2.15.00 de yapıldı

3 Dav.

Sanık Mete Tuncay ve vekili Av.Nebil Barun geldiler yüzlerine karşı acı duruma devam edildi.

Bilirkişiler tarafından henüz raporun verilmediği görüldü.

Bilirkişilere raporun tanzim edilerek mahkemeye gönderilmesi için müzekkere yazıldığı müzekkerenin Hukuk Fakültesi Dekanlığına gönderildiği oradan her hangi bir cevap verilmediği anlaşıldı.

G.D. talep gibi

Bilirkişiler tarafından verilecek rapora intizar olunmasına,

Duruşma gününden önce rapor verildiği takdirde dosyanın mütalasını hazırlan için Askeri Savcılığa verilmesine,

Bu sebeble duruşma 13.6.1983 pazartesi saat 10.30 bırakılmasına oy birliğiyle karar verildi.16.5.1983

Başkan

D.Hakimi

Üye

T.K.

sanık Mete Tuncay ve Vekili Av. Nebi Barun geldiler yüzlerine karşı açık duruşmaya devam olundu.

Bilirkişi tetkikatının tamamlanmadığı anlaşıldı.

G.D. alep gibi.

Bilirkişilerce verilecek rapora intizar olunmasına,

Duruşma gününden önce rapor verildiği takdirde dosyanın mütalasını hazırlaması için As. Savcılığına verilmesine,

Bu sebeplerle duruşma 16.5.1983 pazartesi günü saat 9.30 bırakılmasına oy birliğiyle karar verildi. 18.4.1983

Başkan

D. Hakimi

Üye

T.K.

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

Sanık Mete Tuncay ve vekili Av.Nebil Baray geldiler yüzlerine karşı açık durmaya devam edildi.

Sanığın Beyoğlu Kececi piri mahallesinde nüfusa kayıtlı olup 1936 D.lu. olduğu dair nüfus kaydı ve sabıkasının bulunmadığına dair adli sicil müdürlüğünün cevabı yazısı gelmiş olduğu görülmekle okundu.

Sanık okunan belgelere diyeceğinin olmadığını söyledi.

Bilirkişi tetkikatının devam etmekte olduğu ve halen raporun verilmemiş olduğu anlaşıldı.

G.D.Taley gibi

Bilirkişiler tarafından verilecek olan mütalaya intizar edilmesine.

Duruşma gününden önce rapor verilmiş olduğu takdirde dosyanın mütalasını hazırlaması için Askeri Savcıya tevdiine.

Bu sebeplerle duruşma verilecek rapor göz önünde bulundurularak 18.4.1983 pazartesi günü saat 9.45 bırakılmasına oy birliğiyle karar verildi.28.2.1983

Başkan

D.Hakimi

Üye

T.K.

Av. Nebil VARUY

4. Levent Gül Apartmanı
Tel : 64 26 05

Telihat : ~~8~~ 8.2.1983

0.11.

1. Kâhsal Bayraklı
2. Öykü Tan
3. Nezet Günel

TÜRKİYE SOSYAL TUSAŞ TIRMA VAKFI
TÜSTAVİH TARİH ARAŞTIRMA VAKFI

129922

10222

Sanık geldi yüzüne acık duruşmaya başlandı.
sanık vekili olduğunu bildiren İst. Barosu avukatlarından Nebil Barun geldi.
letnamesini ibraz etti okundu dosyasına kondu.

SANIK METE TUNCAY : Mebus oğlu Muazzezden olma 1936 D.lu. Beyoğlu hasköy Nı
kayıtlı Ankara Çankaya Kul oğlu sokak 6/4 de oturur evli 2 Ç.lu. Okuryazar, sabıkasız, Anl
Ün. Siyasal bilgiler fakültesi Siyasal teoriler doçenti.

SYNT. As. Sav. 12.11.1982 tarihli iddianamesi okundu.

Tarixatta Sanığın talimatla Ankara SYNT. Kom. 3. Numaralı Askeri Mahkemesinde
sorgusunun yapılmış olduğu anlaşılmakla 13.12.1982 tarihli sanığın sorgusunu ihtiva eden
zabit varakası okundu.

Sanıktan soruldu: Okunan ifade doğrudur tekrar ederim ancak bir noktayı
ilave etmek istiyorum bilim objektif olmak zorundadır her bilim kendine göre bir metot
sivardır hukukun dayanağı kanunlardır fizikci deney yapar bunun gibi tarih ilminin ince
bir kimse belgeler dayanmak zorundadır esasen bu belgeleri bulmak onun görevidir eğer b
belgeleri aynen yayınlamış ise görevini yapmıştır bu bulgelerin bir kısmını gizlemiş vey
tahrif etmiş olduğu takdirde görevini yapmamış olur ben dava konusu kitabı bu şekilde t
belgeleri topladım ve onları aynen yayınladım bu hususuda belirtmek isterim dedi.

Dosya içinde bulunan İst. Em. İd. 1. Şube müdürlüğünün 10. Ağustos 1982
tarihli cevabı yazısı okundu.

Sanık okunan yazı doğrudur diyeceğim yoktur dedi.

Sanık vekili Av. Nebil Barun sanık daha önce Doçentlik tezini hazırlarken
Türkiyede sol akımlar adında tezini bir kitap halinde neşretmiştir dava konusu olan kit
Türkiyede sol akımlar isimli kitabın tamamlayıcısı ve onun belgeleri niteliğindedir ded
ve bu kitabı ibraz etti ayrıca yine sanık tarafından yazılmış türkiye cumhuriyetinde tek
parti yönetiminin kurulması isimli kitabı ibraz etti ve sanığın bu kitapda 1923 1931 yı
rı arasındaki Türkiyedeki siyasi fıkraları incelemiştir

sanığa bağlı olduğu kürsü tara
bu görev verilmiş ve bu görev geriği bu kitabı hazırlamıştır kendisi bu dönemdeki siya
akımları incelemiştir birde Türk tarih kurumunun 140 numaralı ekim 1971 tarihli bellete
kitabını ibraz etti ve bu kitapda Prof. Hikmet bayanın yazısında bir çok belgeler dava
nusu kitapdan alınmıştır dava konusu kitapdaki vesikalar bu kitapdan neşredilinceye ka
Türkiyede bunların mevcudiyeti bilinmiyordu Hikmet bayar makalesinde dava konusu kitap
vekilaları parça parça kendi makalesine almıştır böylece dava konusu kitabın bilimsel
çalışma ürünü olduğu anlaşılmaktadır dedi.

Sol Ahkularida yapılagında
bilimlerin verilere
yayınlanmıştır.

Belleter

(3) Bâlimde rescheden
Komitê Padiri 1. Kenge zabitan
bilimel eserlerde yayınlamıştır.

Belleter (Prof. Hikmet Bayur)

ayda parca parca yayınlanan ve bilimel araştırmalar
konu alon bu bölüm ayda ilk defa ayda yayınlamıştır

SİYASAL BİLGİLER FAKÜLTESİ ÖĞRETİM ÜYESİ ve FAKÜLTE KURULU ÜYESİ

Ben, Ankara Üniversitesi SEF Siyasal Teoriler Birimi öğretim üyesi ve doçent doçentim.

Mensup olduğum kürsümün araştırma alanı, dünyadaki ve Türkiye'deki Siyasal olay ve düşüncelerin ilmi incelenmesidir.

Ben de, bu branşta çalışan bir öğretim üyesi olarak, yirminci yüz yılın başındaki Türk siyasi partileri konusunda araştırma yapmakla görevli bulunmaktayım. Çalışmalarım yeni ilmi araştırmalarım iki yönlüdür. Birincisi, CHP'nin kurulmasından 1931 yılına kadar olan gelişmesi, ikincisi, 1925 yılına kadar olan Türkiye'deki sol akımların tarihini incelemektir. Bu ikinci konuda 1966 yılında yazdığım tez sonucu doçent olarak kabul edildim. Şimdi keşif konusu olan bu kitap işbu tezin devamı olup, tarihte elime geçmeyen yeni belgeleri ihtiva etmektedir. 60 yıl öncesine ait olan bu vesikalar tamamıyla tarihi bir değer taşımaktadır. O kadar tarihidir ki, bu vesikaların dili dahi bugün için anlaşılacak vaziyette değildir. Kitap, hiçbir propaganda kasdı olmadan ilmi verilere göre yazılmıştır. Yeni nesile hiçbir şekilde hitap etmemektedir. Bu kitap görevim icabı yazdığım ve de ilmi çalışmalarımı ihtiva etmektedir. Kesinlikle propaganda kasdını taşıyamaz. İsnat olunan suç işlemiş değilim.

1. Bilirkişi mehkemeli Varoşbey Kararlarında da belirtildiği üzere, taraflıdır ve hissidir. Rapor kabul sayılmamıştır. Bir nakletmeye ayetmek istiyorum.

"Kitapta yer alan tarihi vakıfların yapılandırılması tarihinde Türkiye'de ruç teşkil edilmekte olduğunu bu nedenle ruç kanunları yürürlükte bulunduğu halde bu tür vakıfların belahiki edilmiş ruçla yapılandırma kanununa ruç ortadan kaldırılmış" demektedir.

Oysa Mükellefler CK. 142. maddesini ihlal ettiği iddian ile yapılmaktadır.

142. maddede ise belirtildiği gibi, 1936 yılında yürürlüğe girmiştir. Oysa hitap ettiği veritabanı 1924 yılında kadar gelmektedir.

2. Prof. Dr. Münir İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Kamu Hukuku Bölümü Başkanı. Ve davaya atayışına bu Raporu vardır. Çünce İstanbul Hukuk Fakültesi'nden bilirkişi seçilecek olursa, yeni bilirkişi

- 2 -
Dönemler hiyerarşik olarak beşerî statüye
kapanmış ve etkisi altında
kalan çağ münhürdür.

Be bahandan yeni seçilmiş bilimsel
Antara Üniversitesi Hukuk Fakültesi
öğretim üyelerinde seçimler yapılabileceği
olacaktır.

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMASI

Kitapdaki verilerde propaganda vardır.
Ancak bizim verdiğimiz, propandayı
tekrarlamak amaçına matuf değildir.

propaganda kartı yoktur.

Bu metindeki kitabın altına alman
bu metindeki benzerlik yapmamak, propa-
andayı tekrarlamak kartı ile değildir.
Nasıl 9 unu okuyun kitabın
alman 9 unu okuyun propandan
yapmam için değilse

3038 N° lu Kanun

Kabul tarihi : 11-6-1936

Resmî ceride ile neşri t : 23-6-1936

Merispet tarihi : 1/10/1936

— 151

Bundan evvelki fıkrada yazılı cürümlerin işleneceğini haber alıpta zamanında devlet memurlarına haber vermediği ihmal edenler, cürüm teşebbüs derecesinde kalsa bile, altı aydan az olmamak üzere hapsolunur. [70]

Madde 139 — (3038 numaralı kanunla değiştirilen madde) Harp zamanında devletin selâmeti namına neşrolunan emir ve kararlara kasden muhalif harekette bulunanlar bir seneden altı seneye kadar ağır hapse mahkûm olurlar. [71]

Madde 140 — (3038 numaralı kanunla değiştirilen madde) Hariçte devletin itibar veya nüfuzunu kırarak şekilde devletin dahili vaziyeti hakkında yabancı bir memlekette asılsız, mübalâğalı veya maksadı mahsusa müstenit havadis veya haberler yayan veya nakleden veya millî menfaatlara zarar verecek her hangi bir faaliyette bulunan yurttaş beş seneden aşağı olmamak üzere ağır hapse konulur. [72]

Madde 141 — (3038 numaralı kanunla değiştirilen madde) Memleket dahilinde içtimaî bir zümrenin diğerleri üzerinde tahakkümünü, şiddet kullanmak suretile tesis etmeğe veya içtimaî bir

[70] Bu maddenin 3038 numaralı kanunla değiştirilmeden evvelki şekli:

Madde 138 — Her kim izinsiz istihkâmların, harp gemilerinin askerî yol müessese ve sair eserlerin ve hava kuvvetlerinin plânlarını resmeder veya ahalinin girmesi yasak edilmiş olan bu gibi yerlere veya emniyet mıntakalarına gizlice veya hile ile girerse altı aydan otuz aya kadar hapis olunur ve kendisinden elli liradan iki yüz liraya kadar ağır cezayı nakdî alır.

Bir maksadı olmasa bile yalnız bu gibi yerlere gizlice veya hile ile girenler, altı aya kadar hapsolunur.

[71] Bu maddenin 3038 numaralı kanunla değiştirilmeden evvelki şekli:

Madde 139 — Her kim Türkiye Cumhuriyeti tarafından bir ecnebi devlet ile devlete ait bir işin müzakeresine memur olupta o iş hakkında âmmenin mazarratını mucip olacak veçhile vazifesini kasten suüstimal ederse üç seneden on iki seneye kadar ağır hapis veya hapis cezası verilir.

[72] Bu maddenin 3038 numaralı kanunla değiştirilmeden evvelki şekli:

Madde 140 — Yüz yirmi sekizinci madde ile onu takip eden maddelerde yazılı cürümleri, Türkiye devletinin müttefiki olup ittifaktan dolayı harp halinde bulunan ecnebi bir devlet aleyhinde işleyen kimse dahi o maddelerde gösterilen cezalara mahkûm olur.

zümreyi şiddet kullanarak ortadan kaldırmağa veya memleket dahilinde teşekkül etmiş iktisadî veya içtimaî nizamları şiddet kullanarak devirmeye matuf cemiyetleri tesis eden, teşkil eden, tanzim eden veya sevk ve idare eden kimse beş seneden on iki seneye kadar ağır hapis cezasile cezalandırılır.

Memleket dahilinde cemiyetin siyasî ve hukukî her hangi bir nizamını şiddet kullanarak ortadan kaldırmak gayesile cemiyetler tesis eden, teşkil eden, tanzim eden, veya sevku idare eyleyen kimseye de aynı ceza verilir.

Bu cemiyetlere iştirak eden kimse bir seneden üç seneye kadar ağır hapis cezasile cezalandırılır.

Yukarıki fıkralarda gösterilen haller haricinde memlekette milli hissiyatı sarsmağa veya zayıflatmağa matuf cemiyetleri tesis eden, teşkil eden, tanzim eden veya sevku idare eden kimse bir seneden üç seneye kadar ağır hapis cezasile cezalandırılır.

Mezkûr cemiyetlere iştirak eden kimseye altı aydan iki seneye kadar hapis cezası verilir.

Dağılmaları emredilmiş olan yukarda yazılı cemiyetleri sahte nam altında veya muvazaa şeklinde olsa dahi yeniden teşkil edenler hakkında verilecek cezalar üçte birden eksik olmamak üzere artırılır. [73]

Madde 142 — (3038 numaralı kanunla değiştirilen madde)
Memleket dahilinde içtimaî dir zümrenin diğerleri üzerinde tahakkümünü şiddet kullanmak suretile tesis etmek veya içtimaî bir zümreyi şiddet kullanarak ortadan kaldırmak veya memleket dahilinde teşekkül etmiş iktisadî veya içtimaî nizamları şiddet kullanarak devirmek yahut memleketin siyasî ve hukukî her hangi bir nizamını yıkmak için propaganda yapan kimse bir seneden beş seneye kadar ağır hapis cezasile cezalandırılır.

[73] Bu maddenin 3038 numaralı kanunla değiştirilmeden evvelki şekli:

Madde 141 — Evvelki maddenin muhtevî olduğu maddelerde yazılı cürümlerin ika edileceğini en doğru bir surette haber alıpta zamanında devlet memurlarına ihbar eylemeği ihmal edenler, cürmün veya hakkında ceza verilecek teşebbüsün vukuu halinde altı aydan az olmamak üzere hapsedilir.

Propaganda millî hissiyatı sarsmak veya zayıflatmak için yapılırsa ceza altı aydan iki seneye kadar hapidir.

Yukarıki hükümlerde yazılı fiilleri methü istihsan eden kimse de aynı cezaya mahkûm olur. [74]

Madde 143 — (3038 numaralı kanunla değiştirilen madde) Hükûmetin müsaadesi olmaksızın beynelmilel mahiyeti haiz olan veya kökü memleket dışında bulunan cemiyetleri veya müesseseleri veya bunların şubelerini memleket dahilinde tesis eden, teşkil eden, tanzim eden veya sevku idare eden kimse on beş günden altı aya kadar hapis ve beş yüz liradan iki bin liraya kadar ağır para cezasile cezalandırılır.

Müsaade, sahte veya noksan beyanat ile alınmış ise faili bir seneden beş seneye kadar hapis ve bin liradan aşağı olmamak üzere ağır para cezasile cezalandırılır.

Müsaade alınmaksızın teşkil edilmiş olan böyle bir cemiyete veya müesseseye veya bunların şubelerine memleket dahilinde iştirak eden kimse yüz liradan bin liraya kadar ağır para cezasile cezalandırılır.

Memleket dışındaki cemiyet ve müesseselere hükûmetin müsaadesi olmaksızın iştirak eden memleket dahilinde mukim vatandaşta da aynı ceza verilir. [75] [*]

[74] Bu maddenin 3038 numaralı kanunla değiştirilmeden evvelki şekli:

Madde 142 — Her kim, Türkiyede yahut ecnebî memleketlerde hükûmetin tasvibi olmaksızın asker yazmak ve sair suretlerle Türkiye Cumhuriyetinin bitaraflığını ihlâl eder veya hükûmeti muharebe tehlikesine maruz kılarlarsa beş seneden on seneye kadar hapis ile cezalandırılır.

Yaptığı iş yüzünden bir harp olursa ceza on beş seneden aşağı olamaz.

Eğer hükûmetin tasvip etmediği bu hareket, Türkiye Cumhuriyetini veya tab'asını yalnız mukabelebilmisil tehlikesine maruz kılar veya Türkiye ile ecnebî devlet arasındaki dostane münasebeti ihlâl ederse cürmün faili üç aydan otuz aya kadar hapis cezası görür ve bunun neticesi olarak mukabele bilmisil vukua gelmiş ise hapis cezası otuz aydan beş seneye kadar uzatılır.

[75] Bu maddenin 3038 numaralı kanunla değiştirilmeden evvelki şekli:

Madde 143 — Bir Türk veya Türkiyede oturan bir yabancı harp zamanında düşman bir devlete veya memurlarına doğrudan doğruya veya bilvasıta Türk Devletinin zararına kullanılabilecek erzak, eşya, mühimmat

T. C. Resmî Gazete

Kuruluş Tarihi: (7 Teşrinievvel 1336) - 7 Ekim 1920

Yönetim ve Yazı İşleri İçin Başbakanlık Neşriyat ve Müdevvenat Genel Müdürlüğüne başvurulur.	15 Eylül 1980 PAZARTESİ	Sayı : 17106
---	----------------------------	--------------

YÜRÜTME VE İDARE BÖLÜMÜ

Millî Güvenlik Konseyi Kararları

MİLLÎ GÜVENLİK KONSEYİ KARARI NO : 6

Sıkıyönetim askeri mahkemelerini kurmaya, kaldırmaya, bu mahkemelere yeteri kadar adli müşavir, askeri hâkim, askeri savcı ile yardımcıları ve subay üyelerini atamaya ve gerektiğinde bu görevlerinden almaya Millî Güvenlik Konseyi yetkilidir.

14/9/1980

Kenan EVREN
Orgeneral
Devlet Başkanı
Genelkurmay ve Millî
Güvenlik Konseyi Başkanı

Nurettin ERSİN
Orgeneral
K. K. K. ve Millî
Güv. Konseyi Üyesi

Tahsin ŞAHİNKAYA
Orgeneral
Hv. K. K. ve Millî
Güv. Konseyi Üyesi

Nejat TÜMER
Oramiral
Dz. K. K. ve Millî
Güv. Konseyi Üyesi

Sedat CELASUN
Orgeneral
J. Gn. K. ve Millî
Güv. Konseyi Üyesi

MİLLÎ GÜVENLİK KONSEYİ KARARI NO : 7

Bir Numaralı Bildiri ile bütün yurtda sıkıyönetim ilan edilmiş ve iki Numaralı Bildiri ile de sıkıyönetim bölgeleri tayin ve tesbit olunmuştur.

1. 12 Eylül 1980 tarihinden önce sıkıyönetim komutanlıkları nezdinde kurulmuş bulunan sıkıyönetim askeri mahkemeleri, askeri savcılıkları ve adli müşavirlikleri mevcut personeli ile iki Numaralı Bildiride açıklanan illeri de kapsayacak şekilde görevlerine devam edeceklerdir.

2. 12 Eylül 1980 tarihinden önce kurulmuş bulunan sıkıyönetim komutanlıklarına, askeri savcılık ve askeri mahkemelerine, intikal etmiş bulunan soruşturma ve dava dosyaları hakkında bu komutanlıkların, askeri savcılık ve mahkemelerinin görev ve yetkileri devam edecektir.

3. Bir ve İki Numaralı Bildiri ile ilân edilmiş bulunan yeni sıkıyönetim komutanlıkları nezdinde de askeri mahkemeler kurulacaktır.

4. 1402 sayılı Sıkıyönetim Kanunu hükümlerine göre, sıkıyönetim askeri mahkemelerinin görev alanına giren suçlarla, Cumhuriyete, Millî Güvenlik Konseyi'nin varlığına, bildiri, emir ve kararlarına, vatan ve milletin bütünlüğüne, bölünmezliğine, bağımsızlığına, millî güvenliğe, temel hak ve hürriyetleri ortadan kaldırmaya yönelik, işlenen tüm suçlara sıkıyönetim askeri mahkemelerince bakılır.

5. Sıkıyönetim komutanlıkları nezdinde askeri mahkemeler kurulup, göreve bağlayınca kadar suçun işlendiği yerde bulunan askeri savcılar ile askeri mahkemeler, bunlar yoksa Cumhuriyet savcıları ile adliye mahkemeleri, sıkıyönetim komutanlığı askeri savcılarının ve askeri mahkemelerinin görevlerini yaparlar.

6. Sıkıyönetim Komutanı gerekli gördüğü takdirde sıkıyönetim komutanlığı askeri mahkemelerinin görevine giren suçların hazırlık soruşturmasını; suçun işlendiği yerdeki askeri savcılar veya Cumhuriyet savcularına yaptırır.

Bu şekilde soruşturma yapmakla görevlendirilen askeri savcılar ve Cumhuriyet savcıları soruşturma esnasında gerekli gördükleri kararlar için buldukları yer askeri veya adliye mahkemesinden talepte bulunurlar.

7. Bu kararı Adalet ve Millî Savunma Bakanları yürütür.

14/9/1980

Kenan EVREN
Orgeneral
Devlet Başkanı
Genelkurmay ve Millî
Güvenlik Konseyi Başkanı

Nurettin ERSİN
Orgeneral
K. K. K. ve Millî
Göv. Konseyi Üyesi

Tahsin ŞAHİNKAYA
Orgeneral
Hv. K. K. ve Millî
Göv. Konseyi Üyesi

Nejat TÖMER
Oramiral
Dz. K. K. ve Millî
Göv. Konseyi Üyesi

Sedat CELASUN
Orgeneral
J. Gn. K. ve Millî
Göv. Konseyi Üyesi

MİLLÎ GÜVENLİK KONSEYİ KARARI NO : 8

1. DISK, MİSK ve HAK - İŞ ile bunlara bağlı sendikaların mevduatı ilgili bankalar tarafından bloke edilecek ve ikinci bir emre kadar bunlardan ödeme yapılmayacaktır. Bankalar kendilerinde bulunan bu tür hesapla ilgili bilgileri ve bunlarda meydana gelecek artışları bir hafta içinde Maliye Bakanlığına bildireceklerdir.

2. DISK, MİSK ve HAK - İŞ ile bunlara bağlı sendikalara üyelik aidatlarını şimdye kadar, bankadaki hesaplarına değil de bizzat temsilcilerine ödeyen işverenler bundan sonra bu aidatı ilgili sendika adına millî bir bankada açtacakları hesaba tevdi edeceklerdir. Bu paralara da aynı şekilde işlem yapılacaktır.

3. DISK, MİSK ve HAK - İŞ ile bunlara bağlı sendikaların genel merkezlerindeki, merkezlerindeki ve şubelerindeki para, kıymetli evrak ve her türlü malzeme Sıkıyönetim Komutanlıkları tarafından bir heyetle ve tutanakla tesbit edilecektir. Bunlardan :

a. Para ile kıymetli evrak ve kıymetli malzeme milli bir bankada muhafaza edilecek; buna ait bilgi bankalar tarafından bir hafta içinde Maliye Bakanlığına bildirilecektir.

b. Suç delilli olan evrak, doküman ve malzeme Sukuyönetim Askeri Savcılıklarına intikal ettirilecektir.

c. Diğer evrak ve malzeme buldukları yerde muhafaza altına alınacaktır.

14/9/1980

Murettin ERŞİN
Orgeneral
K. K. K. ve Millî
Göv. Konseyi Üyesi

Tahsin ŞAHİNKAYA
Orgeneral
Hv. K. K. ve Millî
Göv. Konseyi Üyesi

Nejat TÜMER
Oramiral
Dz. K. K. ve Millî
Göv. Konseyi Üyesi

Kenan EYREN
Orgeneral
Devlet Başkanı
Genelkurmay ve Millî
Güvenlik Konseyi Başkanı

Sedat CELASUN
Orgeneral
J. Gn. K. ve Millî
Göv. Konseyi Üyesi

**BELİRLİ KAMU GÖREVLİLERİNE
BAKANLIK VE AMİRİ İTALIK YETKİSİ VERİLMESİNE İLİŞKİN
MİLLÎ GÜVENLİK KONSEYİ KARARI**

MİLLÎ GÜVENLİK KONSEYİ KARARI NO : 10

1 — Yeni Bakanlar Kurulu teşkil edilip görevine başlayıncaya kadar genel ve özel mevzuatına göre Bakanlara verilmiş bütün görev ve yetkiler Başbakanlık ve Bakanlıklarda Müsteşarlar, Dışişleri Bakanlığında Genel Sekreter tarafından Millî Güvenlik Konseyine niyabeten deruhte edilir ve yürütülür.

2 — Yasalara göre Bakanlar Kurulu Kararı veya müşterek karar gerektiren hallerde, ilgili Bakanlıkların teklifi ile Başbakanlıkta gerekli işlem yapıldıktan sonra Millî Güvenlik Konseyi Kararı alınır.

3 — Aynı süre ile kayıtlı olarak Muhasebeyi Umumiye Kanununun 10, 13, 62 ve 71 inci maddelerinde belirtilen Amiri İtalik yetkisi,

a) Cumhurbaşkanlığı kurukuşu için Genel Sekreter,
b) Millet Meclisi ve Cumhuriyet Senatosu Teşkilatlarında ilgili Genel Sekreterler,

c) Başbakanlık ve Bakanlıklarda Müsteşarlar,

d) Dışişleri Bakanlığında Genel Sekreter,
tarafından kullanılır,

4 — Bu karar 15 Eylül 1980 tarihinde yürürlüğe girer.

14/9/1980

Murettin ERŞİN
Orgeneral
K. K. K. ve Millî
Göv. Konseyi Üyesi

Tahsin ŞAHİNKAYA
Orgeneral
Hv. K. K. ve Millî
Güvenlik Konseyi Üyesi

Nejat TÜMER
Oramiral
Dz. K. K. ve Millî
Güvenlik Konseyi Üyesi

Kenan EYREN
Orgeneral
Devlet Başkanı
Genelkurmay ve Millî
Güvenlik Konseyi Başkanı

Sedat CELASUN
Orgeneral
Jandarma Gn. K. ve Millî
Güvenlik Konseyi Üyesi

Milli Güvenlik Konseyi'nin Bildirisi

MILLÎ GÜVENLİK KONSEYİ'NİN 16 NUMARALI BİLDİRİSİ

Ülkemizin ekonomik durumunu düzenlemek ve daha iyiye götürmek maksadıyla yürürlüğe konulan ekonomik program ile yapılan anlaşmaların ve protokollerin uygulanmasına devam edilecektir.

Kenan EVREN
Orgeneral
Devlet Başkanı
Genelkurmay ve Millî
Güvenlik Konseyi Başkanı

İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı 3 NO:lu

Askerî Mahkemesi Başkanlığına

Dosya NO: 982/861

19.8.1983 tarihli Ara Kararı gereğince Askerî Savcının
18.8.1983 tarihli tevsii tahkikat talebine karşı bəyan-
larımızı kapsar :

1. Sayın Askerî Savcı, Mahkemeye sunduğu yukarıda belirtilen
mütalâasında; müvekkilim Mete Tunçay'ın dava konusu kitabında, belirli bir
takım belgelerin "yazarın katkısı olmaksızın aktarılmakta " olduğunu ortaya
koyan 13.6.1983 tarihli Bilirkişi Heyeti Raporuna iki noktada itiraz etmek-
tedir :

A - Bunlardan biri Nazım Hikmet hakkındadır.

Müvekkilim Mete Tunçay Kitabında, Süleyman Nuri'nin
yayınlanmamış hatıratını aktarırken, Nazım Hikmet ve Vâlâ Nurettin ile ilgili
bir parçayı verip vermemekte biraz tereddüt ettiğini söylemekte ve şöyle
devam etmektedir (s.21) :

" Nazım'ın büyük şairlik niteliği bir yana, ömrü bo-
yunca TKP ile ilişkileri hayli dalgalanmalı olmuştur. Kitabımın ikinci cil-
dinde bu sorunlara ister istemez gireceğim için, burada da Süleyman Nuri'nin
baştan-olumsuz yargılarını aktarmaya karar verdim. "

Müvekkilimin bilimsel araştırma alanı, 20.yüzyılın
başlarında Türkiye'deki siyasal olaylar ve fikir hareketleridir. Nasıl Cumhu-
riyet Halk Partisi'nin kuruluşunu incelemiş ve mübrez " TC de Tek Parti Yö-
netiminin Kurulması, 1923 - 1931 " adlı Kitabı neşretmişse, sol hareketleri

de araştırmış ve bu konuda muhtelif bilimsel yayınlar yapmıştır. Burada da, Süleyman Nuri'nin hatıratı dolayısıyla, Nazım Hikmet'in TKP ile ilişkilerine temas etmekte ve Kitabının ikinci cildinde bu sorunlaragireceğini belirterek Süleyman Nuri'nin Nazım Hikmet Hakkındaki sözlerinin orada etraflıca inceleyeceğini söylemektedir. Askerî Savcı, müvekkilimin bunu söylerken Nazım Hikmet'i " büyük şair " diye nitelendirmiş olmasını , Bilirkişi Heyeti Raporuna karşı itirazının temel dayanağı yapmaktadır.

Öncelikle belirtmek isterim ki, müvekkilim ele alınan cümlede , Nazım Hikmet'in herkesin söylediği " büyük şair"lik niteliğini " bir yana " bıraktığını, bu konuyu tartışmadığını açıkca ifade etmektedir. Bu durumda, cümlede geçen " büyük şair"lik sıfatının bir hayranlık ifadesi olarak kullanıldığını söylemek ve buradan giderek müvekkilimin suç işlediğini kabul etmek mümkün değildir.

Kaldı ki, Nazım Hikmet'in büyük şair olduğunu söylemek, ona hayranlık demekse ve dolayısıyla bu şair komünist olduğu için, komünizm propogandası yapmak anlamına gelirse, böyle bir yorum Ceza Hukukunun temel ilkeleriyle uyumsuz. Zira ceza hukukunda yorum, kıyas, benzetme yasaktır. Aksi düşünce, Türkiyede Nazım Hikmetten büyük şair diye bahseden birçok büyük Devlet ve Fikir adamının suç işlediğini kabul etmek olur.

B - Askerî Savcının Bilirkişi Heyeti Raporuna ikinci itirazı Mustafa Suphi Hakkındadır.

Sayın Savcı müvekkilimin şu sözlerine bakarak Mustafa Suphiye hayran olduğunu iddea etmektedir (s.27) :

" Bakû'da iken bana, Türkiyeye götürmem için, üstünde Poesie sözcüğü basılı, sayfa kenarları yaldızlı ciltli bir defter verildi. İçnde, M. Suphi'nin kendi el yazısı ile başladığı, fakat bitiremediği bir Manifest çevirisi var. Bu yadigarın Türkiyede saklanması için gösterilen temiz yurt-severlik duyguları önünde saygı ile eğilirim. Ülkemizde , bu defteri teslim edebileceğim uygun bir devrim tarihi müzesi kuruluncayadeğin , bunu emanet olarak kendim saklamak niyetindeyim. "

Müvekkilimin bir kimseye duyduğu saygıyı dile getiren ve bir beğenin Müzede saklanmaya değicek önemde olduğunu vurgulayan bu paragrafın Sayın Savcı tarafından yorumlanması, tamamen bir yanlış anlamaya dayanmaktadır. Zira, müvekkilimin " temez yurtseverlik duyguları önünde saygı ile eğilirim " derken ~~kimi kastettiği~~ Mustafa Suphi'yi kastetmeyip, kimi kastettiği bir sonraki 28 NO.1u sayfada yazılıdır:

Sovyetler Birliğinden tarihi bir vesikayı başka bir memlekete göndermek kesinlikle yasak olduğu halde, Bakû'de yaşayan ihtiyar bir Türk kadınının her türlü tehlikeyi göze alarak , söz konusu vesikayı Türkiye'ye göndermiş olması dolayısıyladır ki, müvekkilim bu kadını saygıya layık olarak nitelendirmiştir. Bu nitelendirmelerin Mustafa Suphi ile hiç bir alakası yoktur. Bu yanlış anlaşılardan doğan müteala karşısında, yani temiz yurtseverlik duyguları gibi nitelendirmelerin Mustafa Suphi ile hiç bir ilgisi olmamasından ve ona karşı herhangi bir hayranlığı bulunmamasından ötürü, bu konu üzerinde daha fazla durmaya gerek görmüyoruz. Müvekkilim (Rockefeller Vakfı ve resmi Fulbright Komisyonu imkanları ile Amerika Birleşik Devletleri, İngiltere, Federal Almanya gibi) Dünyanın bir çok ülkelerinde bilimsel konfrans ve çalışmalara katılmış ve bu arada Türkiye ile Sovyetler Birliği arasındaki Kültürel Mübadele Programı çerçevesinde Bakû'da da bulunmuştur. Orada araştırma yaparken söz konusu belgenin eline geçiş hikayesini de Kitabında anlatmıştır. Mesele bundan ibarettir. Mustafa Suphi fye duyduğu bir hayranlığın ifadesi asla bahis mevzuu değildir.

2. Sayın Mahkemenin dikkatini, müvekkilimin kitabındaki iki noktaya çekmeme müsaade ediniz :

A - Birincisi, Kitabın 210. sayfasında bir resmi Sovyet vesikasının klişesinin verilmiş olmasıdır.

Bu klişede Salih Hacıoğlu isimli kişinin, Moskova yakınlarında kalp sektesinden öldüğü bildirilmektedir. Müvekkilim, klişenin altına yazdığı satırlarda (: - nida) işareti koyarak, bu bilginin doğru olmadığını belirtmiş 206. sayfanın son pragrafında da bu kişinin Moskova yakınlarında değil, Altaylardaki bir toplama kampında ölmüş olduğunu açık-

lamıştır. Görüldüğü üzere, müvekkilim tarihçilik mesleğinin gereklerini titizlikle yerine getirmiştir.

Şimdi cevaplandırmak zorunda olduğumuz soru şudur :

Sovyetler Birliğinin resmi bir Dairesi tarafından yazılan bu belgenin doğru olmıyan bilgiler ihtiva ettiğini açıklıyan bir kitapda, nasıl olurda komünizm propogandası yapıldığı iddâa edilebilir.

B - İkincisi, müvekkilimin dava konusu olan kitabında hiç bir değer hükmü vermemiş olmasına rağmen, ancak bir noktada kanaatini izhar etmiş bulunmasıdır :

Bu nokta da, Kitabın 225. sayfasında yer alan, Bulgaristan'da Müslüman- Türk azınlığın kötü durumda yaşatıldıklarının belirtilmesidir. Bu hükmün dışında Kitapda, hiç kimse hakkında izhar edilen bir kanaat ve değer yargısı mevcut değildir. Kitap, tamamen objektif bir belge-döküman kitabı niteliğindedir.

3 - Sayın As. Savcının Raporuna iki noktadan itiraz etmiş bulunduğru Bilirkişi Heyeti, İddia Makamının mütealası üzerine, tarafımızdan ibraz edilen delillerinde göz önüne alınması kaydı ile Sayın Mahkemenizce teşkil edilmiştir. Hazırlık soruşturmasında Basın Savcılığınca yaptırılan Bilirkişi Tetkikatı ise, ibraz ettiğimiz deliller (Örneğin Ord. Prof. Hikmet Bayur 'un Belleten Dergisinde çıkan makalesi) bilinmeden, subjektif olma şöhretini haiz tek kişi tarafından yapılmıştır. Çişıtli içtihatlarda da belirtildiği gibi, hazırlık tahkikatındaki Bilirkişi Raporu ile Mahkemece duruşma sırasında yaptırılan Bilirkişi Heyeti incelemesi Raporunun çeliştiği ifade edilerek yeniden bir tetkikat yaptırılmasına gerek yoktur. Öte yandan, İddeia Makamının talebi üzerine Sayın Mahkemenizce seçilen üç Bilirkişi, ibraz ettiğimiz ve Mahkemenizin incelenmesini kararlaştırdığı delilleri de tetkik ederek ve haiz oldukları objektif bilim adamı sıfatı ile Raporlarını uzun tetkikler sonucu hazırlamışlardır.

Resen göz önüne alınacak ve yukarda arz edilen sebeplerle yeniden seçilecek Bilirkişi Heyetine Bilirkişi tetkikatı yaptırılmasına mahal

olmadığına karar verilmesini müdafii sıfatı ile arz ve talep ederim. ^{ve soğuk}

Sanık Mete Tunçay

Müdafii

Av. Nebil Varuy

21.9.1983

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI
TÜSTAV

T.C.
SIKİYÖNETİM KOMUTANLIĞI
ASKERİ SAVCILIĞI
İSTANBUL

SAYI : 1982/861

18..7.8.../ 198.3

KONU : Yeniden bilirkişi incelemesi yapılması
ve soruşturmanın genişletilmesi hk.

SIKİYÖNETİM 3 NOLU ASKERİ MAHKEMESİ BAŞKANLIĞINA

SELİMİYE

1- T.C.K.unun 142 nci maddesine aykırı hareketten sanık METE TUNCAY hakkında dosyada mevcut bilirkişi raporlarından;

a- Hazırlık soruşturmasında bilirkişi Ord.Prof.Dr.Sulhi DÖNMEZER tarafından verilen 19.7.1982 tarihli raporda sanığın eyleminin T.C.K.unun 142 nci maddesini ihlal eder nitelikte bulunduğu;

b- Mahkeme safhasında bilirkişiler Prof.Dr.Nevzat GÜRELLİ, Prof.Dr.Öztekin TOSUN, Doç.Dr.Köksal BAYRAKTAR tarafından verilen 13.6.1983 tarihli raporda sanığın T.C.K.unun 142 nci maddesini ihlal etmediği belirtilmekte olup, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Ceza Hukuku Kürsüsü Öğretim Üyesi olan bilirkişilerin aynı kürsü öğretim üyesi olmalarına rağmen görüşleri ve kanaatleri arasında açık çelişki bulunduğu;

c- Sanık (Eski sol üzerine yeni bilgiler) adlı suç konusu kitabının 21 nci sahifesinde (Bu alıntının, Nazım HİKMET ve Valâ NURETTİN'le ilgili, pek düşmanca yazılmış son bölümünü verip vermemekte biraz duraksadım. Fakat, NAZİM'in büyük şairlik niteliği bir yana, ömrü boyunca TKP ile ilişkileri hayli dalgalanmalı olmuştur. Kitabımın ikinci cildinde bu sorunlara ister istemez gireceğim için, burada da S.N'nin başta- olumsuz yargılarını aktarmaya karar verdim.) demek suretiyle şair NAZİM HİKMET'e karşı hayranlığını ve keza aynı kitabın 27 nci sahifesinde (Türkiye Komünist Partisinin banisi Mustafa SUPHI'nin kendi el yazısı ile başladığı, fakat bitiremediği bir manifest çevirisi vardır. Bu yadigarın Türkiye'de saklanması için gösterilen temiz yurtseverlik duyguları önünde saygı ile eğilirim. Ülkemizde, bu defteri teslim edebileceğim uygun bir devrim tarihi müzesi kuruluncaya değin, bunu emanet olarak kendim saklamak niyetindeyim.) demek suretiyle Mustafa SUPHI'ye karşı olan hayranlığını da açıkca ifade etmesine ve bu durumda objektif olmaktan uzak ve kişisel görüşlerini kitaba aktardığı halde; Mahkemece tayin edilen üç kişiden oluşan bilirkişi heyetinin 13.6.1983 tarihli raporunun üçüncü sahifesinde suç konusu kitap hakkında (Gerçekten kitap kapsamında belirli kişilerin hayat öyküleri, ya da belirli çalışmalar ve faaliyetler, belirli yayınlar asıllarına tamamen uygun şekilde yazarın katkısı olmaksızın aktarılmaktadır.) şeklindeki kanaat ve görüşlerini yukarıda belirtilen nedenle gerçeği yansıtmadığı ve bu durumda hükme yeterli bulunmadığı;

d- Sanık METE TUNCAY hazırlık tahkikatında 6.10.1982 tarihli ifadesinde kimlik tesbitinde Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Siyasal Teoriler Bilimi kürsüsünde öğretim üyesi olduğunu bildirmiş olmasına rağmen sanığın suç konusu kitabı yazmakta ki maksadının tayin ve tesbiti için bu durumun dosya içinde tevsik edilmediği;

e- Yargıtay Ceza Genel Kurulu kararlarına göre bir eserin bilimsel nitelik taşıyabilmesi için umumi, objektif ve tarafsız görüşleri kapsamı gerekeceğinden ve bu duruma sanık hakkında verilen her iki raporda da değinilmediği inceleme sonucu anlaşılmıştır.

2- Bu nedenle;

a- Ceza Hukuku, Siyasal Teoriler Bilimi ve Sosyoloji Kürsülerinde görevli birer Öğretim Üyesinden olmak üzere seçilecek 3 bilirkişi heyetine dosya ve suç konusu olup 1980 yılında sanık tarafından yazılan ve 1982 Haziran ayında yayınlanan (Eski Sol Üstüne Yeni Bilgiler) adlı eserle yine sanığa ait (Türkiye'deki sol akımlar), (Türkiye Cumhuriyetinde Tek Parti Kurulması), (Belleten) isimli kitaplar da verilip incelettirilerek sanık tarafından yazılan suç konusu kitabın içeriği itibarıyla T.C.K.unun 142. ve 162 nci maddelerini ihlâl eder nitelikte ve keza bilimsel nitelikte olup olmadığını bildirir raporun alınması;

b- Yukarıda alınması istenilen raporun hazırlanmasına ve sanığın suç konusu olduğu iddia edilen kitabı yazmaktaki maksadının tayin ve tesbiti zımında sanığın Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Siyasi Teoriler Bilim Kürsüsü Öğretim Üyesi olarak görev yapıp yapmadığının adı geçen fakülteden sorulmasına karar verilmesi talep ve mütalââ olunur.

İsmail ÇAK
Sıkıyönetim Yardımcı Savcısı

Istanbul C. Savcılığı Basın Bürosuna

Dosya No. 1982/76 Hz.-I

Belge yayınlarına ait haziran 1982 tarihli Doç. Dr. Mete Tunçay tarafından yazılan Eski Sol Üzerine Yeni Bilgiler isimli kitabın TCK 142. maddeye ve sair mer'f mevzuata aykırı olup olmadığı hususunda bir irrisi/sifatiyla mütalâasının tespiti istenildiğinden gerekli incelemeler yapıldı.

352 sahifeden ibaret bulunan kitabın esas niteliği sonuşunda belirtilmiştir. Yazar 1979 yılında Sovyetler Birliğinde iki buçuk ay süreyle konuk sifatiyla bulunmuş ve Türkiyede komünizmin tarihi ve gelişmeleri hakkında dokümanlar toplamıştır. Kitapta yazar bir kısım malumatını beyan etmekte ve özellikle 1925 yılına kadar olan Türkiye komünist eylemleri üzerinde durmaktadır. Kitapta Türkiyede İstiklâl savaşına öngelen dönemde ve sonra komünistlerin kimlerden ibaret bulunmuş oldukları hususunda, özellikle bunlardan Rusyaya gidenler, orada yerleşenler hakkında bilgiler verilmekte, bunların hayat hikâyeleri, yazınları, hatıralardan bir kısım özeller nakledilmekte, bazan ise bu hatıraların belirli kısımlarının aynen negredildiği görülmektedir. Burada adı geçenlerin kaleme aldığı buldukları enternasyonal marşlarına örnek şekilde bir kısım manzumeler, Nazım Hikmetin Rusyaya kaçtıktan sonra kaleme almış bulunduğu manzumeler çeşitli tarihlerde Türkiyeden Rusyaya kaçmış olan komünistlerin negrettikleri veya negretmek istedikleri komünist propagandasını ifade eden metinler kitapta yer almaktadır.

Söz gelimi kitapta gizli Türkiye komünist fikrasınının 1920 yıllarında negredilmiş olan programı, Türkiye komünist partisi adı verilen parti için teğekkülün kongre sabıtları ve burada konuşan kişilerin konuşmaları, partiün nizamnamesi, çeşitli risaleleri, Türkiyede işçilere hitab eden ve onları komünist hareketlere teşvik eden beyannameler komünist Mustafa Sami hakkında yazılmış ve onu yücelten çeşitli yazılar kitap içinde yer almaktadır. Kitapta söz gelimi 207. sahifede olduğu gibi Rusyayı ikinci vatan sayan ve en açık seçik komünist propagandasını yapan Nazım Hikmetin manzumeleri de yer almaktadır.

Böylece kitap bundan yıllarca önce yürürlükte bulunan daha doğrusu yürürlüğe konulmuş olan ve halen de yürürlükte varlığını sürdüren mevzuatı ihlâl edici nitelikteki bir takım yayınları, doküman sıfatı altında yayınlamış bulunmaktadır. Suç olan bir yazının, muhtevası itibarıyla kanunları ihlâl eden yayınların, meydana getirildikleri tarihte Türkiyede suç teşkil etmiş bulgularını muvacehazesinde, halen aynı kanunlar yürürlükte bulunduğu halde bu kere doküman telâki edilmek suretiyle yayınlanması kanaatimizce suçu ortadan kaldırmaz. Mitapta yer alan çeşitli vesikalar, TKP nin kararları, Türk ordusundan kaçarak Rus ordusuna iltica etmiş ve orada komünist olmuş kişilerin komünist propagandası yapan hatıraları bugün bir vesika olmuş sayılarak bunların yayınlanabileceği noktai nazarına katılinamaz.

İzah olunan sebeplerle kitabın TCK 149. maddeyi ihlâl eder nitelikte olduğu kanaatine varılmıştır.

Keyfiyet saygıyla arz olunur.

19.7.1982

Bilirkişi

Ord.Prof.Dr.Sulhi Dönmez

Sulhi Dönmez

20.7.1982

TÜRKİYE SOSYALİSTİK İLERİ TARİH ARŞİVİ

İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı 3 no.lu Askeri Mahkemesi
Sayın Başkanlığına,

Mahkemenizde yargılaması yapılmakta olan ve Mete Tuncay tarafından yazılıp Belge yayınları arasında yayınlanmış bulunan "Eski sol üzerine yeni bilgiler" başlıklı kitabın kapsamı itibarile TCK.142. maddesini ihlal edip etmediğini ve bu doğrultudaki araştırma için faydalı olarak olan "Türkiyedeki Sol akımlar - Türkiye Cumhuriyetinde Tek parti yönetiminin kurulması - Belle-ten" isimli kitaplarında incelenmesi hususunda Tarafınızdan Re'sen Bilirkişi olarak seçilmiş bulunmamız dolayısıyla gerekli incelemelerimizi tamamlamış bulunmaktayız.

İncelememizin esas konusunu teşkil eden Kitap haziran 1982 tarihinde yayınlanmış olup 346 sahifeden oluşmaktadır. Ve kitabın sonunda 6 sahife tutan bir sözlük bölümü yer almaktadır. Kitap anahatları itibarile 1918- 1925 yılları arasındaki Türkiyenin önemli bir döneminin bir yönünü ortaya koymaktadır. Kitabın hemen başında yazar, kitapta yer alan bilgileri, belgeleri araştırarak Sovyetler Birliğinde bir araştırma gezisinde sağladığını, kaynağa bu şekilde ulaştığını ve elde ettiği belgeleri hiçbir eklemeye yapmaksızın aynen tercüme ettiğini ya da kitap içerisinde koyduğunu ifade etmektedir. Gerçekten yazarın bu görüşü kitap içerisinde sürekli olarak izlenebilmektedir. 1920 yıllarında Sovyetler Birliğinde bulunan bir grup Türk'ün yaşadığı hayat, iç çekişmeleri, doktrinler görüş ayrılıkları, ve yayınladıkları bazı belgelerin kitapta ard arda ortaya konulduğu ve hiçbir yorum yapılmadığı o dönemde kullanılan dile aynen sadık kalındığı, bunların türkçeleştirilmediği saptanabilmektedir.

Kitapta yazarın ilk sahifelerde ortaya koyduğu ve belgelerin bilgilerin aynen aktarılacağı şeklindeki görüş kitap içeriğinde de tesbit edilebilmektedir. 1919 yıllarından itibaren Sovyetler Birliğinde bulunan Türklerin birbirleri hakkındaki düşünceleri,

eleştirileri, şüpheleri açık ve seçik olarak belirlenmektedir. Olayların ortaya konulduğunda yazarın tamamen kuru bir dil kullandığı, üslubunun mümkün olduğu kadar yansız, belgesel bir nitelik taşıdığı görülebilmektedir.

Kitabın muhtevasında önce Süleyman Nuri'nin hayat hikayesi görülmektedir. Basit bir Osmanlı ailesinin çocuğu olan bu kişinin 1916 yıllarında Rus sınırında askerlik yapışı, burada askerden ve savaştan kaçarak Ruslara esir düşüşü, daha sonra bolşeviklerle tanışması, o sıralardaki Türkler arasındaki ikilikte Mustafa Suphi'ye karşı oluşu ve ayrıca Vala Nurettin, Nazım Hikmet, Şevket Süreyya Aydemir ve Memduh Şevket Esendal'a karşı çıkışı anlatılmaktadır. Kitapta sonraki sahifelerde Mustafa Suphi'nin komünist manifestosunun bir bölümünü türkçeye çevrilmiş şekli yer almaktadır. Bu çeviri kitabın 30-46 sahifeleri arasında bulunmaktadır. Söz konusu tercümenin 1920 yıllarının Osmanlıca sı ile yazılmış bulunduğu ve tercümenin aynen aktarıldığı görülebilmektedir. Aynı bölüm içerisinde Mustafa Suphi üzerine iki not yer almaktadır. Bu şahsın Türkiyeden Rusyaya kaçışı, Rusyada evleniş ve Türkiyeye yeniden dönüşü, Sovyetlerin doğu politikasını eleştirisi bu notların muhtevasını teşkil etmektedir.

Kitapta daha sonra III. Türkiye Komünist Partisi Birinci Kongresi tutanakları yer almaktadır. Bu tutanaklar, kitap yazarının Çankaya köşkünde Atatürk'ün özel kütüphanesinde yaptığı araştırmalar sonucu elde edilmiştir. 10 eylül 1920 tarihinde Baku'da toplanan bu kongrede özellikle Rusya, Avrupa ve Türkiye ilişkilerinin ele alındığı tesbit edilebilmektedir. Kitapta bu belgelere ek olarak Türkiye Komünist Fırkası Programı ve Türkiye Komünist Fırkası Teşkilat Nizamnamesinin bulunduğu görülmektedir. Bu belgelere ayrıca üç belgenin daha eklendiği kitap muhtevasında bulunduğu görülmektedir. "TKP'nin üç risalesi" başlığını taşıyan bu üç belgede 1922 yıllarının Türkiyesi ortaya konulmakta, emekçilerin kendi teşkilatlarını kurmaları gerekliliği vurgulanmakta, emperyalizme hücum edilmektedir.

Kitabın devam eden bölümlerinde iki Türk kadınının hayat hikayesi belirlenmektedir. Cemile ve Rahime Hanım isimli bu kadınların Türkiyede ilk kadınlar toplantısını yaptıkları, Rusyaya gittikleri ve orada yaşamaları hikaye edilmektedir. Daha sonra da Salih Hacıoğlu isimli kişinin hayat hikayesi verilmektedir. Baytar olan bu kişinin önce Bağdatta görev yapması, 1921'de mahkum edilişi, 1928'de Rusyaya gidişi ve burada kaşınının Türkiyeye dönme isteğini göstermesi üzerine yıllarca bir mahkumlar kampında kalışı açıklanmaktadır.

Kitabın son bölümleri TKP II Kongresine ve Türkiyede yayınlanmış bazı gazete ve dergilerin nüshalarına ayrılmıştır. Doğru Öz ve

Ziya gazetelerinin muhtevalarında hep 1920 yıllarının Türkiye'sinin siyasal hayatı belirtilmektedir. Kitap İstanbul'daki Tramvay işçilerinin, ecza işçilerinin, tütün işçilerinin hareketlerinin ortaya konulması ile sona ermektedir.

Kısaca özetini aktarmış bulunduğumuz bu kitabın "Belleten dergisinin 140. sayısı, Türkiye'de sol akımlar ve Türkiye Cumhuriyeti'nin Tek Parti Yönetiminin Kurulması" başlıklı kitaplarla karşılaştırılmasında özellikle Hikmet Bayur tarafından kaleme alınan Belleten'deki "Mustafa Suphi ve Milli mücadeleye el koymaya çalışan başlı dışarda akımlar" başlıklı makalede 1920 yıllarının Türkiye'sindeki sol düşünceler, hareketler, karşılıklı iç çekişmeler ve mücadelelerin ortaya konulduğu görülmektedir. Aynı özellik Türkiye'de Sol Akımlar isimli kitapta da görülmektedir.

TCK.142. maddesinde yer alan sosyal bir sınıfın diğer bir sosyal sınıfı tahakkümü altına alması ya da memleketin sosyal, iktisadi, siyasi nizamının devrilmesi yönünde propagandada bulunulması için "propaganda" unsurunun gerçekleşmesi gerekmektedir. Propaganda, çeşitli Yargıtay kararlarına göre, belirli bir düşüncenin başkalarına, üçüncü şahıslara, topluma benimsetme amacı ile, taraftar kazanılması, ya da taraftarların inançlarının kuvvetlendirilmesi amacı ile yayılmasını ifade etmektedir. (Bkz. Yar. 1. CD., 8.4.1971, E.4037/K.1510) (TİK., 1971, c.I, no.743). İncelemiş bulunduğumuz kitapta Heyetimizin kanaatine göre bu unsur bulunmamaktadır. Gerçekten kitap kapsamında belirli kişilerin hayat öyküleri, ya da belirli çalışmalar ve faaliyetler, belirli yayınlar asıllarına tamamen uygun şekilde yazarın katkısı olmaksızın aktarılmaktadır. Böylece kitabı okuyan kişide, Türkiye'de marksist-leninist bir sistemin kurulması yönünde bir etkilenişim olmamakta, sadece belirli bir tarih dönemi içinde cereyan etmiş olayların belirli belgeler açısından nasıl gerçekleştiği yönünde aydınlanma ^{hansı} gerçekleşmektedir. Bu yönden kitap bir belge-doküman kitabı niteliğindedir. Ve bu niteliği itibarıyla TCK.142. maddesini ihlal etmemektedir. Durumu saygı ile sunarız. 13.6.1983

Bilirkişi

Bilirkişi

Bilirkişi

Prof. Dr. Nezzat Gürelli Prof. Dr. Östekin Tosun Doç. Dr. Köksal

Bayraktar

İSTİNABE ZAPTI

19 82 / 202

İSTANBUL 3 NOLU Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Mahkemesinden gelen 24.11.1982 tarih ve 1982/1887-86 sayılı talimatlarının 1.12.1982 tarihinde mahkememize geldiği anlaşılmakta, tetkik edildi.

1. Talimatın mahkeme istinabe defterine kaydının yapılması.

2. Subay üye olarak Tank Kd. Alb. Vasıf SEYMEN tarafından teftihi

3. Sanık mahkememizde hazır bulundurulması için ilgili yerlere müzekkere yazılması.

4. Bu nedenle, duruşmanın 13.12.1982 günü saat 10.00 a bırakılması

tenip kılınır. 1 / 12 / 1982

Ali HÜNER
Hv. Hak. Yb.
3 No. As. Mah. Kd. Hakimi

Duruşmanın bırakıldığı belli gün ve saatte: Ankara Sıkıyönetim Komutanlığı 3 Nolu Askeri Mahkemesi:

BAŞKAN	:	Tank Kd. Alb.	Vasıf SEYMEN	(1952-97)
BAŞ ÜYE	:	Hv. Hak. Yb.	Ali HÜNER	(1962-2)
HAK ÜYE	:	Hak. Çn. Yzb.	Sadık İNAN	(1971-Yd-10)
T. KATIBİ	:	Svl. Me.	Şengül YILMAZ	(K-2476) den müte-

hakkı ilâhî mahkâmında, As. Savcı : M. Tefrik AKBEY tarafından hazır oldukları, haide mahsus

Orurum açıldı. Yoklama yapıldı. Sanığın geldiği görüldükten serbest olarak huzura alınıp kimliğinin tesbitine geçildi.

SANIK METE TUNCAY, Nebus oğlu 1936 D.1u Muazzez'den olma, İstanbul Hasköy mahallesi Nil, Kayatlı, Çankara Çankaya Kuloğlu sokak 6/4 de oturur, evli iki çödüklü, Ankara Halvetiye Siyasal Bilgiler Fakültesi öğretim üyesi, ifadesine göre sabıkasız

İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Savcılığının 12.11.1982 tarih ve 1982/2658-2013 esas ve karar sayılı iddianamesi okunmak suretiyle sanığa tebliğ edilip suçu anlatıldı.

Sanık duruşmadan varestede tutulmasını istedi.

SANIK METE TUNCAY SORĞUSUNDA : Belirttiğim gibi Siyasal Bilgiler Fakültesinde Siyasal Teoriler kürsüsünde öğretim görevlisiyim kürsüde görevli arkadaşlarla aramızda bir iş bölümü yapmıştık bana 20 nci yüzyılın başındaki Türk Siyasal fikir hareketlerini anlatmak görevi bana düştü, benim çalışmalarım iki yönlü oldu, bunlardan birincisi Cumhuriyet Halk Partisinin 1931 yılına kadar olan faaliyetlerini diğeri de daha eskiye dayanan ikinci Mevâdîyet dönemindeki 1925 yılına kadar olan sol akımları içermektedir, bu incelemem 1966 yılında tez olarak derlenerek 1967 yılında kitap halinde basıldı, dava konusu olan eski sol üzerine yeni bilgiler isimli kitabım ise bu çalışmaların bir tamamlayıcısı niteliğinde olup o zaman elimde bulunmayıp daha sonra Dış İşleri Bakanlığının izni ile gerek Sovyetler Birliği ve Gerekse Amerika Birleşik devletlerine giderek bulduğum sol akımlarla ilgili belgeleri kapsamaktadır, bu belgeleri derledikten sonra İstanbul'daki Belge Yayınevine basılmak üzere gönderdim, ve Haziran 1982 ayında basılarak satışa yayın evi tarafından arz edildi, Temmuz ayı başında da gazetelerden İstanbul'da kitap hakkında

Kitapları belgeler en az 60 yıllıktır ve kitaba aktarılırken belgelerden en küçük bir değişiklik yapılmamıştır, ve bu günkü neslin anlayabileceği bir dille yazılmadığı gibi benin kitaba katkım yalnızca bulunan belgelerin hangi kütüphanede bulunduğu ve hangi eserde yer aldığını belirtmek şeklindedir. Şayet propoğanda yapmak niyetinde olsaydım yeni neslin anlayabildiği bir dille yazmak yolunu seçerdim, propoğanda yapmak kastım yoktur. dedi,

Soruldu ; Türkiye'den Sovyetler Birliği'ne giderek toplama kampında bulunan Salih HACIOĞLU isimli bir Binbaşının bu kâmpiarda ne şartlar altında çalışarak öldüğü ve daha sonra temize çıktığı konusunu içeren Nazım HİKMET'in bir şiirini olduğu gibi aktarmıştım, bu şiiri Feti TEFETOĞLU'nun kitabından bularak kitabına aktarmıştım bu şiirin olduğu bölüme ayrıca Salih HACIOĞLU'nun ölüm raporunda nida işareti koymak suretiyle belirtmiştim zira raporda kalpten öldüğü belirtilmesine rağmen Salih HACIOĞLU toplama kampında yapılan eziyetler sonucunda ölmüş ve yine belirttiğim gibi Moskova yakınlarında değil Sibirya'da ölmüştür bu hususuda ~~seyir~~(ç) okuyucuların dikkatenite nida işareti koymak üzere sunmuşum, şayet propoğanda yapmak amacım olsaydı komünizm yönetimin aleyhine alabileceğim hiçbir şeyi kitabımda yayınlamazdım, Mustafa SUPHI hakkında ise kendi el yazısı ile yazılmış ve tamamlanmamış bir yazıyı yayınladım ve ayrıca Mustafa SUPHI'nin bir komünist olarak tanınmış olmasına rağmen bir Milliyetçi olduğu konusunda da bazı bilgiler verdim, TKP nizamnesi ve programını Atatürk'ün Çankaya'daki kütüphanesinde bulmuşum ve aynısını kaleme almıştım bu yeni bir nesir olmayıp Sol akımlarda yer almıştı, Enternasyonel olarak iki marş kitabımda belirttim bunlar Türkiye'de değinilen ve söylenen marşlar olmayıp tarihi niteliktedir ve çok eskiden söylenmiş işçi marşlarıdır, bu bakımdan kitabımdaki bütün yazılar ve araştırmalar ilmi ve tarihidir, komünizmi övücü bir niteliği yoktur, kitabım konusunda sayın Profesör doktor Suphi DÖNMEZER'den bilirkişi olarak rapor alındığını belirtmektedir, Suphi DÖNMEZER'in genellikle çoğu incelemelerde komünizm propoğandası gördüğü yolunda rapor verdiği bilinen bir gerçektir bu nedenle bu kişi tarafından verilen bilirkişi raporunu kabul etmiyorum ve yeniden tarafsız görüşlü (sağ ve sol görüşü olmayan) ehil bir kişiye kitabımın yeniden bilirkişi olarak inceltilmesine itiraz, Bilgi kadarıyla hakkında Cumhuriyet Savcılığı Basın Bürosu tarafından soruşturma açılmıştı bunu öğrenerek gitti'imde profesör Suphi DÖNMEZER'in hazırladığı bilirkişi raporununda gördüğüm raporda kitabımda neşredilen yayınlar o zamanlar neşredilmesinin kanunen suç olduğunu belirtmiş ve halen bu kanunlarında değişmediğini yazmıştı veya bu kanunlar yani T.C.K.nun 141 ve 142 no'lu maddelerinin komünizm 1925 yılından sonradır yayınladığım belgeler ise daha eski tarihli olmaları itibarıyla bu kanunlarda katılmıyorum kitabımda komünizm propoğandası yapmak kastım yoktur suçuzum dedi,

Savcının 6.10.1982 tarihli hazırlık ifadesi okundu, doğrudur bana aittir dedi, Ankeri Savcı ifadeye bir diyeceğimiz yoktur talimatın mahalline ifadesini isterim dedi,

ÖNERİDÜŞÜNÜLDÜ : Uygun görülen istem üzerine gereği yapılan talimatın ekleri ile birlikte İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı, 3 Numaralı Ankeri Mahkemesine gönderilmesine, ayırlığı ile karar verildi. 13.12.1982

BANKA

ÜYE

ÜYE

T.C.
SİKİYÖNETİM KOMUTANLIĞI
3 NOLU ASKERİ MAHKEMESİ
İSTANBUL

1982/1887-961(3) N.Ü.

24 / 11 / 1982

KONU : Nüfus Kayıt Suretinin
Gön. Hakkında.

SYNT. KOM. ASKERİ SAVCILIĞINA.
SELİMİYE

Nagren Komünizim Propagandası yapmak suçundan sanık olup halen Ankara Kuluçlu Sokak 4/6 sayılı yerde ikamet eden Mabus ÇELİK, 1936 D.İ. METE TUNCAY'ın adresinden temini ile muhtarlıkca teminli nüfus kayıt suretinin çıkartılarak deruhamen birakıldığı 10.3.1983 gününden evvel gönderilmesini arz ederim.

Hökim 14066

SYNTONELER KOMUTANLIĞI
3 NOLU ASKERİ MAHKEMESİ
İSTANBUL

SAYI :

1982/1987-861 (3)N.U.

24 / 11 / 1982

KONU :

TALİMAT.

SYNT.KOM.3. NOLU ASKERİ MAHKEMESİ KD,HAKİMLİĞİNE.
ANIKARA

Hesren Komünizmin Propagandası yapmak suçundan sanık Mete Tunçay hakkında yapılan duruşmada.

Aşağıda açık kimliği yazılı sanığın adresinden mahkememize talep edilerek ekli iddianame gereğince soruşturması ve savunmasının tespiti ile keza ekte gönderilen Hz.ifadesinde kendisine okunması suretiyle bu konudaki beyanının nelerden ibaret olduğunun tespit edilmesi ile tezis alınacak talimat zaptının duruşmanın bırakıldığı 10.1.1982 gününden evvel gönderilmesini arz ederim.

Sanık Kimliği

H₂kin 14066

METE TUNÇAY: Mabus oğlu, 1936 D.lu.
Ankara Güloğlu sokak 4/6 da oturur
Ankara S. Bilgiler Fak.Öğretim Üyesi.
Eki:iddianame ve Hz.ifadesi

T. C.
SİKİYÖNETİM KOMUTANLIĞI
ASKERİ SAVCILIKI

İSTANBUL—Selimiye

29 / 11 / 1982

Sayı : 1982/2280
Esas No. : 1982/2280
Karar No. : 1982/1194

KOVUSTURMAYA YER OLMADIĞI KARARI

SUÇ : Yayın yolu ile kominizm propagandası yapmak.
SUÇ TARİHİ : 26.6.1982
SANIK : METE TUNÇAY: Mebus oğlu, Muazzez'den doğma, 1938 doğumlu, İst. Beyoğlu, Hasköy, Keçeci piri mahallesi nüfusunda kayıtlı, halen Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesinde görevli doçent.

İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı Adli Müşavirliği 8 .7.1982 tarih 1982/1734 /1293 sayılı soruşturma emri ile yukarıda isim ve açık hüviyeti yazılı bulunan sanık hakkında yayın yoluyla kominizm propagandası yapmak suçundan soruşturma açılması istenmiş, Askeri Savcılığımızca bu konuda yapılan soruşturma sonucunda:

Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesinde görevli doçent doktor olan sanığın suç tarihinde İstanbul'da bulunan belge yayınları adlı matbaa tarafından basılan "ESKİ SOL ÜZERİNE YENİ BİLGİLER" adlı kitabıyla yayın yoluyla kominizm propagandası yaptığı iddia edilmiş Askeri Savcılığımızca konu ile ilgili soruşturma sırasında aynı sanık hakkında aynı kitaptan dolayı savcılığımızın 1982/2652 esasında kayıtlı başka bir soruşturmanın daha bulunduğu, bu soruşturma sonucunda sanık hakkında Askeri Savcılığımızca düzenlenen 12.11.1982 tarih ve 1982/2013 sayılı iddianame ile İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı 3 nolu Askeri Mahkemesine kamu devasının açıldığı anlaşılmış bulunmaktadır.

Aynı suçtan dolayı aynı sanık hakkında 2 defa tekiyat yapılamayacağı ve kamu davası açılamayacağından esasımızın 1982/2280 numarasında kayıtlı bu soruşturmada kovuşturmaya yer olmadığına, 353 sayılı yasanın 105-107 maddeleri uyarınca itirazı kabul olmak üzere karar verildi.

Çayhan ÜLGEN
SYNT. Yrd. Savcısı

SAYI : 198- / 601
KONU : Dosyanın alındığı

19 / 11 / 1982

SİLİYÖNETİM ASKERİ SAVCILUĞUNA

SELİMİYE

İLGİ : 12 / 11 / 1982 gün ve 198 2/52 9-7 esas sayılı yazınız.

İlgi ile gönderilen dava dosyası alınmış ve mahkememiz 1982 ke1 esas sayısına kaydedilmiştir.
Arz ederim.

*Dr. Nispetin Özalp'e
tejzet özyücel'e
023/11*

[Signature]
Bedri BARAÇOĞLU
Hak.Kd.Albay
As.Mah.Kd.Hakimi

TURKIYE-SOSYAL TARİH ARİSTİRAVA VAKFI
TUSTAV
TARİH

T. C.
SİKİYÖNETİM KOMUTANLIĞI
ASKERİ SAVCILIĞI
İSTANBUL

SELİMİYE/İSTANBUL

12 11 /1982

SAYI : 1982/...1982/2652-2652

KONU : Kamu Davası Hak.

SİKİYÖNETİM KOMUTANLIĞI (3) NOLU ASKERİ MAHKEMESİ KIDEMLİ HAKİMLİĞİNE
SELİMİYE

Aşağıda suçu ve isimleri yazılı sanıklar hakkında Sıkiyönetim Askeri savcılığımızca İddiana-
me ile davası açılmıştır.

Mahkemenizce sanıkların yargılamasının yapılmasını rica ederim.

EKİ
DAVA DOSYASI

SÜC : Nesren Komünizim
propagandası yapmak.

SANIK : MEHMET TUNÇAY

Hanefi ÖNCÜL

Hakim Kd. Albay

SİKİYÖNETİM ASKERİ SAVCISI

982/1887

16-11-982

82/1887-861

T. C.
SİKİYÖNETİM KOMUTANLIĞI
ASKERİ SAVCILIK
İSTANBUL

SELİMİYE - İSTANBUL

12. / ... 1982 ... 2

Sayı : 1982/2652-2652
Esas No : 1982/2652-2652
Karar No : 1982/2013

İ D B İ A N A N İ

SUÇ

Neşren Komünizmin propagandası yapmak.

SUÇ TARİHİ

26.6.1982

SANIK

NEŞRE TUNÇAY / Neşre oğlu, Eşiyle beraber, 1936 doğumlu, Ankara Kızıllı sokak 4/6 oturur. Askun Siyasal Bilgiler Fakültesi, Öğretim Üyesi.

Sıkıyönetim Komutanlığının 8.11.1982 gün ve Ad.Şûb. 1982/2338 sayılı soruşturma istemi ile ilgili sanık hakkında yapılan hazırlık soruşturması sonucunda;

Sanık NEŞRE TUNÇAY tarafından kaleme alınıp İstanbul'da belge yayın evince 26.6.1982 tarihinde yayınlanan (Sol Üzerine yeni bilgiler) isimli kitapta Türkiye'de 1925 yılına kadar komünist faaliyetlerle gerek bu dönemde, gerekse daha sonra yaşamış komünistler hakkında bilgi verildiği, bunların hayat hikayelerine, hatıralarına, yayınladıkları komünizmin propagandası niteliğindeki yazılarına, karulan gizli Türkiye Komünist Partisinin programına, nizamnamesine, bu partinin 1920 yılında yapılan 1. ci kongresi tutanaklarına ve kongre başkanlarının beyanlarına, Türkiye'deki işçilere hitap eden ve onları komünist eylemlere teşvik edici nitelikteki beyannamelelere, HATTATA SÜPHE isimli komünist ünlülerine, NAZİM HİSMET'in komünizmin propagandası niteliği taşıyan şiirlerine, TKP risalelerine, enternasyonal marşlarına ve benzeri komünizmin propagandası niteliği taşıyan yazılara yer verilerek suretiyle soruşturma ve tarihi belge yayınlanarak görüldüğü altında komünist propagandası yapıldığı, kitabın hükmün incelenmesinden ve Ord. prof. Dr. SULTAN DÖNMEZER tarafından düzenlenen 19.7.1982 tarihli bilirkişi raporundan anlaşıldığından kitabın yazarı bulunan sanık hakkında kamu davası açılmıştır.

Soruşturmanın SİNT. (3) maddesi Askari Mahkemesinde yapılarak eylesine uyan 5680 sayılı yasanın 16/3 maddesi dalaletiyle TCK.mad.142/1-5, 1402 S.K. 17, TCK.mad.173/son, 31, 33 maddeleri gereğince cezalandırılmasına ve İstanbul 1. Şubh Ceza Mahkemesinin 26.7.1982 gün ve 902/105 müt. sayılı karar ile toplattırılmasına karar verilmiş bulunan kitapların TCK.mad.36 maddesi gereğince müsaderesine karar verilmesi iddia ve talep olunur.

ŞEHİN TUNÇAY
SİNT. Yrd. Savcı

T. C.
SİKİYÖNETİM KOMUTANLIĞI
ASKERİ SAVCILIKI
İSTANBUL

SELİMİYE - İSTANBUL

1982
12 11 2

Sayı : 1982/2652-2652
Esas No : 1982/2652-2652
Karar No : 1982/2013

İ D D İ A T A N İ

SÜÇ : Nesren Komünizim propagandası yapmak.

SÜÇ TARİHİ : 26.6.1982

SANIK : METE TUNÇAY / Nebus oğlu, Muazzezden olma, 1936 doğumlu, Ankara Kuloğlu sokak 4/6 oturur. Ankara Siyasal Bilgiler Fakültesi, Öğretim üyesi.

Sıkıyönetim Komutanlığının 8.11.1982 gün ve AD.MÜŞ: 1982/2338 sayılı soruşturma istemi ile ilgili sanık hakkında yapılan hazırlık soruşturması sonucunda:

Sanık METE TUNÇAY tarafından kaleme alınıp İstanbul'da belge yayını evince 26.6.1982 tarihinde yayınlanan (Eski Sol üzerine yeni belgeler) isimli kitap Türkiye'de 1925 yılına kadar komünist faaliyetlerle gerek bu dönemde, gerekse daha sonra yaşamış komünistler hakkında bilgi verildiği, bunların hayat hikayelerine, estikelerine, yayınladıkları komünizim propagandası niteliğindeki yazılarına, Türkiye'deki Türkiye Komünist Partisinin programına, nizamnamesine, bu partinin 1920 yılında yapılan 1. ci kongresi tutanaklarına ve konuşmacıların beyanlarına, Türkiye'deki işçilere hitap eden ve onları komünist eylemlere teşvik edici nitelikteki beyannamelelere, MUSTAFA SUPHI isimli komünisti övücü yazılara, NAZİM HİMMET'in komünizim propagandası niteliği taşıyan şiirlerine, TKP risalelerine, enternasyonal raporlarına ve benzeri komünist propagandası mahiyeti taşıyan yazılara yer verilmesiyle soruşturma ve tahkiki belge yayınlanmak görüntüsü altında komünist propagandası yapıldığı, kitabın editörün inceleneşinden ve Ord. prof. Dr. SULTANİ DÖNMEZ tarafından düzenlenen 19.7.1982 tarihli bilirkişi raporundan anlaşıldığından kitabın yazarı bilginin sanık hakkında kamu davası açılmıştır.

Darüşşu'asının S.M.T. (3) numaralı Askeri Mahkemesinde yapılmış eylemine uyan 5680 sayılı yasanın 16/3 maddesi delaletiyle TCK.nun.142/1-6, 1402 S.M. 17, TCK.nun.173/son, 31, 33 maddeleri gereğince cezalandırılmasına ve İstanbul 1. Asli Ceza Mahkemesinin 26.7.1982 gün ve 982/103 mdt. sayılı karar ile toplattırılmasına karar verilmiş bulunan kitapların TCK.nun.36 maddesi gereğince müsaderesine karar verilmesi istemi ve talep olunur.

SELİM İSMİL
S.Y.E. İst. Savcısı

T.C.
SİRKİYÖNETİM KOMUTANLIĞI
ASKERİ SAVCILIKI
İSTANBUL

SAYI : 1982/2652-2652
KONU : Kazanın gönderildiği

12 31982

İSTANBUL SİRKİYÖNETİM KOMUTANLIĞI

İlale

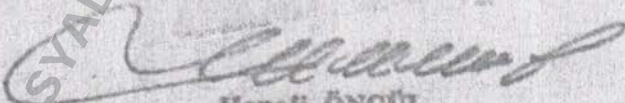
12338 sayılı soruşturma istemi.

İlalede suç ve kimliği yazılı sanık hakkında Savcılığımızca düzenlenen iddianame ilişiktir.
İhtilallerine arz ederim.

EKİ : 1 ad. İdd.

Sanık raporuna yazarak

SANIK : HAZİRAN

Hanefi ÖNCÜL
Hakim Kd. Albay
SİRKİYÖNETİM ASKERİ SAVCISI

TÜRKİYE SOSYAL İSTİSMAL VE ARAŞTIRMA VAKFI

SAYI : 1982/ 2652-2652 N.
KONU : İddianamenin sunulduğu

12 / 11/1982

M.S.B. ASKERİ ADALET İŞLERİ BAŞKANLIĞINA
ANKARA

İ L G İ : M.S.B. nın 27.12.1976 gün ve AD. 1978/6118-2 K/3 sayılı emirleri **Neğren komisim pro-**
..... suçundan sanık **MEHMET TUNÇAY** hakkında
düzenlenen iddianameden bir adet ilişikte sunulmuştur.

Arz ederim.

FKİ :
1 adet İddianame

Hanefi ÖNCÜL
Hakim Kıdemli Albay
Sıkıyönetim Askeri Savcısı

TÜRKİYE SOSYALİSTİK İKTİSADİ VE KÜLTÜR BAKANLIĞI
TARİHİ HASTANESİ MA VAKFI

SIRA	TARİH	MÜTEVİYATI
1		
2	24.6.1982	Eski Sol Üstüne yeni bilgiler adlı kitap ve taraf
3	9.7.1982	C.Sav.Emniyet 1.Şube müdürlüğüne yazdığı yazı.
4	24.6.1982	C.Sav.Bilirkişi Ord.Prof.Dr.Sulhi dönmezer İst.Üniver
5-6	19.7.1982	sitesi hukuk fakültesine yazdığı yazı .
7-8	20.7.1982	Bilirkişi tetkikat sabtı.
9-10	26.7.1982	Bilirkişi raporu,
13-	4.8.1982	Üçerik kararı ve Sulh cezahakimliği meyasılan yazı.
14-	9.8.1982	Müteferrik karar, takipsizlik kararı , Em.Ml.yazılan ya
15-	4.8.1982	tebe lüğü tutanağı.
16-	10.8.1982	İst.Em.ml.Basın C.Sav. yazdığı yazı.
17-29		tesbit tutanağı.
30-	4.9.1982	İst.Em.Amirliğinin basın C.Sav. yazdığı yazı.
31-32	6.10.1982	çeşitli tarihlerdeki celpler.
33-	7.10.1982	Ankara C.Sav. yazılan yazı.
34-	7.10.1982	Metin TUNÇAY'ın alınmış ifadesi.
35 -	8.11.1982	Ankara C.Sav. yazılan yazı.
		C.Sav. basın bürosunun SYNT.K.11'ine yazdığı yazı.
		Soruşturma istemi,

TOPLAM OTUZBEŞ KALENDİR

12.11.1982

T.K.

SEVGİ ŞENGÜL

Saugi

TÜRKİYE

T.C.
GENELKURMAY BAŞKANLIĞI
1 nci ORDU ve SIKIYÖNETİM KOMUTANLIĞI
S E L İ M İ Y E

AD. MUŞ. :1982/2338/

K O N U : Soruşturma istemi

SIKIYÖNETİM ASKERİ SAVCILIĞINA
SELİMİYE

Tarihi : 14.10.1982 gün ve 1982/15999 sayılı yazınız.

Aşağıda açık kimlikleri ve kendilerine isnad olunan suçları yazılı şahıslar hakkındaki soruşturma evrakı ilgisikte gönderilmiştir.

353 sayılı Askeri Mahkemeler kuruluş ve yargılama usulü Kanununun 8 ve 95 nci maddeleri gereğince soruşturma yapılmasını, dosyanın alındığının ve aldığı esas numarasının bildirilmesini, soruşturma neticesinden bilgi verilmesini rica ederim.

EKİ: Suç evrakı,

GÖZETİM BAŞLANGICI :
TUTUKLAMA İSTEMİ :
TUTUKLAMA İSTEMİ NEDENİ:

Haydar SALTİK
Orgeneral
1 nci Ordu ve
Sıkıyönetim Komutanı

SUÇ : Komünizm propagandası yapmak.

OLAYIN ÖZÜ : Belge Yayınlarında olup, sanık Doç. Dr. Mete TUNCAY tarafından yazılan, "Eski Sol Üzerine Yeni Bilgiler" isimli kitapta komünizm propagandası yapıyor.

SANIGIN ADI VE SOYADI : BABA ADI : DOĞUM TARİHİ, YERİ: MESLEĞİ:

METE TUNCAY

NEBUS

1936 -

DOÇ. DOKTOR

YERİ: SELİMİYE.

9.11.82
82/2652
G.T.

Tezve Çetnis Teknis'e

9/11

Askeri Savcılık

T.C.
CUMHURİYET SAVCILIĞI
Basın Bürosu

Sayı: 1982/76 Hz.

İSTANBUL

7 / 10 / 1982

İSTANBUL SIKİYÖNETİM KOMUTANLIĞINA

SEL-M-YE

Doçent Dr. Mete Tuncay'ın yazdığı "Eski Sol Üzerine Yeni Bilgiler" adlı kitabın 1982 Haziran baskısına ait dosya içerisindeki 19.7.1982 tarihli bilirkişi raporunda özetlendiği gibi tetkik konusu kitapta yer alan çeşitli vesikalarla komünizm için propagandası yapılmakta olduğu kanaatine varılmış olup bu açıdan kitap T.C.K.nun 142.maddesine aykırı görüldüğünden toplatılmasına da karar alınmıştır.

Kitabın içeriği bakımından Millî Güvenlik Konseyi'nin 14.9.1980 tarihli 7 numaralı kararının şumülüne girdiğinden Askerî Savcılıkça gereğinin takdir ve ifası için dosya ilişikte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Niyazi KIRDAR 11445

İstanbul C.Savcı Yardımcısı

Sanık: Doç. Dr. Mete Tunçay. Mevzu: öğ. Muazzez 'denolma. 1936 doğ. (sabit) Ankara Kullu-
eğli sokak 4/6 adresinde oturur, (Çankaya) Ankara Üniversitesi Siyasal
Bilgiler Fakültesi Siyasal teoriler bilimi öğretim üyesi ve fakültesi
kurul üyesi olduğunu söylemekle ifadesine müracaat olundu.

Müşnet suç hususunda dinlendiğinde:

Ben Siyasal teoriler kürsüsünde diğer arkadaşlarımla dünyadaki ve
Türkiyedeki siyasi olay ve düşüncelere incelemek ve araştırmakla görevli-
yim. Bu vakite kadar yaptığım çalışmalar başlıca 2 konuda olmuş. 1 ncisi
Cumhuriyet halk fikrasının kuruluşundan 1931 yılına kadar gelişmesini
araştırmak, 2 ncisi ise 1925'e kadar Türkiyedeki sol akımların tarihini
incelemek, 1966 yılında Türksolunun tarihi hakkında yazdığım bir tezi
Doçent oldum. Şimdi söz konusu olan kitap o tezi yazdığım vakit Türkiyede
mevcut olmayan belgelerden teşekkül etmektedir. Benim bu neşriyatımın mahi-
yeti tamamen ilmidir. Bugünkü nesillerin 60 yıl önceye ait vesikaları anla-
maları kolay değildir. Dolayısıyla bu çalışmada herhangi bir propaganda
kasti yoktur. İsnat edilen suç kabul etmiyorum. Dedi.

Soruldu:

Benim şahsıma bir t̄bligat yapılmış olmadığı bir gerçektir. Ama ben
haricen İstanbul Cumhuriyet Savcılığı Basın Bürosunda arandığımı öğren-
dim. Ve bugün size başvurdum. Dedi. Başka bir diyeceği olmadığını söyledi
ve ifadesi okundu ve imzası alındı. 6.10.1982

NIYAZI KIRDAR
İstanbul. C. Savcı Yardımcısı

OYA DENİZ
Z. Katibi

Doç. Dr. METE TUNÇAY
Sanık

Mete Tunçay

TÜRKİYE SOSYAL

Sanık: Doç. Dr. Mete Tunçay. Meb'nun öğ. Muazzez 'denolma. 1936 doğ (Ankara) (Ed-
oğlu sokak 4/6 adresinde oturur, (Çankaya) Ankara Üniversitesi Siyasal
Bilgiler Fakültesi Siyasal teoriler bilimi öğretim üyesi ve fakültesi
kurulu üyesi olduğunu söylemekle ifadesine müracaat olundu:

Müşnet suç hususunda dinlendiğinde:

Ben Siyasal teoriler kürsüsünde diğer arkadaşlarımla dünyadaki ve
Türkiyedeki siyasi olay ve düşüncelere incelemek ve araştırmakla görevli-
yim. Bu vakite kadar yaptığım çalışmalar başlıca 2 konuda olmuş. 1 ncisi
Cumhuriyet halk fıkрасının kuruluşundan 1931 yılına kadar gelişmesini
araştırmak, 2 ncisi ise 1925'e kadar Türkiyedeki sol akımların tarihini
incelemek, 1966 yılında Türksolunun tarihi hakkında yazdığım bir ^{tez} ¹⁹⁶⁴
Doçant oldum. Şimdi söz konusu olan kitap e tezi yazdığım vakit Türkiyede
mevcut olmayan belgelerden tegekkül etmektedir. Benim bu neşriyatımın mahi-
yeti tamamen ilmidir. Bugünkü nesilerin 60 yıl önceye ait vesikaları anla-
maları kolay değildir. Dolayısıyla bu çalışmada herhangi bir propaganda
kastı yoktur. İsnat edilen suç u kabul etmiyorum. Dedi.

Soruldu:

Benim şahsıma bir tbbilgat yapılmış olmadığı bir gerçektir. Ama ben
haricen İstanbul Cumhuriyet Savcılığı Basın Bürosunda arandığımı öğren-
dim. Ve bugün size başvurdum. Dedi. Başka bir diyeceği olmadığını söyledi
ve ifadesi okundu ve imzası alındı. 6.10.1982

NIYAZI KIRDAR
İstanbul. C. Savcı Yardımcısı

OYA DENİZ
Z. Katibi

Doç. Dr. METE TUNÇAY
Sanık

Mete Tunçay

TURKIYE SOSYAL

2 T.C.
İSTANBUL
SULH CEZA
MAHKEMESİ

HAKİM

SAMİM ALAÇAM 12466
KİMLİK NO: 0520

BASKATIP

HAKKİ BİLİR-KUŞÇUSUZ
NİLİFER ÖZÜNER

2 İSTANBUL
SULH CEZA MAHKEMESİ

MÜTEFERİK KARAR

Sayı :

(192 / 113)

Bir hususta sanık olarak ifadesinin tesbitine lüzum görülen Doç. Dr. Mete Tunçay hakkında usulüne uygun olarak davetiye tebliğ edildiği halde, icabet etmediğinden adı geçen hakkında ihzar kararı verilmesi İst. C. Savcılığı Basın Bürosunun 17/1/1982 tarih ve 197/76 hz.-1 sayılı yazıları ile talep edilmekle; bu işe ait evrak tetkik edildi :
GEREĞİ DÜŞÜNÜLDÜ : Hakkında sanık sıfatıyla usulüne tevfikan davetiye tebliğ edildiği halde bu davete icabet etmediği anlaşılan Doç. Dr. Mete Tunçay'ın C. M. U. K. nun maddesi uyarınca İHZAREN CELBİNE, ihzar müzekkeresinin gün ve saatinin tayin ve tanzimi ehvetinin İst. C. Savcılığı Basın Bürosunca ifasına, kararın infazı için evrak ile birlikte İst. C. Savcılığı Basın Bürosuna tevdiine, itirazı kabil olmak üzere karar verildi. 18/1/1982

Baskatip

Hakim 12466

TURKİYE SOSYAL TIBBİYAT DERNEĞİ

İSTANBUL İLİ
BASKI VE MERKEZ KOMUTANLIĞI
GAYRETTEPE

Sayı : 48936

170 Ağustos 1982

16

ŞİŞİ : 1 Basın M.1-/1091

KONU : Eski Sol Üzerine Yeni
Bilgiler isimli kitap hk.

İSTANBUL CUMHURİYET SAVCILIGINA
(Basın Bürosu)

İlgil : 24.6.1982 tarih ve 1982/76 Rz.1.sayılı yazınız.

İlgi yazınızla piyasaya çıkış tarihinin tespiti istenilen, Belge yayınlarına
ait Esasın 1982 tarihli Doç.Dr.Mete TÜNGAY tarafından yazılan "ESKİ SOL ÜZERİNE
YENİ BİLGİLER" isimli kitap'ın 22.6.1982 tarihinde C.Savcılığı Basın Bürosuna veril-
diği matbaa simnet değerinin tetkikinden ve matbaa sahibinin beyanından anlaşılmış
olup, bu konuda hazırlanan tespit tutanağının bir sureti ekte gönderilmiştir.

Bilgilerinize arz ederim.

Müdür Muavini

Şube 1 Müdürü Y.

Tesbit Tutanağı

15

İstanbul C. savcılığı basın bürosunun 24.6.1982 tarih ve 882/76.Hz.-1 sayılı yazılarında BELGE yayınlama ait Haziran 1982 tarihli Doç. Or. Mete TUNÇAY tarafından yazılan SKİ SOL ÜZERİNE YENİ BİLGİLER isimli kitap, 22.6.1982 tarihinde C. savcılığı basın bürosuna verildiği Matbaa zimmet tutanağına ve Matbaa sahibinin beyanından anlaşılmıştır. Bu tesbit tutanağı mahallinde tasvirle altıbirlikte tutulmuştur. 4.8.1982

Ahmet BATIK
Savcılık 2. Birim

İhsan ELBİR
Polis memuru

Hasan BİTİŞ
Kardeşler Basımevi
Sahibi
Hocası / B. W.

T.C.
İSTANBUL İLİ
EMNİYET VE MERKEZ KOMUTANLIĞI
GAYRETTEPE

Sayı: 48613

ŞUBE:1 BASIN M-4-1203

KONU: ESKİ SOL ÜZERİNE YENİ
BİLGİLER adlı kitap Hk.

EKİ :1

İSTANBUL CUMHURİYET SAVCILIGINA
(Basın Bürosu)

İLGİ : 26.7.1982 tarih ve 1982/76 Hz.1.sayıla yazınız.

İlgili yazınızla, Docent Doktor Mete TUNCAY tarafından yazılıp, İstanbul kardeşler basımevinde Haziran 1982 tarihinde basılıp " BELGE YAYINEVİ " tarafından yayınlanan " ESKİ SOL ÜZERİNE YENİ BİLGİLER " isimli kitapta yayınlanan yazıların muhtevası TCK.nun 142.Maddesinin muhalif nitelikte bulunduğundan toplatırılmasına İstanbul 1.sulh ceza mahkemesinin 26.7.1982 tarih ve 1982/105 Müt.sayısıyla karar verilmiş olup, karar yayınevi vekili Ragıp ZARAKOLU'ya teblig edilerek bu konuda tanzim olunan tebellüğ tutanağının bir sureti ekte gönderilmiştir.

Arzederim.

Fahrettin BENLİ
Müdür Muavini
Şube 1 Müdürü Y.

Tebelliğ Tutanağı

İlimiz Cağaloğlu Nurosmoniye Caddesi Atasarayhan No:406 da faaliyet gösteren BELGE yayımlarına gelindi.

Belge yayımlarına ait Haziran 1982 1. Baskı tarihli (SKİ SOL ÜZERİNE YENİ BİLBİLER) isimli kitabın içeriği itibarıyla T.C.K.nun 142 maddesine aykırı nitelik taşıdığından birlikisi raporuna göre de aykırı bulunduğu anlaşılmakla, Anayasanın 22 ve C.M.U.K.nun 86 maddesi gereğinde toplattırılmasına ~~kararı~~ İstanbul 1 Sulh Ceza Mahkemesinin 26.7.1982 tarih ve 982/105 müt. sayısıyla karar verilmiş söz konusu toplattırılma kararı BELGE yayımları sahibi Ayşe ZARAKOLU'na tebliğ edilmek istenmiş, Adı geçen

çünkü, Eşi Raqıp ZARAKOLU'na söz konusu karar tebliğ edilerek, emilim k. tuptan ellerinde olup, olmadığı sorulduğunda olmadığını beyan etmesi üzerine, Tebelliğ tutanağından bir suret verilerek, iş bu tebelliğ tutanağı mahallinde tanzime altı birlikte imzalandı. 4.8.1982

Tebliğ Eden
Ahmet BATIR
Em. Sb. 1. Basım

Tebliğ Eden
İhsan ELBİR
Poliş Memuru

Tebelliğ Eden
Raqıp ZARAKOLU
Belge yayımları sahibi
vekilisi

TC
İstanbul 1.Sulh Ceza
Mahkemesi

Hakim: Samin Alaçam-12466
Kاتب: Handan Taşkıran

Nut No.1982/105

MÜTEPERRİK KARAR

İstanbul C.Savcılığı Basın Bürosuna 20.7.1982 tarih ve 1982/76 sayılı yazılarına ekli olarak gönderilen Belge yayınlarına ait Haziran 1982 1.baskı tarihli (eski sol üstüne yeni bilgiler) isimli kitabın içeriği itibariyle TCK.nun 142.maddesine aykırı nitelik taşıdığından toplattırılmasına karar verilmesi talep edilmiş olmakla,

GEREĞİ DÜŞÜNÜLDÜ

Tetkik edilen evrak müderecatına göre belge yayınlarına ait Haziran 1982 1.baskı tarihli (Eski Sol Üstüne Yeni Bilgiler) isimli kitabın içeriği itibariyle TCK.nun 142.maddesine aykırı nitelik taşıdığından bilirkişi raporuna göre aykırı bulunduğu anlaşılmakla, Anayasanın 22 ve C.M, U.K nun 86.maddeni gereğince TOPLATTIRILMASINA evrakin gereği için C.Savcılığı Basın Bürosuna iadesine karar verildi. 26.7.1982

Kاتب

Hakim 12466

Aslı gibidir. 26.7.1982

İstanbul () Sulh Ceza Hakimliğine

8

Savcılığımıza ait 1982/76 Hz.sayıllı evrak ekte gönderilmiştir.

Tetkik ve soruşturma konusu (Eski Sol Üzerine Yeni Bilgiler) isimli kitabın içeriği itibarile TCK.nun 142.ci maddesine aykırı nitelik taşıdığı 19.7.1982 tarihli bilirkişi raporundan anlaşılmakla;

"BELGE" yayınlarına ait Haziran 1982 I.baskı tarihli (Eski Sol Üstüne Yeni Bilgiler) isimli mezkur kitabın Anayasanın 22, C.M.U.K.nun 86 ve müteakip maddeleri gereğince toplatılmasına karar verilmesi talep ve evrakin iadesi rica olunur.

Necmettin BESNİ

İstanbul C.Savcı Yardımcısı

T.C.
İSTANBUL
SULH CEZA
HAKİMİ (S)
SAYI

KARIN:SAHİN ALAÇAN-12466
KATİP:HANDAN TAŞKIRAN

MUT.No:982/105

9

MÜTEAKİP KARAR

İstanbul C.Savcılığı Basın Bürosunun 20.7.1982 tarih ve 982/76 sayılı yazılarına ekli olarak gönderilen belge yayınlarına ait Haziran 1982 I.baskı tarihli (Eski Sol Üstüne Yeni Bilgiler) isimli kitabın içeriği itibariyle T.C.K.nun 142.maddesine aykırı nitelik taşıdığından toplatılmasına karar verilmesi talep edilmiş olmakla, evrak iptalendi.

İstanbul 12466 /

Tetkik edilen evrak müderecatına göre belge yayınlarına ait Haziran 1982 I.baskı tarihli (Eski Sol Üstüne Yeni Bilgiler) isimli kitabın içeriği itibariyle T.C.K.nun 142.maddesine aykırı nitelik taşıdığından bilirkişi raporuna göre aykırı bulunduğu anlaşılmakla, "Anayasanın 22, ve C.M.U.K.nun 86.maddesi gereğince TOPLATTIRILMASINA kararın gereği için C. Savcılığı Basın Bürosuna iadesine karar verildi.26.7.1982

Hakim:12466
507

1982/76 Hzi-1

20.7.1982

ÜCRET KARARI

Belge yayınlarından olan Haziran 1982 tarihli Doç Dr.Mete Tuncay tarafından yazılan "Eski Sol Üstüne Yeni Bilgiler" isimli kitabın tetkiki için resen bilirkişi Ord.Prof.Dr.Sulhi Dönmezer'e tevdi edilmiş olup adı geçen gerekli tetkikatını yapap yazılı raporunu 19.7.1982 tarihinde verdiğinden sepkeden mesaisi karşılığı 3000 (Üç bin) liranın kendisine ödenmesine karar verildi.

Istanbul C.Savcı Yardımcısı

Tarih : 19.7.1982 dir.

TC
İstanbul Cumhuriyet Savcılığı
Mesin Bürosu

1982 / 76.Ez.-1

24 / 6 / 1982

BİLİRKİŞİ TETKİKAT ZABTI

Belge yayınlarına ait Haziran-1982 tarihli

Doc.Dr.Mete TUNCAY tarafından yazılan ESKİ SOĞ. ÜSTÜNÜR YENİ BİLGİLER

Kitap TCK.nun 142/1-4-6 ve mer'i mevzuatı
maddelerine aykırı

olup olmadığının tesbitine lüzum hasıl olmakla, Savcılığımızca resen

Bilirkişi seçilen Ord.Prof.Dr.Sulhi Dönmez

Buğün vaki davet üzerine gelmekle husura alınıp usulen yemini ettiril-

di. Suç mevzuatı gösterilip kanaati soruldu.

Mezkür kitap tetkik edip yazılı raporunu en kısa
zamanda savcılığa tevdi edeceğim demekle işbu zabıt müştereken tan-
zih edildi.

İstanbul C.Savcı Yardımcısı

MEYVAZİ KIRMA

Bilirkişi

Ord. Prof. Dr. SULHI DÖNMEZ

Bilirkişi

Ord. Prof. Dr. SULHI DÖNMEZ

Sulhi Dönmez

9.7.1982

3

İlkeri Öd. Prof. Dr. S. Lhi Demezer
İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesine

Eski Huk. Fakültesi Yeni Hukuk İsmi Kitap 24.6.1982 tarih 1982/76 Hz.
başlıklı tebliğle tevdi ettiğinizde, kitabın tebliğata bitmiş ise
başvurular ile birlikte gönderilmesi rica olunur.

Niyazi KIRMAN
İstanbul C.Savcı Yardımcısı

TURKIYE SOSYAL TARİH VE İSTİSMA VAKFI